UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Sectio II. De Ministro Delegato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-73429

Visual Library

208. Absolutio sacramentalis non competit judici loci, in quo crimen commissum fuit.

Porrò impræsentiarùm tantùm quærimus de Absolutione à culpa in foro sacramentali, quam competere Iudici illius loci in quo crimen commissum fuit, nec jus positivum, nec ratio probat. Ideoque sinè aliqua restrictione vel distinctione loci, dico generaliter cum Conc. Later. cap. *Omnis utriusque* 12. de Pœnit & Remiss. omnia peccata esse confitenda proprio Sacerdoti, vel alieno de ejus licentia. Hæc autem licentia potest esse particularis seu in casu particulari, vel etiam generalis pro omni casu, & solet appellari jurisdictio delegata, & qui illam habet, solet vocari minister delegatus, de quo instituitur

SECTIO SECVNDA.

De Ministro Delegato.

1. Iurisdictio fori sacramentalis est delegabilis, ex Florent. & Trident.

IUrisdictionem hujus fori esse delegabilem, patet novissimè ex Conc. Florent. in Decreto Eugenii ibi: *Minister hujus Sacramenti* (Pœnitentiæ) *est Sacerdos habens auctoritatem absolvendi vel ordinariam, vel ex commissione Superioris.* Et Conc. Trident. sess. 14. c. 7. ibi: *Persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.*

Quæ sit propriè jurisdictio subdelegata.

Ubì jurisdictionem, quam nos vocamus *delegatam*, Conc. vocat, *subdelegatam*, eò quòd subordinetur potestati ordinariæ; etsi specialiter subdelegata dici soleat, quam communicat delegatus, habens potestatem subdelegandi, de qua in fine hujus Sectionis. Et verò licèt Concilia tacerent, praxis tamen communis nimis altè clamaret.

Si autem à me quæritur, quis, cui possit delegare hanc jurisdictionem? Resp. citiùs & dico:

CONCLUSIO I.

Quilibet Ordinarius, cuilibet Sacerdoti, à se distincto, aliunde non impedito, validè pro suis subditis delegat jurisdictionem in hoc foro; invalidè sibiipsi immediatè, etiam in futurum, cùm officio defungetur.

2. Probatur 1. pars Concl. ex c. 15. de Offic. Iud. ord.

EST communis. Probatur prima pars ex cap. *Inter cætera* 15. de Offic. Iud. ord. ibi: *Vnde præcipimus tam in Cathedralibus, quàm in aliis Conventualibus Ecclesiis, viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint coadiutores & cooperatores habere, non solùm in prædicationis officio, verùm etiam in audiendis Confessionibus & pœnitentiis injungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum.* Ita Innoc. III. in Conc. Gener. Later. c. 10. Et verò quis illos viros ordinaret, nisi Pontifex vel Episcopus?

Item c. 7. de Offic. Ord. in 6.

Item cap. *Cùm Episcopus* 7. de Offic. Ord. in 6. de Episcopo sic loquitur Bonif. VIII. *Cùm Episcopus in tota sua diœcesi jurisdictionem ordinariam noscatur habere, dubium non existit, quin in quolibet loco ipsius diœcesis non exempto, per se vel per alium possit pro tribunali sedere: causas ad Ecclesiasticum forum spectantes audire: personas Ecclesiasticas (cùm earum excessus exegerint) capere, ac carceri deputare; nec non & cætera quæ ad ipsius spectant officium, liberè exercere;* scilicet per se vel per alium; ergo per se, vel per alium audire Confessiones, cùm hæc auditio spectet ad ipsius officium.

3. cap. 12. de Pœnit. & Remiss.

Et universaliter Conc. Generale Later. sub Innoc. III. cap. 21. statuit, fideles posse confiteri alieno Sacerdoti de licentia proprii, cap. *Omnis utriusque* 12. de Pœnit. & Remiss. ibi: *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit justa de causa, sua confiteri peccata, licentiam priùs postulet, & obtineat à proprio Sacerdote* &c. Ergo quilibet proprius Sacerdos potest concedere licentiam confitendi alieno, per consequens ei delegare seu committere jurisdictionem absolvendi.

& l. 5. ff. de Iurisdict.

Accedat jus civile leg. 5. ff. de jurisd. *More Majorum ita comparatum est, ut is demùm jurisdictionem mandare possit, qui eam suo jure, non alieno beneficio haberet.* Cùmque jus non distinguat, sed generaliter loquatur de eo, qui jurisdictionem habet suo jure; sequitur, quòd omnes, qui jurisdictionem habent suo jure, possint eam alteri mandare, quoniam non est major ratio de uno, quàm de alio.

4. Probatur ex ratione.

Porrò æqualis ratio de omnibus est: quia delegatio est unus ex propriis actibus jurisdictionis ordinariæ; siquidem non est cogendus Pastor semper per seipsum officium exequi, cùm hoc moraliter sit impossibile; ergo oportuit, ut vices suas alteri posset delegare; committere, inquam, ea, quæ jurisdictionis existunt; argum. c. *Aqua.* 9. de Consec. Eccl.

Cap. 9. de Consec. Eccles.

Eccl. ibi: *Licèt Episcopus committere valeat, quæ jurisdictionis existunt: quæ Ordinis tamen Episcopalis existunt, non potest inferioris gradus Clericis demandare.* Quippe cùm jurisdictio non detur per aliquam internam consecrationem, vel physicam facultatem; sed dumtaxat per moralem concessionem vel deputationem, meritò potest is, qui jurisdictionem habet quasi propriam, alteri eam committere.

5. Nemo potest suam jurisdictionem delegare nisi respectu sibi subditorum.

Et quoniam nemo habet propriam jurisdictionem, nisi respectu sibi subditorum; pari ratione nequit eam alteri delegare, nisi respectu sibi subditorum, ne alioquin confundantur omnia jura cùm destructione Ecclesiasticæ Hierarchiæ, & usurpatione alieni juris. Hinc scriptum est: *Nemo potest plus juris transferre in alium, quàm sibi competere dignoscatur.* Reg. 79. de Reg. Iuris in 6. Et leg. 54. ff. eodem tit. *Nemo plus juris ad alium transferre potest, quàm ipse habet.*

Reg. 79. de Reg. Iuris in 6. Leg. 54. ff. eod.

Si ergo quis per seipsum non potest absolvere, defectu jurisdictionis alienos subditos, quomodo poterit alteri dare jurisdictionē eos absolvendi? *Qui facit per alium,* inquit Reg. 72. de Reg. Iuris in 6. *est perinde, acsi faciat per seipsum.* Ergo si per seipsum non potest, nec per alium poterit. Et si per seipsum potest ordinariâ potestate, etiam poterit per alium potestate delegatâ. Consonat Reg. 67. *Quod alicui suo non licet nomine, nec alieno licebit.* Et Reg. 68. *Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum.* de Reg. Iuris in 6. Intellige de his, quæ sunt meræ jurisdictionis, & in quibus contrarium jure positivo non est dispositum; prout in præsenti non est dispositum.

Reg. 72. de Reg. Iuris in 6.

Reg. 67. & 68. eod.

6. Minister ordinarius cuilibet alteri Sacerdoti, aliunde non impedito, validè delegat suam jurisdictionem;

Itaque minister ordinarius cuilibet Sacerdoti, à se distincto, aliunde non impedito, validè delegat suam jurisdictionem in hoc foro, ùt ait Conclusio. Cuilibet, inquam, quia non est major ratio de uno, quàm de alio; cùm omnes sint capaces jurisdictionis, non solùm in actu primo, sed etiam in actu secundo, si reliqua adsint: id est, nisi aliunde aliquis impediatur ab exercitio jurisdictionis; sive propter ignorantiam, sive propter censuram Ecclesiasticam; sive defectu approbationis &c.

Licet si aliunde sit impeditus.

Liquet profectò, quòd pro illo tempore, quo quis nequit validè absolvere, etiam invalidè eidem pro eodem tempore delegetur jurisdictio in hoc foro; quia, ùt supponitur, non potest habere suum effectum; ergo invalide, hoc est, frustraneè conceditur. Dico, *Pro eodem tempore*; quia pro tempore, quo habebit necessariam scientiam, quo erit liber à censura, quo erit approbatus ab Ordinario, valere poterit, quoniam pro tali tempore Sacerdos poterit validè absolvere.

7. An delegans respiciat tempus dumtaxat præsens, an verò etiam futurum,

An autem delegans respiciat tempus dumtaxat præsens, an verò etiam futurum, quis nobis edisseret? Ipse scit, quia pendet ab ipsius voluntate. Interim si absolutè & indefinitè quoad tempus deleget, existimo delegare pro toto illo tempore, quo ipse est capax delegationis activæ, id est, quo ipse manet Ordinarius; argum. leg. 12. ff. de Rebus dubiis: *Quotiens in actionibus aut in exceptionibus ambigua oratio est, commodissimum est, id accipi, quo res, de qua agitur, magis valeat, quàm pereat.* Et cap. *Abbate.* 25. de verb. signif. ibi: *Profectò sic intelligenda sunt illa verba, ut res, de qua agitur, valere possit potius, quàm perire.*

gans respiciat solum tempus præsens, an verò etiam futurum.

l. 12. ff. de Rebus dubiis

cap. 25. de Verb. signif.

Igitur verba delegantis indefinitè quoad tempus jurisdictionem in hoc foro, ita accipienda sunt, ut tametsi Petrus v. g. hodie foret incapax jurisdictionis, equidem valeat delegatio pro die crastina, quâ petrus erit capax jurisdictionis; cum hac tamen limitatione, si hodie delegans, cras potens sit delegare. Alioquin si hodie delegans, cras desinit esse Ordinarius, estò Petrus cras foret capax jurisdictionis delegatæ, equidem non valet delegatio; ùt patebit ex dicendis pro ultima parte Conclusionis, quæ docet, neminem sibiipsi validè delegare jurisdictionem in hoc foro, etiam in futurum, cùm officio defungetur.

8. Probatur ultima pars Concl. ex communi usu. Quid sit dele legare.

Probatur autem efficacissimè ex communi usu & praxi Ecclesiæ, quæ distinguit inter delegantem & delegatum, adstipulante ætymologiâ nominis: nam delegare idem est, quod committere aliquid, nullus autem potest sibiipsi aliquid committere; maximè quando illud, quod committitur, sibi-ipsi competit ex officio.

Occurritur objectioni.

Nec obstat; quòd Legislator teneatur, ùt Multi docent, propriis legibus quoad vim directivam; similiter quod possit secum dispensare, sibi-ipsi privilegium concedere contra seu præter jus &c. hæc, inquam, non obstant: nam disparitas est, quòd per legem ponatur aliqua obligatio, quæ anteà non inerat; per dispensationem tollatur aliqua obligatio, quæ antea inerat; per privilegium concedatur aliquis specialis favor &c. At verò per illam delegationem nihil ponitur aut conceditur, quod delegatus antea non habebat, idque perfectiùs, utpote ex officio.

9. Alia objectio.

Dices; jam habebit facultatem absolvendi seu jurisdictionem, etiam pro tempore futuro, quando officio defungetur: quia delegatio morte concedentis non cessat. Hinc Superiores Regularium simul habent potestatem ordinariam & delegatam; nec frustrà, quia expirante superioritate, ratione cujus habebant potestatem ordinariam, utuntur potestate delegatâ. Ergo similiter in casu præsenti.

Responsio. Superiores

Respondeo Neg. Conseq. Do disparitatem: quia Superiores Regularium tamquam membra

Regularium habent potestatem delegatam non à seipsis, sed à Papa.

membra Religionis accipiunt potestatem delegatam non à seipsis, sed à Summo Pontifice, & ita non mirùm, si postea, dum officio defunguntur, eâ utantur; nam delegatio Pontificis facta communitati Religionis, ab initio fuit valida, & non expirat morte concedentis, ut postea latiùs dicetur. Porrò quod hic quæritur, est; an Superior sibiipsi possit delegare potestatem pro tempore futuro, quando defungetur suo officio, idque sibiipsi immediatè, quæ est quæstio toto cœlo diversa.

10. Prælatus potest sibiipsi mediatè delegare jurisdictionem.

Dico; *Idque sibiipsi immediatè*; quia si Prælatus daret toti communitati potestatem delegatam, ipse postea, depositus ab officio, tamquam membrum communitatis, posset uti illâ potestate. Ratio, quia tunc Prælatus non dat sibiipsi illam potestatem, sed alteri capaci, scilicet communitati, quæ ab ipso Prælato indubiè distinguitur.

Item, si Prælatus alicui subdito deleget jurisdictionem, cum potestate subdelegandi, hic posset Prælato eam subdelegare, & Prælatus, dum officio defungeretur, posset uti illâ potestate subdelegatâ, quàm accepit non à seipso, sed à suo subdito, à se distincto, eo tempore, quo erat capax illius potestatis: jam enim ostendimus, has potestates, ordinariam, & delegatam, esse compossibiles in eodem subjecto, & delegatam posse permanere, desinente ordinaria.

11. Cur Prælatus non possit sibiipsi immediatè delegare jurisdictionem in hoc foro;

Tota ergo quæstio est, & satìs difficilis, attentâ sola ratione; cur Prælatus, sicut secum potest dispensare, sibiipsi potest concedere privilegia præter & contra jus, cur, inquàm, pari ratione non possit sibiipsi immediatè delegare jurisdictionem in hoc foro, ut illâ utatur, cùm officio defungetur.

sicut potest sibiipsi dare licentiam aliquid accipiendi.

Nonne Prælatus, sicut aliis potest dare licentiam accipiendi, v. g. vestem vel breviarium ab amico, ita & sibiipsi? Nonne, si sibi acceperit vestem vel breviarium ab amico, poterit illud, finitâ Prælaturâ, retinere, sicut possent alii subditi, quibus ipse dedisset licentiam similem? Poterit indubiè; quia, cùm ipse esset tunc administrator rerum communium, ad eum pertinebat dividere & applicare singulis, quæ prudenter judicabat illis applicanda. Sicut ergo poterat aliis applicare vestem aut breviarium ad eorum usum, sic poterat sibi, qui erat unus ex illis, qui debebant participare bona communia. Ergo sicut alii, finitâ Prælaturâ, sinè nova licentia possunt uti illâ veste vel breviario, sibi applicato, quid ni etiam ipse Prælatus? Cur ergo similiter non poterit sibiipsi, sicut aliis, concedere licentiam absolvendi à peccatis reservatis, licentiam emendi, vendendi, donandi aliquid, pro tempore, quo non erit Prælatus?

12. Respondet Lugo disp. 19. n. 44. quia ipse nunc non est capax accipiendi talem commissionem; potest enim ipse nunc absolvere vel per se, vel per alios, quibus committat illud officium: non potest tamen committere illud, nisi iis, qui sunt capaces talis commissionis accipiendæ. Unde non posset nunc dare eam facultatem homini non baptizato, vel non Clerico, qui futurus esset Clericus tempore, quo jam ipse non esset Prælatus: nunc autem ipse Prælatus non est capax accipiendi delegationem vel commissionem à seipso, quia inter delegantem seu committentem, & delegatum seu commissarium debet dari distinctio: quare ipse non potest tunc accipere illam facultatem, postea verò non potest etiam; quia jam expiravit potestas indante. Hæc ille. Responsio Lugonis.

Accedit; quòd aliàs Prælatus regularis posset paulò ante finem suæ Prælaturæ concedere sibi omnes facultates & licentias, quibus verisimiliter credit, quòd postea indigebit; atque ita facere se quasi exemptum à successore pro tempore sequenti, quod certè videtur non posse admitti, sinè magno præjudicio disciplinæ regularis. Alia ratio.

13. Contra quam arguit Auctor.

Verùm enimverò hæ rationes haud manifestè convincunt; siquidem non magìs potest facere exemptum subditum, à Superiore succedente, quàm seipsum, & tamen potest illas facultates subdito concedere, sed dependenter à revocatione Prælati successoris; & ideò non sequitur illa exemptio; quia videlicet Prælatus successor potest omnes illas facultates revocare, quamdiu non sunt mandatæ executioni, & ideò non præjudicant disciplinæ regulari.

Quantùm ad primam rationem, hæc alicui posset videri petitio principii: nam quæritur, quare potiùs requiratur personalis distinctio inter delegantem & delegatum, quàm inter dispensantem & dispensatum; quippe solus ille actus jurisdictionis requirit distinctionem personalem inter eum, qui jurisdictionem exercet, & eum, circa quem jurisdictio exercetur, qui requirit coactionem, vel propriam sententiam, per quam dicitur jus inter partes; talis porrò actus non est delegatio magìs, quàm dispensatio. Responsio Lugonis videtur petere principium.

14. Filius familias potest aliquando seipsum emancipare l. 3 ff de Adopt.

Sicut ergo filiusfamilias, si præsideat familiæ, potest seipsum emancipare l. 3. ff. de Adop. *Si Consul vel Præses filiusfamilias sit, posse eum apud semetipsum vel emancipari, vel in adoptionem dari constat.* Et sicut Tutor potest seipsum per contractum obligare, quasi sibiipsi, emendo v. g. rem pupilli à semetipso, duplicem quasi sustinens personam, pupilli & tutoris. Et veluti pauper rem alienam potest sibiipsi applicare, & quasi restituere.

Eadem persona potest vices habere rei & actoris.

Et ceu eadem persona vices potest habere actoris & rei, cap. *Ex litteris* 3. de Probat. ibi: *Ad quod scire debes, quòd judicium finium regundorum*

Cap. 3. de Probat.

dorum tale est, ut in eo utraque persona vices duorum habeat, videlicet actoris & rei; cur, argumento à simili, non possit eadem persona vices duorum habere, videlicet delegantis & delegati?

15. Etymologia nominis in multis casibus fallit.

Nec obstat etymologia nominis, de qua suprà; quia illa in multis casibus fallit. Et præterea, non videtur, quare delegare magis significet, alteri physicè distincto aliquid committere, quàm emere significet, aliquid ab altero physicè distincto accipere; & dispensare, alteri physicè distincto aliquid concedere; & restituere, alteri physicè distincto aliquid dare; sin autem in his posterioribus exemplis sufficiat moralis distinctio, cur non etiam in delegante & delegato?

Idem potest obtineri pluribus titulis ad majorem firmitatem.

Nam quod suprà pro disparitate adferebatur, videlicet, per illam delegationem nihil ponitur aut conceditur, quod delegatus anteà non habebat, idque melius, utpote ex officio, non videtur satisfacere difficultati; siquidem, ùt ibidem replicavi, certùm est, idem posse obtineri pluribus titulis ad majorem firmitatem, ut nimirùm uno deficiente, ipsa res non deficiat, quæ duplici titulo possidebatur. Patet in casu proposito: quia Prælatus, non obstante quòd habeat jurisdictionem ordinariam, potest delegatam recipere à Pontifice. Quare igitur, quod potest recipere à Pontifice, non potest recipere à seipso?

16. An debeat esse distinctio personalis inter dantem & recipientem. Cap. fin. de Ipsis.

Quia, inquis, inter dantem & recipientem debet esse distinctio personalis; argum. cap. fin. de Institut. ubi Innoc. III. scribit in hæc verba Episcopo Trecen. & Archidiac. Parisiensi: *Illud nolumus vos ignorare, quòd postquam M. fuit Abbas effectus, Custodiam de jure non potuit obtinere: quia cum ratione Abbatiæ ad ipsum pertineat donatio tam Custodiæ, quàm aliarum Dignitatum, ac etiam Præbendarum in Ecclesia Patranen. Custodiam ipsam recipere non potuit à seipso: cùm inter dantem & recipientem debeat esse distinctio personalis; sed nec ab alio, cùm jus conferendi alius non haberet.*

17. Nullus potest seipsum ad personatum alicujus Ecclesiæ præsentare.

Respondetur; hunc textum commodè esse intelligendum, scilicet in causis odiosis, utì est collatio Dignitatum. Hinc idem Pontifex Rothomag. Archiepisc. (& ponitur cap. 26. de Iure patronatûs) *Per nostras*, inquit, *postulasti litteras edoceri, utrum Clericus ad vacantem Ecclesiam, in qua jus obtinet Patronatûs, seipsum (si est idoneus) valeat præsentare. Cùm igitur nullus se ingerere debeat Ecclesiasticæ Prælationis officiis: Respondemus, quòd nullus se potest ad Personatum alicujus Ecclesiæ præsentare: quantumcumque idoneus sit, & quibuscumque studiis & meritis adjuvetur.*

Id ergo speciale est in hoc casu, quoniam perniciosi exempli ac sapiens ambitionem. Porrò in nostro casu, delegatio jurisdictionis, cùm continuè pendeat à revocatione Prælati successoris, non est, dicet aliquis, perniciosi exempli, neque sapit ambitionem magis, quàm dispensatio; concessio Indulgentiæ &c.

18. An delegatio jurisdictionis sacramentalis in casu proposito sit perniciosi exempli ac sapiens ambitionem.

Respondeo: licèt potestas delegata absolvendi à peccatis, non sit propriè Ecclesiasticæ Prælationis officium, proximè tamen ad illud accedit, & si non proximè, saltem remotè sapit ambitionem, sibiipsi illam conferre, utpote per quam constituatur legitimus Iudex in hoc foro, & alii ejus subditi, quod non habet locum in dispensatione, concessione Indulgentiarum, & similibus.

Et dato, quòd neque ex ratione, neque ex jure scripto efficaciter Conclusio probaretur, sufficit praxis communis, à qua non est recedendum, cum periculo invalidè administrandi hoc Sacramentum.

Sed nunquid, interrogat quispiam, hodie aliquibus est delegata potestas absolvendi à peccatis? Satis multis, atque in primis:

CONCLUSIO II.

Pontifex delegavit Religiosis Mendicantibus, ab Episcopo approbatis, jurisdictionem absolvendi quoscumque fideles, absque alia licentia Episcopi vel Parochi. Per Confessionem, eis factam, impletur præceptum annuum.

19. Probatur Conclusio ex universali praxi Ecclesiæ.

Hæc Conclusio, tametsi ex nullo jure scripto posset probari, equidem plus quàm meridiana est ex universali praxi Ecclesiæ, à qua non potest recedi sinè scandalo fidelium, qui usque in hodiernum diem confessi sunt in Paschate Religiosis Mendicantibus, ab Episcopo approbatis, post Concil. Tridentinum, independenter ab alia licentia Episcopi vel Parochi. Longior sim, si velim omnia privilegia de hac re concessa exscribere, contentus ero illis, quæ inserta sunt juri communi & paucis aliis, reliqua videri possunt apud August. à Virgine Maria in libello, quem inscribit: *Privilegia omnium Religiosorum.* verb. *Confessio personarum sæcularium.*

Item ex privilegiis insertis juri communi, Extravag. Inter cunctas. de Privilegiis.

Primum itaque privilegium, insertum juri communi, concessit Benedictus II. an. 1304. Extravag. *Inter cunctas* de Privilegiis ibi: *Electi ab iisdem Fratribus* (Prædicatoribus & Minoribus) *ad audiendas Confessiones, & pœnitentias iniungendas, liberè auctoritate Apostolicâ absque licentia Diœcesanorum, & aliorum Prælatorum inferiorum exemptorum & non exemptorum, quibus subsunt, qui ad confitendum accedunt, audiant eos peccata sua confiteri volentes (non Religiosos, qui secundùm statuta suorum Ordinum propriis*

Prælatis, confiteri debent, aut ab eis, ne confiteantur aliis, prohibentur) abſolvant, ipſiſq; pœnitentias ſalutares iniungant, intrà ſibi deſignatos terminos, ad huiuſmodi exercendum officium conſtitutos.

20. *Extravag. Vas electionis de Hæreticis.*

Secundum privilegium eſt Ioannis XXII. a. 1321. Extravag. *Vas electionis* de Hæreticis inter communes ibi: *Fide digna relatio ad noſtrum perduxit auditum, quòd ipſe* (Magiſter Ioannes de Poliaco) *in quibuſdam articulis tangentibus Pœnitentiæ Sacramentum non ſobriè, ſed perperàm ſapiebat, infraſcriptos articulos, periculoſos continentes errores, docens publicè in ſuis Prædicationibus, & in ſcholis.*

Primò ſiquidem aſtruens, quòd confeſsi Fratribus habentibus licentiam generalem audiendi Confeſſiones, tenentur eadem peccata, quæ confeſsi fuerant, iterùm confiteri proprio Sacerdoti. Secundò, quòd ſtante Omnis utriuſque ſexûs *edicto in Conc. Gener. Rom. Pontifex non poteſt facere, quòd parochiani non teneantur omnia peccata ſua ſemel in anno proprio Sacerdoti confiteri, quem dicit eſſe parochialem Curatum, immo nec Deus poſſet hoc facere: quia (ut dicebat) implicat contradictionem. Tertiò, quòd Papa non poteſt dare poteſtatem generalem audiendi Confeſſionem, immò nec Deus, quin confeſſus habenti licentiam, teneatur eadem confiteri proprio Sacerdoti, quem dicit eſſe (ut præmittitur) proprius Curatus.*

Et infrà: *Ideoq; ne per aſſertionem, prædicationem, & doctrinam huiuſmodi in errorem (quod abſit) animæ ſimplicium prolabantur, omnes articulos, & quemlibet eorum tamquam falſos & erroneos, & à doctrina ſacra devios auctoritate Apoſtolicâ condemnamus & reprobamus de Fratrum noſtrorum conſilio prædictorum, doctrinam contrariam veram, & contrarium eſſe Catholicum aſſerentes: ſcilicet, quòd illi, qui prædictis Fratribus confitentur, non magis teneantur eadem peccata confiteri iterum, quàm ſi ea aliàs confeſſi fuiſſent eorum proprio Sacerdoti iuxta Concil. Gener.*

Optanteſq; veritatis vias notas eſſe fidelibus cunctis, & prædictis erroribus præcludere aditum, ne ſubintrent errores, felicis recordationis Alex. IV. & Clementis IV. Rom. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis innitendo, univerſis & ſingulis diſtrictiùs inhibemus, ne quiſquam præmiſſos articulos per nos (ut præmittitur) damnatos & reprobatos, & contenta in eis vel aliquo ipſorum, utpotè à Catholicis mentibus reſpuenda, tenere audeat, ſeu defenſare quomodolibet, vel docere. Quid clariùs dici poterat?

21. Qui confitentur Fratribus habentibus licentiam generalem audiendi Confeſſiones ſatisfaciunt præcepto Concil. Generalis.

Si enim illi, qui prædictis Fratribus confitentur, non magis teneantur eadem peccata confiteri iterum, quàm ſi ea aliàs confeſſi fuiſſent eorum proprio Sacerdoti juxta Concil. Gener. ergo illi, qui prædictis Fratribus confitentur, ſatisfaciunt præcepto Concil. Generalis, ſicuti ſatisfacerent ſi aliàs confiterentur eorum proprio Sacerdoti.

Probatur Conſeq. quia prædicti Fratres, eſtò non forent proprii Sacerdotes, ſed alieni; attamen licentiam habent audiendi Confeſſiones à proprio Sacerdote. Alioquin, ùt dicitur in prædicto Concil. Gener. non poſſent abſolvere vel ligare: poſſunt autem abſolvere, aliàs tenerentur illi, qui prædictis Fratribus confitentur, eadem peccata iterùm confiteri, quod erroneum eſt.

22. Tales Fratres ſunt Religioſi Mendicantes.

Itaque qui confitentur prædictis Fratribus, habentibus poteſtatem generalem à Pontifice, audiendi Confeſſiones quocumque tempore, quales ſunt Religioſi Mendicantes, ùt patet ex eorum privilegiis (in quorum nullo excipitur tempus Paſchale vel annua Confeſſio) vel invalidè abſolvuntur in Paſchate, & iterum tenentur eadem peccata confiteri proprio Sacerdoti, id eſt, proprio Curato, quod non, ut patet ex Bulla Ioannis XXII. jam allegata; vel validè abſolvuntur (ideòque non tenentur eadem peccata iterùm confiteri proprio Curato, ùt ibidem docet Ioannes XXII) & manifeſtiſſimum eſt (meo judicio) jam ſatisfeciſſe præcepto annuæ Confeſſionis, quo non præcipitur, niſi valida Confeſſio ſeu Abſolutio: ſupponit quippe Concil. Abſolutionem eſſe invalidam, quæ non fit proprio Sacerdoti, vel alieno de ejus licentia; ſi ergo hæc valida eſt, ſequitur evidentiſſimè eam factam fuiſſe proprio Sacerdoti, vel alieno de ejus licentia. Cur ergo per eam non ſatisfeciſſent Decreto Concil. Gener. quo tantùm præcipitur, ut omnis utriuſque ſexûs fidelis ſemel ſaltem in anno confiteatur proprio Sacerdoti, aut alteri de ejus licentia?

23. Objiciunt Extravag. Martino V.

Solùm obſtare videntur duæ Extravagantes, una Mart. V. & incipit: *Ad uberes*, quam citat Adrianus de Sacram. Confeſſionis q. 5. dicens: Contra hoc & in confirmationem principalis eſt, quòd Mart. V. in quadam Conſtitutione ſua apud veterem urbem edita ſpecialiter ordinat: *Volumus autem, quòd ii, qui Fratribus confitebuntur, ſuis propriis parochialibus Sacerdotibus, ſemel ſaltem in anno confiteri, prout Generale Concilium ſtatuit, nihilominus teneantur, quòdq; idem Fratres eos ad hoc diligenter & efficaciter, ſecundùm datam eis à Domino gratiam, exhortentur.*

Sed cùm hæc Extravagans non ſit relata inter communes, videtur eſſe minoris auctoritatis, quàm ut poſſit obligare fideles contra jus commune, & receptam hodie conſuetudinem.

24. Reſponſio Soti.

Sotus 4. diſt. 18. q. 4. a. 3. §. *In contrarium*, ſic reſpondet: Extravagans hæc in primis non præcipit hominem eadem iterum confiteri, à quibus ſemel abſolutus eſt: quare ſolùm potuit præcipere, ut homo ſe repræſentet proprio Sacerdoti, dicens, ſe jam eſſe abſolutum. Nam dicere; quòd ſaltem in Paſchate teneatur homo confiteri proprio Sacerdoti, ſi aliquod habet mortale, non video quomodo intelligatur: quoniam annualis

nualis Confessio non obligat in Paschate, sed in quolibet tempore anni; quare qui confitetur Fratribus sub Natali Domini, non tenetur iterum usque ad integrum annum ampliùs confiteri, nisi ratione sumendæ Eucharistiæ in Paschate; tunc autem si quis peccatum habuerit mortale, etiam potest Fratribus Religiosis confiteri, postquam ille casus non est exceptus in Extravag. *Vas electionis*. neque in Clement. *Dudum*.

Neque verò Glossam Adriani ejusdem Extravag. Martini, quæ illam intelligit, quando Fratres ad Episcopos neglexerint habere recursum, satis intelligo: quoniam quousque se præsentent, nullam habent facultatem audiendi Confessiones: & tamen Martinus videtur intelligere, postquam habent auctoritatem. Quare citiùs dixerim, illam Extravag. in hac parte non esse receptam: quia derogat Extravag. *Vas electionis*, & *Dudum*. Hucusque Sotus.

25. Objicitur alia Extravag. Sixti IV. Qui eodem modo respondet ad aliam Extravag. Sixti IV. quæ relata est inter communes & incipit: *Vices illius*. de Treug. & pace, ubi sic ait Pontifex; *Mendicantes desistant prædicare, quòd parochiani, non sint obligati, saltem in Paschate, proprio confiteri Sacerdoti: quia de jure tenetur parochianus saltè in Paschate proprio confiteri Sacerdoti.*

Responsio Soti. Respondet, inquam, Sotus suprà, se illa verba non intelligere: quia nullum est tale præceptum confitendi in Paschate, sed semel in anno. Item cùm continuò subjungat: *Per hoc tamen ipsi Fratres Mendicantes non censeantur exclusi, quò minus secundùm juris communis & privilegiorum eisdem concessorum dispositionem, Confessiones audire & pœnitentias injungere valeant*, ratas habet concessiones, illis factas, ad implendum præceptum de semel in anno. Hæc ille.

Herincx. Noluit itaque (inquit Herincx part. 4. tract. 4. disp. 7. n. 7.) Pontifex ad servandam pacem, quam ibi componit, publicè prædicari, saltem adeò crudè, illud quod præmissum est, eò quòd in istis terminis id minùs rectè sonaret, etsi alioquin à parte rei non inhibeat Fratribus, in Paschate Confessiones parochianorum audire, juxta privilegiorum suorum tenorem.

Sed hoc est (dicet aliquis) quod quæritur; nam potuit Pontifex velle derogare eorum privilegiis, quoad Confessionem Paschalem seu annuam, salvis tamen eisdem manentibus, quoad alias Confessiones.

26. Responsio Auctoris. Hinc magis peremptoriè respondetur (quidquid sit de tempore istorum Pontificum) clarè constare ex concessionibus generalibus posteà factis, accedente communi praxi, fideles nunc posse omni tempore, etiam in articulo mortis, & tempore Paschali Fratribus confiteri, absque ulla obligatione, eadem vel distincta peccata confitendi Parocho, eodem vel sequentibus annis.

Primum Quæris à me, quæ sint istæ concessiones? Prima erit Pauli III. Bulla: *Cùm inter cunctas* 7. apud Rodrig. ibi: *Nec non illis ex vobis, qui Presbyteri fuerint, quorumcumque utriusque sexûs Christi fidelium ad vos undecumque accedentium Confessiones audiendi, & Confessionibus diligenter auditis ipsos & eorum singulos ab omnibus & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, & à quibusvis ex ipsis casibus resultantibus sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis (exceptis contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini solita est legi) absolvendi, ac eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungendi, nec non vota quæcumque per eos pro tempore emissa (ultra marinis, visitationis liminum B. Petri & Pauli Apostolorum de urbe, ac S. Iacobi in Compostella, nec non Religionis & Castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutandi: ac Missas ante diem, circa tamen diurnam lucem; & etiam infra horam post meridiem, quando & quoties stante legitimo impedimento, moderno & pro tempore existenti Præposito vestro præfato id necessarium, vel aliàs in Domino expedire visum fuerit, celebrandi. Et post; seu ante illarum celebrationem, aut aliàs Christi fidelibus ipsis Eucharistiæ, & alia Ecclesiastica Sacramenta sinè alicujus præjudicio ministrandi: Dioecesanorum locorum Rectorum parochialium & aliarum Ecclesiarum, aut quorumvis aliorum licentia desuper minimè requisita, ac horas Canonicas diurnas pariter & nocturnas secundùm usum Romanæ Ecclesiæ novitèr editum dicendi & recitandi; ita quod ad alium usum observandum, seu Officium dicendum minimè teneamini, plenam & liberam facultatem auctoritatis Apostolicæ beneplacito concedimus ... Non obstantibus quibusvis Constitutionibus & ordinationibus ac prohibitionibus & literis Apostolicis, etiam per Sixtum IV. in Capitulo* Etsi Dominici *& aliis Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, etiam consistorialiter editis & factis, quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro expressis habentes ad hujusmodi effectum; pro hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, & derogatum esse decernimus, cæterisq; contrariis quibuscumque.*

privilegium Mendicantium audiendi Confessiones fidelium.

Ecce amplissimum privilegium, concessum Societati Iesu, per consequens omnibus communicantibus cum ipsa in privilegiis. In quo utique privilegio nullum tempus excipitur, nullus locus, nullus Christi fidelis; ergo nec nos excipiamus, sed generaliter asseramus cum Pontifice, Confessorem Regularem omni tempore, etiam Paschali, & omni loco posse audire Confessiones quorumcumque utriusque sexûs Christi fidelium.

27. Secundum privilegium. Simile privilegium concessit FF. Ord. Minorum, Paulus IV. Bulla: *Cùm sicut expon.* 3. apud Rodrig. ibi: *Nos igitur hujusmodi calumniationibus & molestiis ac controversiis de cætero obviare, ac in eis, quæ dubia sunt, vel esse possunt, pro conservanda pace & tranquillitate quorumcumque, præcipuè Religiosarum personarum, sub jugo regularis obser-*

observantiæ positarum, mentem nostram declarare volentes, quod de cætero tam dictorum, quàm aliorum, quarumcumque provinciarum, civitatum & diœcesum per totum orbem, omnium utriusque sexûs fidelium, pro tempore dicti Ordinis Fratres à suis Superioribus, ùt moris est, deputati Confessores, Confessiones, etiam infirmorum ubilibet, etiam extra domos & habitacula eorumdem Fratrum, audire, eosq; in casibus, & censuris, quibus eis per privilegia Sedis Apostolicæ hujusmodi hactenus concessum est, posse absolvere, & ipsi hactenùs absolvere consueverunt, absolvere, & pœnitentiam salutarem injungere, ac omni tempore præterquam in die Resurrectionis Dominicæ Sacramentum Eucharistiæ tam illis, quàm aliis quibusvis personis licitè ministrare possint, Apostolicâ auctoritate tenore præsentium indulgemus ac decernimus & declaramus.

Et verò sicuti hìc Pontifex excipit diem Resurrectionis Dominicæ ab administratione Eucharistiæ, cur non eundem excepisset ab administratione Sàcramenti Pœnitentiæ, si censuisset fideles non posse satisfacere præcepto annuæ vel Paschalis Confessionis apud Fratres Minores? Cùm ergo non fecerit, & exceptio firmet regulam in contrarium, signum est, voluisse prædictis Fratribus concedere licentiam audiendi Confessiones, etiam tempore Paschali.

28. Tertium privilegium.

Accedat tertium privilegium generale, concessum Fratribus Minimis per Julium II. Bulla: *Dudum ad sacrum Ordinem Minimorum* 10. apud Cherubinum, ubi §. 34. sic lego: *Nec non Confessiones quarumcumque personarum tam Religiosarum, quàm Ecclesiasticarum, & sæcularium, ubilibet audire, & illis auditis, personas ipsas, & earum quamlibet, juxta formam & tenorem privilegii per præfatum Sixtum prædecessorem Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis & Fratribus dudum concessi, & confirmati, absolvere, ac pœnitentiam salutarem illis injungere valeant.*

Limitatio privilegii.

Hoc tamen limitandum est, nisi religiosæ personæ per speciale statutum prohibeantur extra Ordinem confiteri invitis Prælatis, aut sinè illorum licentia, ut patet ex Extravag. *Inter cunctas*, suprà allegata, & ex variis privilegiis & declarationibus factis tum Ordini nostro, tum diversis aliis. Porrò ut limitemus hæc generalia privilegia ad Confessionem extra tempus Paschale; aut extra articulum mortis, nullum prorsus habemus sufficiens fundamentum.

Quin immo Paulus IV. Bullâ citatâ expressè loquitur etiam de Confessionibus infirmorum. Et Congregatio Cardinalium an. 1587. sic declaravit de articulo mortis, præcipiens, ut circa sæcularium Confessiones à Fratribus Mendicantibus audiendas, servetur decisio Congregationum sacri Concilii Trident. corripianturque Ordinarii, qui in articulo mortis id prohibent fieri, vel in licentiis concessis excipiunt.

Præterea Clemens VIII. Bulla; *Significatum fuit nobis* 22. Sept. an. 1592. contra aliquos Germaniæ Episcopos decrevit, licere sæcularibus liberè Missas diebus festis audire in Ecclesiis Mendicantium, & eorumdem Confessoribus posse peccata cõfiteri quolibet tempore, dummodo Eucharistæ Sacramentum die Paschatis ab eorum Parocho sumant. Ita Rodrig. in suo Bullario fol. 546. 29. Decretum Clementi.

Consimiliter Innoc. X. Bullâ; *Exponi nobis* an. 1645. die 7. Februarii (quam de verbo ad verbum refert Pontius in suo cursu Theologico disp. 46. n. 121.) ob controversiam exortam inter Archiepiscopum Burdigalensem, & Regulares, declaravit, posse fideles peccata sua Regularibus licitè confiteri quovis tempore, etiam Paschali. Hæc sunt verba Innoc. *Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Regulares civitatis Burdigalensis, quod aliàs à venerabilibus Fratribus nostris S. R. Ecclesiæ Card. Conc. Trident. Interpretum emanavit Decretum tenoris subsequentis; Die 9. Iulii an. 1644. Sacra Congreg. Eminentiss. Card. Conc. Trident. Interpretum post maturam discussionem censuit, Archiepiscopum Burdig. non posse prohibere Regularibus, habentibus privilegia Apostolica, ut à Dominica Palmarum usque ad Dominicam in albis inclusivè administrare non valeant Sacramentum Confessionis &c. Cùm autem, sicut eadem expositio subjungebat, iidem exponentes præmissa; quò firmius subsistant, Apostolicæ nostræ confirmationis patrocinio communiri summopere desiderent; idcirco nos &c. decretum præinsertum Apostolicâ auctoritate tenore præsentium, confirmamus & approbamus; illiq; inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjecimus &c.* Item Innoc. X.

Et si opponas, quòd dictus Archiepiscopus non fuerit auditus: Respondet Bruno Chassaing de Privil. Regularium Tract. 5. cap. 1. Propos. 3. credibile prorsus esse illum fuisse auditum; cùm ad hoc per appellationem fuerit provocatus: quòd si verè non fuerit auditus, nonne ipsi imputandum est, quòd causa ceciderit, cùm per ipsum steterit? Adde, quòd vix probabile sit, ipsum habuisse rationes novas S. Congregationi & Pontifici incognitas, & non aliàs sæpè discussas. 30. Prima objectio solvitur. Chassaing.

Si rursùm objicias, quòd hoc Decretum nullum effectum pariat, cum non constet Regulares habere privilegia. Respondet idem Auctor; ridiculum fore tantorum Iudicum incusare Decretum, imò temerarium; malè enim statuissent circa querelam Regularium, quâ conquerebantur, se molestari à dicto Archiepiscopo, in possessione privilegii, audiendi Confessiones sæcularium tempore Paschali, si de præfato privilegio eis non probè constaret. Cùm ergo de S. Congregat. Iudicum & Pontificis probitate nefas sit dubitare, Decretum hoc meliori sensu ac mente interpretandum est, alioquin puerile & ineptum esset, quod etiam cogitare nefas est. Secunda objectio solvitur.

Cùm

Cùm ergo constet ex illo, Regulares habere privilegia Apostolica, dicat quis, si potest, quinam sint illi, qui ea possideant; si ii non sunt, ad quorum instantiam Decretum datum est. Hæc ille.

31. Bulla Leonis 10. Omitto Bullam Leonis X. quæ incipit: *Dum intra* 22. apud Cherubinum, ubi §. 6. sic ait Pontifex: *Nec non Superiores eorumdem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas Confessiones subditorum eorumdem Prælatorum tempore elegerint, eosdem Prælatis personaliter exhibere ac præsentare (si eos sibi exhiberi & præsentari petierint) alioquin eorum Vicariis (dummodo ad Prælatos ultra duas dietas accedere non cogantur) omninò teneantur. Possintque illi per eosdem Episcopos & Prælatos super sufficienti litteratura, & aliqua saltem hujusmodi Sacramenti peritia dumtaxat examinari. Talibusque præsentatis admissis, vel etiam indebitè recusatis confitentes, constitutioni, quæ incipit:* Omnis utriusque sexûs, *quoad Confessionem dumtaxat satisfecisse censeantur.*

Rejicitur quædam Glossa in cap. *omnis.* Ex quo manifestè rejicitur Glossa quædam in cap. *Omnis utriusque*, verbo: *Alieno Sacerdoti.* ibi: *Sed ecce si Prædicatores & Fratres Minores, vel alii Religiosi, non habentes populum, habent privilegium, ut alienos parochianos possint recipere ad pœnitentiam, nunquid sufficit privilegium, ut parochianum alterius possint recipere ad pœnitentiam sinè licentia proprii Sacerdotis? Dicat, quòd non sufficit privilegium, sinè licentia proprii Sacerdotis: privilegium enim æquiparat eos illis, qui à populo sunt electi, vel illis, qui ab Episcopis populo præficiuntur, & dat eis solam executionem; & ita necessaria est adhuc licentia proprii Sacerdotis, ut hic dicitur..... Nec Papa per talem indulgentiam intendit præjudicare proprio Sacerdoti.*

32. Pontifex & Episcopus possunt audire Confessionem, de qua loquitur cap. *Omnis.* sinè licentia paroch. Hæc, inquam, Glossa Bernardi de Bothono manifestè reprobatur ex illo privilegio Leonis, & aliis jam allegatis, ut proinde non sit ampliùs dubitandum de hac veritate, nisi contrarium à Sede Apostolica declaretur.

Alioquin dicamus Pontificem per se non posse audire Confessionem, de qua loquitur præfatum caput, nisi de licentia Parochi; similiter Episcopum; quod est contra omnem rationem: non enim Superior dependet in usu suæ jurisdictionis ab inferiori; sed è contra; & mirùm profectò foret; quòd Parochus, qui omnem suam potestatem habet immediatè ab Episcopo vel Pontifice, plus posset in hoc Sacramento, quàm ipse Episcopus vel Pontifex.

Etiam per alium, à se delegatum. Quòd si Pontifex vel Episcopus per se potest audire, sinè licentia Parochi, quidni etiam per alium, à se ad illud munus delegatum? Noli dubitare, si non vis errare. *Dudum* (inquit Alex. IV. Bulla: *Cùm olim* 24. apud Rodrig.) *in quibusdam nostris litteris determinando expressimus, quod vos* (Fratres Minores) *de licentia vel commissione aut concessione Legatorum Sedis Apostolicæ, vel Ordinariorum locorum liberè potestis prædicare populis, audire Confessiones, aut pœnitentias injungere Sacerdotum parochialium assensu minimè requisito.*

33. Neque hoc præjudicat proprio Sacerdoti. Neque per talem indulgentiam Pontifex præjudicat propriis Sacerdotibus; quia ipsi non privantur jurisdictione suâ: & aliunde semper habuerunt eam Superiori subordinatam, adeòque si Superior utatur jure suo, illud non est in injuriam & præjudicium inferioris.

D. Thomas. Deinde, ùt loquitur Doct. Angel. 4. dist. 17. q. 3. a. 3. q. 5. *præjudicium non fit alicui, nisi subtrahatur, quod est in favorem ipsius indultum. Jurisdictionis autem potestas non est commissa alicui homini in favorem suum, sed in utilitatem plebis, & ad honorem Dei: & ideo si superioribus Prælatis expedire videatur ad salutem plebis, & ad honorem Dei promovendum, quod aliis, quæ sunt jurisdictionis, committant, in nullo fit præjudicium inferioribus Prælatis, nisi illis, qui quærunt, quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi: & qui gregi præsunt, non ut eos pascant, sed ut ab eis pascantur.* Hæc ille.

34. Herculè per hujusmodi privilegia potiùs Parochi juvantur, & eorum onus levius fit, nec impediuntur, quò minùs possint gubernare gregem suum, quia exteriùs possunt curam adhibere, ut bene vivant; quod sufficit, ut ibidem notat D. Tho. dicens: *Quòd Rector Ecclesiæ debet vultum pecoris sui agnoscere dupliciter. Uno modo per solicitam exterioris conversationis considerationem, quâ invigilare debet super gregem sibi commissum: & in hac cognitione non oportet, quòd credat subdito, sed certitudinem facti in quantum potest, inquirat.* Rector Ecclesiæ debet vultum pecoris sui dupliciter agnoscere, ex D. Thoma.

Alio modo per Confessionis manifestationem: & quantùm ad hanc cognitionem non potest majorem certitudinem accipere, quàm ut subdito credat, quia hoc est ad subveniendum conscientiæ ipsius: unde in foro Confessionis creditur homini & pro se, & contra se, non autem in foro exterioris judicii: & ideo ad hanc cognitionem sufficit, quòd credat subdito dicenti, se alteri absolvere valenti, confessum fuisse, & sic patet quòd talis cognitio pecoris, per privilegium alicui indultum de Confessione audienda, non impeditur.

Sed potiùs per tale privilegium redditur Parochus securus, quantùm pertinet ad forum Pœnitentiæ; quia superior Pastor jam illam curam suscepit. Unde si delegatus perperàm administrat Sacramentum, non immediatè Pastori, sed deleganti imputabitur; ut proinde magìs favorabile, quàm præjudiciosum seu odiosum dici debeat, nullumque justæ querelæ locum tribuat.

35. Cap. *Omnis* solum determinat tempus Confessionis. Quantùm ad cap. *Omnis utriusque sexûs*, in eo Ecclesia solùm determinat tempus Confessionis, alioquin jure divino faciendæ proprio Sacerdoti, vel alteri de ejus licentia; id est, Sacerdoti habenti jurisdictionem ordinariam vel delegatam. *Neque enim* (utor verbis Trident. sess. 14. c. 5.) *per Lateranense Conc. Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod jure divino necessarium & institutum esse in-*

tellexerat, ſed ut præceptum Confeſſionis ſaltem ſemel in anno ab omnibus & ſingulis, cum ad annos diſcretionis perveniſſent, impleretur.

Vel ergo pœnitens, qui Confitetur Confeſſori Regularium, non implet præceptum divinum Confeſſionis, quòd evidenter falſum eſt, ſuppoſito quòd validè abſolvat, vel etiam implet præceptum Eccleſiaſticum annuæ Confeſſionis.

36. Quoties Pontifex abſolutè dat poteſtatem audiendi Confeſſiones, non eſt neceſſaria licentia Parochi.

Ex dictis infertur, quoties Pontifex (& idem eſt proportionaliter de Epiſcopo) abſolutè & expreſsè dat facultatem alicui ad audiendas Confeſſiones, id ſufficere ad juriſdictionem exercendam, nullâ exſpectatâ inferioris Sacerdotis proprii licentiâ, tametſi expreſsè non addatur: *Sinè licentia Parochi*, dummodo etiam contrarium non exprimatur. Eſt communis doctrina Theologorum, teſte Suario Diſp. 26. Sect. 1. n. 9. Ratio à priori; quia in Superiore eſt poteſtas & voluntas.

Cap. 30. de Privil.

A poſteriori confirmatur; quia alioquin hujuſmodi privilegium nullius eſſet momenti, quia ipſa licentia Parochi per ſe ſola ſufficit; argum. cap. 30. de Privilegiis ſequentis tenoris: *In his, quæ ad cultum divinum facere dignoſcuntur, non maligna, ſed benigna eſſet potiùs interpretatio facienda. Vnde mirari compellimur, quòd cùm Fratribus Prædicat. & Minor. duximus indulgendum, ut ubicumque fuerint ſinè parochialis juris præjudicio, cum Altari valeant Viatico celebrare: quidam nimis ſtrictè interpretando indulgentiam noſtram, nituntur aſſerere, quòd per eam prædicti Fratres præter Prælatorum aſſenſum facere hoc non poſſint: propter quod eos celebrare juxta indulgentiam Apoſtolicam non permittunt. Cùm autem nihil eis conferret memorata indulgentia, ſine qua id Prælatis annuentibus liceret eiſdem: Fraternitati tuæ mandamus, quatenus interpretatione hujuſmodi reprobatâ, dum tamen ab aliis, quæ jure parochiali proveniunt, prorsùs abſtineant, datam eis ſic licentiam celebrandi auctoritate noſtrâ non differas publicare: ita quòd dicti Fratres aliquam ex indulgentia noſtra videantur in hoc gratiam conſecuti.* Ita Honorius III. Qui indubiè idem dixiſſet de privilegio audiendi Confeſſiones, quod facere dignoſcitur ad ſalutem animarum, adeòque in eo non maligna, ſed benigna potiùs eſt facienda interpretatio.

37. Reſponſio Adverſariorum.

Reſpondent Adverſarii; hoc privilegium poſſe ad hoc conferre, ut Regulares poſſint abſolvere à caſibus reſervatis Pontifici vel Epiſcopo, quod non poſſent facere per ſolam Parochi facultatem.

Rejicitur.

Facultas ſimpliciter conceſſa, non extenditur ad caſus reſervatos.

Sed contra facit; quòd facultas, ſimpliciter & abſolutè conceſſa à Pontifice vel Epiſcopo, ſi nihil aliud exprimatur, non extendatur ad caſus reſervatos, ut expreſsè ſtatuitur cap. 2. de Pœnit. & remiſſ. in 6. ibi: *Si Epiſcopus ſuo ſubdito conceſſerit, ut ſibi poſſit idoneum eligere Confeſſorem: ille quem is elegerit, in caſibus, qui eidem Epiſcopo ſpecialiter reſervantur, nullam habet penitus poteſtatem: Cùm in generali conceſſione illa non veniant, quæ non eſſet quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus.* Cap. 2. de Pœnit. & remiſſ.

Occurritur alteri reſponſioni.

Nec dixeritis; ad hoc conferet privilegium Pontificis, ut Regulares poſſint audire Confeſſiones ſinè licentia Parochi extra tempus Paſchale. Reſpondetur enim; non eſt veſtrum determinare tempora vel momenta, quæ Pontifex poſuit in ſua poteſtate, ſed ſicut ſimpliciter & purè dixit & ſcripſit, ita ſimpliciter & purè ſinè Gloſſa debetis intelligere, & cum ſancta operatione obſervare uſque in finem.

38. Plus communiter datur per privilegium, quàm de jure competat.

Nolite ergo Parochi prohibere parochianos veſtros, quò minùs confiteantur Religioſis, habentibus privilegium ad audiendas Confeſſiones; quia hæc facultas eſt quaſi relativa, & ſi uni datur ad audiendas Confeſſiones, alteri datur conſequenter ad confitendum, niſi aliquid obſtet. Et plus datur per privilegium, communiter loquendo, quàm de jure communi competat, quoniam privilegium eſt conſtitutio Principis ſpecialem favorem concedens.

Quod itaque dicitur, privilegium interpretandum eſſe ſinè præjudicio alterius, intelligendum venit de præjudicio extrinſeco, ſecùs de intrinſeco, incluſo in ipſo privilegio; quamquam hoc privilegium, de quo diſputamus, non ſit in præjudicium Parochorum, ut ſuprà oſtendimus, ſed in maximum ſublevamen.

39. An Regularis debeat petere licentiam ut audiat Confeſſiones in Eccleſiis parochialibus Portel.

Interim notat Portel verb *Confeſſor Regularis* n. 8. ut Regularis audiat Confeſſiones in Eccleſiis Parochorum, debet petere licentiam; ſed quidquid ſit de peccato in non petenda ibi licentia, credo, inquit, quòd Confeſſio valida erit. Et ego credo ſufficere, ad evitandum omne peccatum, licentiam probabiliter præſumptam: probabiliter autem præſumitur, niſi Parochus expreſsè contradicat, aut aliquando in ſimili caſu contradixerit. Immo nullam licentiam requiri, ex tenore privilegiorum deducitur; quàmvis omnibus auctor ſim, ut illis non utantur contradicente Parocho (cùm multa liceant quæ non expediunt) niſi non uſus in damnum Eccleſiæ vel animarum, & in magnum Regularis Inſtituti præjudicium verteretur.

Plura de hac materia poterit, qui volet, legere apud alios Theologos & Canoniſtas, ego his contentus tranſeo à Sacerdotibus Regularibus approbatis ab Epiſcopis, ad quoſlibet ſimplices Sacerdotes, ſimplices, inquam, id eſt, non approbatos ab Epiſcopis; & quæro, quam poteſtatem illi habeant in hoc foro. Reſolutio erit.

CON-

CONCLVSIO III.

Jurisdictionem accipit ab Ecclesia quivis Sacerdos (dummodo excommunicatus vitandus, aut suspensus non sit) in venialia & mortalia ante confessa.

40. Quo jure quilibet Sacerdos possit absolvere à venialibus.

QUemlibet Sacerdotem validè absolvere à peccatis venialibus, & mortalibus ante confessis, nullus est qui dubitet, propter communem praxim & consuetudinem totius Ecclesiæ, Prælatis scientibus & non contradicentibus, cùm tamen facilè possent contradicere. Sola difficultas est, quo jure ipsis competat talis Absolutio, utrùm divino, an verò solo jure Ecclesiastico; cùm enim nulla sit necessitas confitendi peccata venialia, ùt suo loco ostendimus, neque Ecclesia possit peccata venialia reservare, existimat Vasq. q. 93. a. 1. dub. 6. n. 7. cum Aliis, quos citat, jure divino omnem Sacerdotem esse proprium ad Absolutionem à venialibus.

Vasquez.

De mortalibus ante confessis.

Porrò de mortalibus ante Confessis & absolutis, res (inquit n. 10.) obscura est, & quæ nec auctoritate, nec ratione plane definiri possit. Interim magis inclinatur in sententiam Ruardi, qui arbitratur, etiam Absolutionem horum peccatorum competere omnibus Sacerdotibus jure divino, idque, quia utraque ratio allegata pro Absolutione à venialibus, etiam militat pro Absolutione ab his mortalibus:

Et aliunde ratio in oppositum, putà; quia peccata mortalia ex genere suo sunt materia necessaria, adeòque postulant non tantùm materiam subditam, sed etiam quòd ea assignetur à Superiore, nihil (inquit Vasquez suprà) probat: nam tantùm requiritur, quòd assignetur materia Sacerdotibus, circa quam operari possint Absolutionem à mortalibus, in quantum illa sunt necessaria materia Confessionis; sic enim subjicienda sunt proprio Sacerdoti, quem Ecclesia assignaverit, sed cùm jam semel absoluta, liberè possint in Confessione non explicari, eâdem ratione videtur liberè competere ex Ordinatione sua cuicumque Sacerdoti ab illis impendere Absolutionem. Hæc ille. Et, meo judicio, magis consequenter.

41. Videtur probabilius, quod solo jure Eccles.

Cæterùm probabiliùs nobis videtur, quod dicitur in Conclusione, videlicet, utramque potestatem absolvendi, competere simplicibus Sacerdotibus ex voluntate Ecclesiæ seu Pontificis, licèt nullo jure scripto; consuetudine tamen sufficienter promulgatâ & acceptatâ. Ratio nostra est; quia non est recurrendum ad jus divinum absque necessitate; atqui hìc nulla est necessitas; ergo &c.

Major probatur; quia Deus solet operari per causas secundas, quantùm commodè potest, & nisi contrarium expressè declaret; sed commodè potest hanc jurisdictionem concedere simplicibus Sacerdotibus per Ecclesiam, & nusquam declaravit contrarium; ergo &c.

42. Oppositum non restè probatur ex Ioan. 20.

Minor quoad secundam partem (nam prima pars est evidens) probatur; quia si usquam declaravit contrarium, non nisi Ioan. 20. v. 22. & 23. illis verbis: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.* Sed ibi loquitur etiam de mortalibus nunquam confessis; ergo simplices Sacerdotes habent jure divino jurisdictionem absolvendi etiam peccata mortalia nunquam confessa, vel non habent jure divino jurisdictionem absolvendi peccata venialia & mortalia antè confessa: sed non habent jurisdictionem jure divino immediatè absolvendi mortalia nunquam confessa, ut suprà diffusiùs probavimus; ergo nec jurisdictionem absolvendi peccata venialia & mortalia ante confessa.

An jurisdictio, quam habent simplices Sacerdotes sit ordinaria.

Si ergo ab his absolvant, sicuti reverâ absolvunt; & Absolutio sit actus jurisdictionis ordinariæ vel delegatæ; ut latiùs in præcedentibus ostendimus; sequitur, quòd jurisdictionem accipiant ab Ecclesia.

Vocetur Ordinaria, quia annexa officio Sacerdotali statuto consuetudinario, idque perpetuo; sicuti ab aliquibus jurisdictio Mendicantium in hoc foro vocatur Ordinaria, cùm à jure illam habeant in perpetuum; vocetur delegata, quia non annectitur alicui officio curato, ut sic loquar, id est, cùm cura animarum, seu externo regimine extra Sacramentum, quæstio est de nomine; quæ parùm curanda, ubì constat de re. Res autem hæc est, quòd sicut Ecclesia dat eis illam potestatem, ita quoque eandem possit auferre; quâ sublatâ, non solùm illicitè, sed etiam invalidè absolverent à venialibus, & mortalibus antè confessis.

43. Auferrtur per excommunicationem & suspensionem. c. 4. 24 q. 1.

Et ideo additur in Conclus. *Dummodo excommunicatus vitandus, aut suspensus non sit*; quia videlicet per has censuras, juxta communem sententiam, tollitur omnis jurisdictio spiritualis, argum. cap. 4. 24. q. 1. *Audivimus, quòd Henricus, Ravennas dictus Archiepiscopus, visus sit te excommunicare. Verùm quia excommunicatus, te excommunicare non potuit, Apostolicâ auctoritate te tuosq; absolvendo (id est, absolutos esse ostendendo, id est, non ligatos.* Ita Glossa ibi verb. *Absolvendo) Mandamus exinde nunquam curare.* Ita Alex. II. Valeriano Episcopo Martyri.

Martyri. Et verò cur non potuit excommunicare, nisi defectu jurisdictionis?

Cap. 1. de Offic. Vicer. in 6.

Hinc Innoc. IV. cap. 1. de Offic. Vic. in 6. *Ea tamen, quæ ipsi gerendo hujusmodi vices agunt, eo taliter excommunicato manente (si jurisdictionem tantùm recipiunt ab eodem) non possunt obtinere vigorem.* Cujus ratio est; quia per excommunicationem suspenditur seu tollitur principalis jurisdictio in eo, qui excommunicatur; ergo non potest derivari ad eum, qui illius vices gerit.

Cap. 10. de Offic. deleg. in 6.

Atque ob eandem causam Bonif. VIII. cap. 10. de Offic. Deleg. in 6. *Si is* (inquit) *cui causa (licet proprio nomine non expressa) à Sede fuerat Apostolica delegata, subdelegaverit non in totum vices suas alicui: à subdelegato hujusmodi, si delegatum ipsum excommunicari, aut de medio tolli contingat, impedimento tali durante ad Sedem ipsam (ne Absolutionem vel Successorem expectando illius, præjudicari litigantibus, vel causæ pluès debito prorogari valeat) voluimus appellari.* Sanè excommunicatus cùm sit suo modo ab Ecclesia separatus, indignus est, ut in illa jus dicat, aut alium actum similis jurisdictionis exerceat.

44. Per suspensionem intellige suspensionem ab officio.

Consimilis autem est ratio de suspenso, intellige ab officio, per quod intelligitur omnis potestas spiritualis, ad aliquem spiritualem actum exercendum, sive sit Ordinis sive jurisdictionis, sive etiam administratio Ecclesiastica.

Porrò Absolutionem sacramentalem esse actum Ordinis, immo & jurisdictionis, nemo ambigit; ergo Sacerdos suspensus ab officio invalidè absolvit, utpote privatus jurisdictione spirituali in actu, seu quoad usum.

de quâ loquitur c. 1. de Sent. & re judicata in 6.

De hac suspensione sic ait Innoc. IV. in Conc. Lugdunensi (& refertur cap. 1. de Sentent. & re judicata in 6.) *Si quis Iudex Ecclesiasticus, ordinarius aut etiam delegatus, famæ suæ prodigus, & proprii persecutor honoris, contra conscientiam & contra justitiam in gravamen partis alterius in judicio quidquam fecerit per gratiam, vel per sordes: ab executione officii per annum noverit se suspensum, ad æstimationem litis parti, quam læserit, nihilominus condemnandus.*

Cùm enim pœna debeat respondere culpæ, & hæc suspensio feratur contra Iudicem, qui contra conscientiam & contra justitiam in gravamen alterius partis aliquid in judicio fecerit, manifestum videtur, illam suspensionem primò & per se ferri de officio judicandi, seu de jurisdictione exercenda. Nec obstat; quòd acta ejus, durante suspensione, non dicantur invalida: quia de eo nulla poterat esse dubitatio.

45. An sit distinctio inter suspensionem ab officio & à jurisdictione.

Interim Glossa in cap. *Audivimus.* suprà allegatum verb. *Quia excommunicatus*, videtur distinguere inter suspensionem ab officio, & suspensionem à jurisdictione, ibi: *Dico, referre, an sit suspensus ab officio vel jurisdictione; nam si ab officio tantùm, ea non poterit, quæ officii sui sunt exercere, putà, celebrare, & similia; sed ea poterit, quæ jurisdictionis sunt, ut dare præbendam & excommunicare..... E contra etiamsi suspenderetur à jurisdictione, & non ab officio: quæ posset ea, quæ essent officii, non autem, quæ sunt jurisdictionis. Si autem ab utroque, tunc neutrum, extra de concess. præbendæ. Quæ.* Hæc Glossa.

Suarez.

Sed, ùt benè notat Suarez de Cens. Disp. 26. Sect. 1. n. 6. hujus opinionis nullum adfert fundamentum, nec textum, quo satis ostendat, hunc esse modum loquendi, aut sensum in jure usitatum. Unde existimat hic Auctor, suspensionem ab officio, absolutè prolatam, privare omni usu Ordinis & jurisdictionis ac muneris Ecclesiastici, quantùm persona est capax. Et de tali suspensione intelligitur nostra Conclusio, quæ sic intellecta, nullam habet difficultatem.

46. Quate in Conc. ad datur ly Vitandus.

Rogas, quæ necessitas illius particulæ: *Vitandus?* Resp. necessitas oritur ex Concil. Basilien. sess. 20. in fine, ubi sic legitur. *Ad vitanda scandala & multa pericula, subveniendumque conscientiis timoratis, statuit etiam, quòd nemo deinceps à Communione alicujus in Sacramentorum administratione vel receptione, aut aliis quibuscumque divinis, vel extra, pretextu cujuscumque sententiæ aut censuræ Ecclesiasticæ, seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine, vel à jure generaliter promulgatæ, teneatur abstinere, vel aliquem vitare, aut interdictum Ecclesiasticum observare, nisi sententia, prohibitio, suspensio, vel censura hujusmodi fuerit in, vel contra personam, collegium, universitatem, Ecclesiam aut locum certum, aut certam, à Iudice publicata, vel denuntiata specialiter & expressè; aut si aliquem ita notoriè excommunicationis sententiam constiterit incidisse, quod nullâ possit tergiversatione celari, aut aliquo modo juris suffragio excusari.* Vel, ùt legitur ab Antonino, juxta Conc. Constantiense, quæ lectio hodie recepta videtur ab Ecclesia: *salvo, si quem, pro sacrilega manuum injectione in Clericum, sententiam latam à Canone, adeò notoriè constiterit incidisse, quòd factum non possit aliquâ tergiversatione celari, neque aliquo suffragio excusari.*

47. Sacerdos excommunicatus vitandus invalidè absolvit à veni alibus; sed ès non vitandus.

Propter hanc itaque Constitutionem seu Extravagantem, ut communiter appellatur, oportuit addere in Conclus. ly *Vitandus*; quoniam non vitandus validè absolvit, quando ad hoc fuerit requisitus. Sin autem, juxta Extravagantem mox allegatam, vitari debeat, estò peccata venialia non sint materia necessaria, utì etiam mortalia ante confessa & absoluta, equidem invalidè absolvit, defectu jurisdictionis; prout etiam invalidè absolveret, defectu doloris seu Contritionis in pœnitente. Quamquam enim multis aliis modis peccata venialia expiari possint, nihilominus ut expientur Absolutione sacramentali, necessariò requiruntur Contritio, Confessio & Satisfactio; & aliunde quia Absolu-

Absolutio venialium non minùs est actus judicialis, quàm Absolutio mortalium, insuper requiritur in absolvente jurisdictio.

Quid si enim Christus reliquisset Confessionem mortalium liberam, sicuti reliquit Confessionem venialium, putas, quia propterea sinè jurisdictione fuisset valida Absolutio mortalium, aut idcirco Ecclesia non posset reservare Absolutionem peccatorum mortalium? Id putare, non est sapientis.

48. Ad validam Absolutionem venialium requiritur jurisdictio.

Ergo consimiliter, tametsi Confessio venialium libera sit, equidem ad validam Absolutionem requiritur jurisdictio, & Ecclesia posset, si vellet, reservare peccata venialia, id est, facere per subtractionem jurisdictionis, ut pœnitens per hoc Sacramentum non possit recipere eorum remissionem. Quia tamen hæc reservatio ferè esset inutilis, ut patet; hinc Ecclesia non solet in speciali reservare peccata venialia; ùt infrà latiùs dicetur.

Dico; *In speciali*, quia secundùm Conclusionem nostram in generali reservat, si ita velimus loqui, quando excommunicat Sacerdotem, aut suspendit ipsum à jurisdictione, id est, facit per subtractionem jurisdictionis, ut Absolutio non valeat; quidquid suprà dicat Vasquez n. 8. ibi: Quamvis aliquis prohiberi meritò possit lege aliquâ aut præcepto, ne etiam circa venialia administret Sacramentum, sicut de facto prohibitus est excommunicatus; quia interdictur ei omnis Sacramenti administratio, tamen si de facto absolvat à venialibus; Absolutio est rata. Hæc ille. Cùm tamen in Tractatu de Excom. dub. 4. n. 3. generaliter doceat; nullam esse Absolutionem, quam aliquis, etiam bonâ fide, accipit ab excommunicato vitando: quia, inquit, est impedimentum ex parte Confessoris, quod bonâ fide pœnitentis suppleri nequit.

Sententia Vasquez excommunicatum validè absolvere à venialibus.

49. Et verò, quod aliud hic impedimentum, nisi defectus jurisdictionis? Fateor, non sic potest Superior reservare peccatum veniale, ut peccator maneat obligatus ipsi confiteri: sed quid tum? De hoc non quæritur; & quæstio est de nomine, an hoc requiratur ad reservationem alicujus peccati; an verò sufficiat, quòd sit obligatio confitendi peccatum reservanti, ex hypothesi, quòd pœnitens velit per Absolutionem Sacramentalem accipere ejus remissionem.

Sacerdos tametsi non possit cogere ad Confessionem venialium potest tamen cogere ad satisfactionem.

Hoc de re certum est: Sacerdos tametsi non possit cogere ad Confessionem venialium, potest tamen cogere ad satisfactionem, etiam, secundùm Aliquos, sub mortali, si ipsa secundùm se gravis sit. Potest ligare pœnitentem, negando indisposito Sacramentalem Absolutionem. Cur ergo non posset Ecclesia auferre jurisdictionem, quam habent simplices Sacerdotes, absolvendi à peccatis venialibus & mortalibus ante confessis, estò non possit cogere ad eorum Confessionem? Non video ullam rationem, nisi aliunde ostendatur, hanc jurisdictionem ipsis competere immediatè ex jure divino. Quod cùm non ostendant Adversarii, persisto in Conclusione. Et pro fine

50. An Absolutio peccati mortalis ante confessi sit conditionata. Lugo.

Quæro; an Absolutio peccati mortalis ante confessi sit conditionata, ita quòd foret invalida, casu quo peccatum illud mortale non fuisset antè confessum & absolutum?

Card. Lugo disput. 18. n. 48. existimat Absolutionem, fore invalidam, tametsi non sit conditionata. Quod sic explicat: Potest, inquit, Pontifex Sacerdoti simplici dicere: *Ego volo tibi dare facultatem absolvendi à peccato mortali Petrum: sed nolo tibi eam dare nunc; sed cras, postquam ego eum primâ vice absolvero.* Nam sicut ipse Pontifex, postquàm primâ vice absolvit Petrum, potest iterùm & sæpiùs absolvere eum ab eodem peccato, si sæpiùs illud confiteatur; sic potest communicare alteri similem facultatem ei, quam ipse habet. Potest autem communicare hanc facultatem quando voluerit; & potest velle communicare, quando jam pœnitens absolutus sit primâ vice, & non priùs; in hac enim voluntate communicandi facultatem tali tempore, & non priùs, non videtur esse ulla contradictio. Hæc ille.

51. Non repugnat Pontificem dare potestatem absolvendi peccatum mortale priùs confessum & non aliter.

Prorsus non videtur esse ulla contradictio. Sed quæro; quando Pontifex iterùm & sæpiùs absolvit Petrum ab eodem peccato, si primâ vice non fuerit absolutus, defectu verbi gratiâ Contritionis; an secundâ vice non absolvatur directè, ex hypothesi, quòd jam omnia requisita adsint?

Absolvitur, inquis, directè, & quid mirum, cùm primâ vice potuerit ipsum absolvere directè? At verò in nostro casu, cùm simplex Sacerdos non possit primâ vice absolvere directè; non mireris si dixero, nec secundâ vice directè absolvere, si primâ vice non fuerit directè absolutus; nam sub illa dumtaxat conditione potest secundâ vice absolvere, si primâ vice fuerit absolutus.

Quomodo ergo non est conditionata? Nonne si Sacerdos expressis verbis diceret: *Si priùs es absolutus, ego te absolvo*; Absolutio foret conditionata; sicut Baptismus est conditionatus, qui hâc formâ confertur: *Si non es baptizatus, ego te baptizo* &c. & Absolutio est conditionata sub hac forma expressa: *Si es dispositus, ego te absolvo?*

52. Tali casu non fore Absolutionem conditionatam, docet Lugo exemplo voti.

Respondet Lugo suprà; illam conditionem non tenere se ex parte Absolutionis proferendæ, sed ex parte ipsius concessionis. Ad quod declarandum n. 49. affert exemplum in actu vovendi: pone, inquit, aliquem, qui à Pontifice prohibitus esset, facere ullum votum; immo fuisset redditus inhabilis ab eodem Pontifice ad vovendum validè: posset hic petere ab eodem facultatem vovendi Castitatem v. g. quam jam iterùm voverat olim ante prohibitionem: & Pontifex posset concedere eam facultatem, si verè jam eam iterùm vovisset; quo posito conditio non se teneret ex parte voti, sed ex parte concessionis: non enim concedit facultatem solùm ad votum conditionale, sed ad votum absolutum Castitatis: sed tamen non concedit licentiam absolutè, sed sub conditione, si jam iterùm Castitatem vovit: quâ conditione stante, fit nunc votum novum absolutum; ac per consequens ejus sensus est: *Volo me obligare denuò, etiamsi obligatus non essem*, alioquin non esset votum absolutum simpliciter: sed tamen licentia Pontificis ad hoc votum absolutum, & cum illo sensu absoluto faciendum, non fuit absoluta, sed conditionalis, si jam iterùm Castitatem voverat: nec in hac concessione est aliqua contradictio. Hucusque Lugo.

53. Contra quem arguit Auctor.

Quin immò, videtur esse maxima contradictio; nam est licentia conditionalis ad votum absolutum, repugnans ipsi conditioni. Nam Pontifex dicit: *Do licentiam ut voveas Castitatem, si jam eam iterùm vovisti*: vovens autem dicit: *Voveo*, seu, *volo me obligare denuò, tametsi iam eam iterùm non vovissem*, quæ voluntas directè excludit conditionem, cùm solùm habeat licentiam se obligandi seu vovendi Castitatem, si jam eam iterùm vovisset; quomodo ergo potest velle se obligare efficaciter, tametsi jam non esset obligatus, cùm sciat se hoc non posse facere? Sicuti si Pontifex daret alicui licentiam vovendi quidpiam sub illa conditione: *Si es legitimè natus*, ipse autem diceret: *Volo me obligare, tametsi non essem legitimè natus*, quis non videt, talem directè operari contra suam licentiam, adeòque non posse efficaciter id velle?

Ergo similiter in casu nostro, Pontifex dat licentiam simplicibus Sacerdotibus absolvendi peccata mortalia, anteà absoluta; concessio, inquit Lugo, est conditionalis, Absolutio tamen, ad quam datur licentia, non debet esse conditionalis, sed absoluta, cujus sensus sit, remittere illa peccata, etiamsi priùs remissa non fuissent: nam ad hanc Absolutionem absolutam dari potuit licentia sub conditione; in quo nulla apparet contradictio. Hæc ille.

54. Ostenditur contradictio in eo, quòd detur licentia absolvendi, etiamsi peccata priùs remissa non fuissent, sub conditione, si priùs remissa fuerint.

Respondeo; apparet manifestissima contradictio in eo, quòd licentia absolvendi, etiamsi peccata priùs remissa non fuissent, concedatur sub hac conditione: *Si peccata priùs remissa fuerint*; cùm ista licentia expressè excludat illam conditionem, ùt patet.

Et sanè, quomodo potest quis velle absolvere efficaciter peccata, etiamsi priùs remissa non fuerint, cùm sciat se non habere potestatem, nisi absolvendi peccata, quæ priùs remissa fuerunt? Hæc de quæstione nominis sufficiant: appelletur Absolutio conditionalis, appelletur absoluta, parùm refert ad praxim, dummodò reverà non remittat peccata, priùs non remissa per Absolutionem, quantùmvis pœnitens & absolvens bonâ fide putarent; ea esse remissa.

55. Tali casu Absolutio non remittit peccata, quæ antea non fuerunt remissa.

Quòd autem non remittat, videtur probari à simili; quia Absolutio simplicis Sacerdotis non remittit directè peccata mortalia, quantùmcumque pœnitens & Sacerdos bonâ fide putarent esse venialia. Prout etiam Sacerdos approbatus non remittit peccata reservata, estò ipse & pœnitens putarent non esse reservata; nisi habeat potestatem absolvendi à reservatis.

Et hæc quidem de potestate simplicis Sacerdotis extra articulum mortis. Quam autem habeat in articulo mortis, edissero Conclusione sequenti, quæ talis est:

CONCLVSIO IV.

Quilibet Sacerdos, etiam hæreticus, suspensus, excommunicatus aut degradatus vitandus, in articulo seu periculo mortis, jure dumtaxat Ecclesiastico, potest absolvere ab omnibus peccatis & censuris, Sacramento obstantibus, & casibus reservatis à jure vel homine, præsertim in absentia Ordinarii; quid ni etiam in præsentia?

56. An hic periculum & articulus mortis debeant distingui.

Nonnulli Auctores distinguunt hic inter periculum & articulum mortis, dicentes, articulum mortis significare non quodcumque periculum, sed dumtaxat periculum proximum, quando videlicet mors est moraliter certa & inevitabilis; periculum autem, quando est probabile dubium, eò quòd contingat sæpè in talibus circumstantiis

stantiis mors, putà in actuali bello, longa & periculosa navigatione, &c.

Cap. 22. de sent. Excom. in 6. Alii autem confundunt hic periculum cum articulo mortis, argum. cap. *Eos qui*. 22. de Sentent. Excom. in 6. ibi: *Eos qui à sententia Canonis vel hominis (cùm ad illum, à quo aliàs de jure fuerant absolvendi nequeunt, propter imminentis mortis articulum aut aliud impedimentum legitimum pro Absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absolvuntur: si cessante postea periculo* (id est, articulo mortis) *vel impedimento* &c.

Cap. 29. 17. q. 4. Similiter 17. q. 4. cap. 29. *Si quis suadente diabolo*, positâ reservatione excommunicationis, excipitur periculum mortis ibi: *Nisi mortis urgente periculo*, cujus exceptionis fit mentio in cap. *Non dubium*. 5. de Sentent. Excom. ibique appellatur articulus mortis: *Nec nisi in articulo mortis sinè Rom. Pontifice Absolutionis possint beneficium impetrare.*

Cap. 5. de sent. Excom.

57. Expendunt ur jura, quæ videntur probare partem negativam. Sed, ut verum fatear, hæc jura, quibus communiter utuntur DD. & ego usus fui Disput. 4. Sect. 9. Conclus. 5. non omnino convincunt; nemo quippe dubitat, quin articulus mortis possit vocari periculum mortis, ùt fit in primo jure; similiter quin mortis urgens periculum possit confundi cum articulo mortis, quod facit secundum jus: sed quod quæritur est, an quodlibet periculum mortis, etiam non urgens, soleat ab Ecclesia vocari articulus mortis, quod non puto satìs efficaciter probari ex juribus jam citatis.

Quæ est communior, & tuta in praxi. Interim, quia communiùs sic docent Theologi, sciente & non contradicente Ecclesiâ, & quia favores convenit ampliari, quamquam in rigore significationis illæ voces sint diversæ, in præsenti tamen casu videntur posse confundi; præsertim cùm ratio seu motivum Ecclesiæ, scilicet, ne aliquis pereat, militet tam in articulo, quàm in periculo mortis: nam si pœnitens expectare deberet usque ad articulum mortis, rariùs posset uti illâ facultate; cùm tunc rariùs sit opportunitas confitendi, vel ratione nimiæ infirmitatis, vel ratione absentiæ Confessarii &c.

58. Unde sicut ob periculum illud mortis, etiam ante extremum articulum, obligatur homo confiteri; ita in illo periculo fruitur eo privilegio seu facultate, ab Ecclesia pro isto articulo concessa. Ego tamen putarem, inquit Arriaga Disput. 39. n. 9. quando quis navigationem, etiam maximè periculosam inchoat, si habet secum Sacerdotes, à quibus subortâ fortè tempestate possit absolvi, non debere judicari periculum mortis; nisi dum incipit tempestas, vel si ipse Sacerdos incipiat ægrotare; tunc enim poterit ab eo absolvi ab omnibus casibus reservatis &c. pro ipso verò Sacerdote, si solus sit, tum periculum incipit, quando navigationem inchoat, quia ipse sibi Absolutionem dare non potest; quòd si sit alius cum ipso, debebit de eo, utì de laico immediatè ante, discurri.

An sit periculum mortis, quando quis inchoat periculosam navigationem. Arriaga.

Respondetur ad objectionem. Si objicias; potest fortè in ipsa navigatione Sacerdos repentè mori, quando non erit commoditas alium quærendi. Respondet; ex eo capite aliquid esse difficultatis; quia tamen talis mors repentina, est valde extraordinaria, non putarem, inquit, ex ejus præcisè timore posse judicari initium ejus navigationis articulum mortis, ut eâdem causâ possit navigaturus confiteri cuilibet. Hæc ille.

59. Quid dicendum de eo, qui pugnam incipit. Et continuò adjungit: Non est eodem modo discurrendum de eo, qui pugnam incipit; nam licèt apud se Sacerdotem habeat, periculum tamen jam censetur incipere ab ipso pugnæ initio: non enim potest Sacerdotem habere præsentem ad omnem partem, ad quam se miles vertit; deinde ictus supervenientes auferunt vitam repentè, antequam in ipso extremo articulo possit cogitare de Confessione, idemque periculum est circa ipsum Sacerdotem. In navigatione non habet id locum; quia tempestas non evertit in momento navim, sed semper dat locum Confessioni, saltem in genere, si multæ sint in navi personæ, & unus tantùm Confessarius. Hactenus præfatus Auctor.

60. Sententia Auctoris. Et quidem non adeo malè; si cum aliquibus Auctoribus, de quibus infrà, docuisset, istud privilegium seu facultatem Ecclesiæ præcisè concessam fuisse, ad succurrendum absolutæ necessitati: sed cum n. 14. doceat nobiscum, Ecclesiam per suam facultatem etiam voluisse tollere difficultatem hujus Sacramenti, & efficere Confessionem quàm potest suavem; atque aliundè fieri possit, ut ille, qui incipit navigationem periculosam, tametsi secum habeat Sacerdotem, difficillimè tamen ei confiteretur subortâ tempestate; hinc consequenter videtur, etiam tali casu debere judicari periculum mortis, quando navigationem inchoat; & ideo tunc posse eligere quemlibet Confessarium, cùm teneatur confiteri, nisi velit confiteri, dum tempestas incipit, illi Sacerdoti, quem secum habet: Ita ego sentio, salvo meliori.

Breviter ergo; quoties peccator propter articulum vel periculum mortis tenetur confiteri, toties Ecclesia concedit cuilibet Sacerdoti potestatem absolvendi ab omnibus peccatis.

61. Ubi Ecclesia Quæris à me, ubi Ecclesia concedat illam potestatem? Respondeo in Concil. Trident. sess.

concedat cuilibet Sacerdoti potestatem absolvendi in articulo mortis. *Trident.*

sess. 14. c. 7. hisce verbis: *Verumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet pœnitentes, à quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt.* Quæ verba sicuti generalia sunt, & nullum excipiunt Sacerdotem, nullum pœnitentem, nullum peccatum, nullam censuram, ita generaliter arbitror intelligenda, nisi aliquid obstet.

Probatio Conclus.

Et ideo dixi in Conclusione: *Quilibet Sacerdos, etiam hæreticus, suspensus,* &c. quia nihil obstat, quin de omnibus illis possit intelligi Concilium; quin immo, cùm Sacramentum hoc sit difficillimum, & in talibus circumstantiis maximè necessarium, ne propter verecundiam detegendi peccata huic aut illi, aliquis pereat, planè conveniens est suavi dispositioni Dei & Ecclesiæ, ut de omnibus illis hæc Constitutio intelligatur.

62. Objectio.

Dices; hæreticus non est capax jurisdictionis Ecclesiasticæ, quia caret vera Fide, quæ est ejus fundamentum, teste Apostolo

1. Cor. 3.

1. Corinth. 3. v. 11. *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus. Si autem Christus*, inquit

D. August.

D. August. lib. de Fide & operibus cap. 16. *procul dubio Fides Christi.*

Matth. 16.

Quocirca Matth. 16. præmittitur confessio Fidei promissioni Papatûs v. 16. *Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi.* Sequitur v. 18. *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et tibi dabo Claves regni cœlorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.* Ergo potestas solvendi peccata, præsupponit confessionem veræ Fidei.

S. Cyprian.

Hinc Cyprianus lib. 4. Epist. 2. ad Antonianum (& refertur 7. q. 1. c. 6.) *Qui*, inquit, *nec unitatem spiritus, nec conjunctionem pacis observat, & se ab Ecclesiæ vinculo, atque à Sacerdotum collegio separat, Episcopi nec potestatem potest habere, nec honorem* &c. Et idem lib. 1. Epist. 6. (ut refertur 24. q. 1. c. 31.) *Didicimus omnes omnino hæreticos & schismaticos nihil habere potestatis ac juris.* Transeo alios Patres, qui similiter loquuntur.

63. Explicantur verba Apostoli 1. Cor 3. *Fundamentum* &c.

Respondeo; Apostolum intelligendum non de fundamento jurisdictionis aut dignitatis Ecclesiasticæ, sed de primario fundamento totius Ecclesiæ ac Iustificationis omniumque bonorum operum, ut patet ex contextu totius capitis.

S. August.

Unde D. August. suprà sic probat, quod dixerat: *Per fidem quippe habitat Christus in cordibus nostris, sicut idem Apostolus dicit. Porrò fides Christi, illa utique, quam definivit Apostolus,* (ad Ephes. 3.) *quæ per dilectionem operatur. Non enim fides illa dæmonum, cùm & ipsi credant & contremiscant, & Filium Dei confiteantur Iesum, potest accipi in fundamentum. Quare? Nisi quia non est fides, quæ operatur per dilectionem, sed quæ exprimitur per timorem. Fides itaque Christi, fides gratiæ Christianæ, id est, ea fides, quæ per dilectionem operatur, posita in fundamento, nemnem perire permittit.*

Putas autem, quia hæc fides est necessarium fundamentum Ecclesiasticæ jurisdictionis? Contrarium novissimè definitum est à Concil. Trident. sess. 14. can. 10. *Si quis dixerit, Sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi & solvendi non habere* &c. *anathema sit.* Ergo dictum Apostoli, juxta expositionem August. planè impertinens est ad propositum.

64. Charitas non est necessarium fundamentum Ecclesiasticæ jurisdictionis. *Trident.*

Quantùm ad factum Christi; nonne & ipse Ioan. 21. interrogavit Petrum non semel, sed tertiò dicens: *Simon Ioannis diligis me plus his? Simon Ioannis diligis me? Simon Ioannis amas me?* antequam dixit ei: *Pasce oves meas?* Ergo Pontifex hoc ipso, quòd non diligit Christum, caret omni jurisdictione Ecclesiasticâ, quis Catholicus audeat affirmare? Voluit ergo Christus his præviis interrogationibus ostendere, quomodo fides, quæ per dilectionem operatur, sit necessaria, ut Pontifex, & quicumque alius, in dignitate Ecclesiastica constitutus, convenienter & dignè possit fungi munere suo & Ecclesiasticâ jurisdictione.

Ioan. 21.

est tamen necessaria, ut quis convenienter fungatur suo munere.

Et verò, si ille qui non habet charitatem, nequit dignè fungi munere suo, quantò magis qui non habet fidem? Et ideo dignus est, qui privetur suo officio & jurisdictione, sicuti de facto privantur per sententiam excommunicationis hæretici externi. Nec aliud voluit Cyprianus suprà; & alii Patres commode hoc sensu possunt explicari.

65.

Didicimus itaque, omnes omnino hæreticos & schismaticos nihil habere potestatis aut juris, in quantum tales sunt. Cæteroquin in quantum sunt veri Sacerdotes, id est, retinent characterem sacerdotalem impressum per sacram Ordinationem, sicuti validè consecrant, validè ordinant; non est ratio, quare etiam non possint validè absolvere à peccatis, si cætera adsint, id est, si adsit jurisdictio; hanc autem non posse adesse, hactenus non est probatum, neque probari potest: habet quippe fundamentum sufficiens, scilicet characterem sacerdotalem; alioquin etiam hæreticus merè internus invalidè absolveret, quod nullatenus est admittendum.

Hæretici nihil habent potestatis Ecclesiasticæ, in quantum tales sunt.

Quòd itaque hæreticus externus invalidè absolvat, non est præcisè propter hæresim, sed propter excommunicationem, quâ privatur omni jurisdictione spirituali; si ergo

Quare hæreticus externus invalidè absolvat.

propter

propter excommunicationem Sacerdos non sit incapax jurisdictionis Ecclesiasticæ, quin hic & nunc, ita volente Ecclesiâ, possit validè absolvere, de quo nemo potest dubitare (cùm de facto omnes excommunicati tolerati validè absolvant, dum à fidelibus ad hoc requiruntur) neque incapax erit præcisè propter hæresim.

66. Hæreticus in articulo mortis, habet jurisdictionem activam. *Vasquez.*

Potuit ergo & voluit Ecclesia hæreticum esse legitimum judicem in articulo mortis, non tantùm per assignationem materiæ, ut videtur velle Vasq. q. 93. a. 1. dub. 4. n. 4. sed etiam per collationem jurisdictionis activæ, nisi Vasquez ostenderit, cùm esse incapacem ejusmodi jurisdictionis, quod hactenus non fecit, nec facilè quisquam faciet.

Idem est ratio excommunicati, suspensi &c.

Quæ autem hæretici, similis est ratio excommunicati, suspensi, degradati &c. Quippe cùm excommunicatio, suspensio &c. & omnes effectus harum censurarum seu pœnarum, sint juris Ecclesiastici, potuit Ecclesia pro illo articulo vel tollere illam excommunicationem, suspensionem &c. vel saltem impedire istum effectum, puta ablationem jurisdictionis; sicut de facto impedivit in aliquibus per Extravag. *Ad evitanda.* non solùm pro articulo mortis, sed etiam extra illum articulum.

67. An liceat in articulo mortis confiteri hæretico &c.

Cæterùm an liceat in articulo mortis confiteri hæretico, excommunicato, suspenso &c. videre poterit Lector Disp. 1. Sect. 8. Conclus. 5. Haùd dubium, quin liceat aliquo casu, v.g. quando vel debeo mori absque Sacramento, vel debeo Sacramentum ab eis recipere; nisi fortè illa receptio esset protestatio falsæ Religionis; qualis fuisset sumptio Eucharistiæ ex manu Episcopi Ariani, quem Rex Leovigildus miserat ad filium suum Hermenigildum, ut per hoc ad gratiam suam redire meereretur.

Et ideo vir Deo deditus, Ariano Episcopo venienti exprobravit, ùt debuit, ejusque à se perfidiam dignis increpationibus repulit, eligens magìs mori, quàm fœdari, implicitè protestando hæresim Arianam: quamquam & de morte instante, quam perfidus pater, ad se reverso Episcopo, continuò per apparitores suos intulit, ei minimè constaret, adeòque nesciebat, se esse in periculo seu articulo mortis. Præterquam, quòd Sacramentum Eucharistiæ non sit tam necessarium ad salutem, quàm Sacramentum Pœnitentiæ.

68. Non licet si Confessio foret protestatio falsæ Religionis.

Interim, si etiam similes occurrerent circumstantiæ impræsentiarùm, id est, si contingeret, ut illa Confessio foret protestatio falsæ Religionis, potiùs mors esset eligenda, & non dubitarem, quin Deus suâ gratia talem excitaret ad veram Contritionem justificativam seu remissivam peccatorum absque reali susceptione Sacramenti.

Sed hic casus quasi metaphysicus; nam si apertè talis pœnitens protestaretur, se hæresi illius Sacerdotis nullatenus velle consentire, sed petere in ea necessitate Absolutionem in remedium animæ suæ, ne fortè defectu perfectæ Contritionis in æternum damnaretur, jam tolleretur omnis protestatio falsæ Religionis, & vera occasio scandali, ut proinde scandalum, si fortè aliquod adhuc sequeretur, tamquam acceptum, minimè curari deberet.

69. An sit obligatio confitendi secùs hâc protestatione & scandalo.

Sed nunquid teneor in articulo mortis, deficiente alio Confessore, confiteri hæretico, excommunicato &c. Respondeo: planè teneris, nisi protestatio falsæ Religionis aut scandalum, de quo jam diximus, vel periculum perversionis te excuset; aut certè perversa voluntas non proferendi formam cum debita intentione, juxta institutionem Christi. Patet; quia urget, ut suppono, præceptum divinum, & commodè potes illud implere; ergo teneris. Et aliundè debes providere saluti animæ tuæ, licèt alius suâ pravâ voluntate peccaturus sit. Dico; *suâ pravâ voluntate*; quia potest & debet se disponere ad gratiam per Contritionem Charitate perfectam aut aliud medium, & ita dignè ministrare Sacramentum; si non faciat, ipse viderit.

Exceptiones per se claræ sunt, nec indigent probatione. Et quàmvis periculum scandali rarissimum sit, ut statim dixi, tamen periculum perversionis ab hæretico, potest esse frequens, similiter voluntas non proferendi formam cum debita intentione, & ideo posset sæpiùs excusari infirmus à Confessione, facienda hæretico.

70. etiam ratione hæresim, quâ Confessarius laborat.

Alioquin his cessantibus, putant aliqui, infirmum debere confiteri hæretico, etiam illam hæresim, quâ ipse Confessarius laborat. Ratio; quia Absolutio est valida, ergo censetur habere copiam Confessarii. Antec. probatur: quia valor Absolutionis non regulatur à judicio, quod Confessarius facit de malitia aut gravitate peccatorum, quæ audivit & intellexit; neque enim dicit explicitè vel implicitè: *Ego te absolvo à peccatis, quæ judicavi esse peccata, aut, judicavi esse mortalia vel venialia*; sed, *Ego te absolvo à peccatis, quæ mihi confessus es.* Habet ergo intentionem solvendi omnia vincula, dependentia ex processu & Confessione sibi facta, etsi ex privato errore putet, aliquod non esse vinculum; v. g. in casu proposito non esse hæresim, quam pœnitens ut talem confitetur.

Veluti Calvinista baptizans, quàmvis ex privato errore putet illa verba: *Ego te baptizo* &c. solum esse concionatoria, & non operatoria: quia tamen intentione magìs universali & efficaci intendit baptizare, juxta Christi institutionem, habet etiam intentionem

nem proferendi illa verba juxta eandem institutionem, & per consequens proferendi verba operatoria. Si ergo Sacerdos hæreticus, non obstante eo errore, potest absolvere, & de facto absolvit directè ab illo peccato, nescio, cur pœnitens in periculo mortis non teneatur ei confiteri eundem errorem.

71. Saltem tenetur alia peccata confiteri.

Ut ut sit de hac difficultate, quæ non pertinet ad præsentem Tractatum, & ideò paucis verbis eam attigi, saltem alia peccata, nisi aliquid ex dictis obstet, tenebitur ei confiteri, cùm saltem ab illis directè possit absolvi, & absolvetur, ùt suppono. Quâ jurisdictione? Sicut dixi, jurisdictione delegatâ, seu concessâ ab Ecclesia, non autem immediatè concessâ à Deo; cùm illius concessionis nullum extet vestigium in Scriptura, Conciliis, aut SS. Patribus.

Quâ jurisdictione tunc hæreticus absolvat.

Quin immo putat Suarez disp. 26. sect. 4. n. 6. concessionem Ecclesiæ insinuari à Concil. Trident. sess. 14. c. 7. ibi: *Ne hâc ipsâ occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis* &c. Ubi, inquit, significat hanc Traditionem ortam esse ab ipsa Ecclesia, & ad summum esse Apostolicam. Omnia etiam antiqua Decreta, in quibus reservantur peccata cum hac exceptione (præterquam in articulo mortis) indicant esse Ecclesiæ concessionem. Hæc ille.

72. Aliqua in Ecclesia custodiuntur, quæ tamen sunt immediatè à Deo concessa. *D. August.*

Sed facilè responderi posset ad primum; aliqua in Ecclesia custodiri, quæ tamen sunt immediatè à Deo concessa; v. g. Baptismus parvulorum, de quo Aug. lib. 4. de Baptismo cap. 23. *Quod traditum tenet universitas Ecclesiæ, cùm parvuli infantes baptizantur, qui certe nondum possunt corde credere ad justitiam, & ore confiteri ad salutem, quod latro potuit, quia etiam flendo & vagiendo cùm in eis mysterium celebratur, ipsis mysticis vocibus obstrepunt, & tamen nullus Christianorum dixerit, eos inaniter baptizari.*

Et illicò cap. 24. subjungit: *Et si quisquam in hac re auctoritatem divinam quærat, quamquàm quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolicâ traditum rectissimè creditur* &c. Ergo Trident. istis verbis: *In eadem Ecclesia Dei semper custoditum fuit*, estò significet ad summùm Traditionem Apostolicam, non propterea satìs significat rem istam institutam esse ab Ecclesia: nam Traditio Apostolica potest esse de re immediatè à Christo institutâ, ut patet ex Baptismo parvulorum.

73. Quare ad omnes casus reservatos addatur illa particula: *Præterquam in articulo mortis.*

Ad secundum respondetur: ex illa exceptione potiùs colligi contrarium; si enim non esset juris divini, sed dumtaxat juris Ecclesiastici, aliquando esset reservatio etiam pro illo articulo: cùm ergo generaliter ad omnes casus reservatos illa particula addatur, signum est, Pontificem non posse aliter reservare; additur autem, ut omnes sciant suam potestatem, ne fortè, propter ignorantiam Sacerdotis, aliquis pereat. Deinde, ut significetur, Ecclesiam non habere potestatem pro tali articulo reservandi peccata.

74. Conjectura Suarii.

Nec magìs urget optima conjectura Suarii suprà: Est, inquit, etiam optima conjectura; quia si hoc esset de jure divino, omnes Sacerdotes essent pares in illo articulo, neque posset unus privari tali jurisdictione, etiamsi esset copia alterius: neque tunc necessarium esset, expositum non exposito præferre; quia ad jurisdictionem divini juris non esset necessaria hominum approbatio, & ab hominibus instituta.

ad quam respondet Auctor.

Respondeo; fortè non est necessaria approbatio, sed omnes in illo articulo sunt pares, ut ostendam in ultima parte Conclusionis. Deinde, omnes homines sunt ministri Baptismi jure divino, & tamen etiam in articulo mortis unus debet alteri præferri, ùt constat ex dictis suo loco.

Fateor; reponis; attamen valet Baptismus aliter collatus, non sic valet Absolutio.

Respondeo; unde constat, quòd non valeat? Nam hoc à multis negatur, ut statim videbimus.

75. Probatio Conclus.

Optimè ergo probatur nostra Conclusio argumento negativo (quamquam & positivum dici posset) quo Conclusione præcedenti probavimus, jurisdictionem absolvendi peccata venialia non esse immediatè à Deo; scilicet, quia non est recurrendum ad Deum absque necessitate: hìc nulla est necessitas; ergo &c.

Minor probatur; quia nescitur ubi Deus illam potestatem concesserit: nam illa verba Ioan. 20. *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata* &c. æqualiter concernunt Confessionem in articulo mortis, & extra articulum mortis, æqualiter mortalia ac venialia peccata, immo magìs mortalia.

Objectio solvitur.

Si dixeris; non invenitur aliquod initium hujus consuetudinis seu concessionis. Respondetur; inde ad summum sequitur, esse Traditionem Apostolicam quæ licèt possit esse de re, à Christo immediatè institutâ, ut suprà ostendimus, tamen etiam potest esse de re, immediatè ab Ecclesia seu Apostolis institutâ, ùt patet in jejunio quadragesimali, & similibus.

76. Cur magìs potestas baptizandi sit immediatè juris divini, quàm jurisdictio absolvendi in articulo mortis.

Si autem à me queritur; cur magìs potestas baptizandi sit immediatè juris divini, quàm jurisdictio absolvendi in articulo mortis.

Respondeo I. quia est major necessitas Baptismi, maximè pro parvulis, & major utilitas, scilicet remissio omnis culpæ & pœnæ; & ideò noluit Christus, ut Ecclesia posset aliquem impedire à collatione valida hujus Sacramenti.

Secundò; jurisdictio debet procedere à Superioribus

perioribus ad inferiores, ut servetur debitus ordo & subjectio, ne facilè turbetur seu confundatur Ecclesiastica Hierarchia, quæ est ùt castrorum acies ordinata. Sicut ergo ob hanc causam, noluit Christus immediatè conferre jurisdictionem omnibus Sacerdotibus extra articulum mortis, sed illius concessionem reliquit voluntati Ecclesiæ; pari ratione noluit eam concedere in articulo mortis, sed reliquit eam voluntati Ecclesiæ.

77. Christus non defecit in necessariis. Neque ideò defecit in necessariis, ut Adversarii volunt; nam misit Spiritum sanctum, ut doceret Ecclesiam suam omnem veritatem; ut assisteret Pontifici, ne erraret perniciosè in Ecclesiæ gubernatione; ac proinde, ut concederet omnibus Sacerdotibus in articulo mortis jurisdictionem absolvendi ab omnibus peccatis, ne occasione reservationis aliquis pereat.

Unde non est verisimile, Summum Pontificem ullo unquàm tempore revocaturum hanc delegationem (inferior Pontifice tollere aut limitare eam non potest; ùt clarùm est) quia esset intolerabilis error, quem nunquam Spiritus S. in sua Ecclesia permittet.

78. Utrùm in articulo mortis omnes habeant æqualem potestatem absolvendi. Restat præcipua difficultas; putà, utrùm in articulo mortis sit delegata potestas absolvendi omnibus Sacerdotibus; etiam in præsentia proprii Parochi, aut alterius Superioris, qui habet ordinariam facultatem absolvendi. Pars affirmativa (quam docent Navar. Rodrig. Henriquez, Vegà, Villalobos, & plures alii, quos refert & sequitur Diana part. 1. tract. de Absol: ab hæresi resol. 5.) fundatur in generalitate verborum Concilii Trident. *Atque ideò omnes Sacerdotes, quoslibet pœnitentes, à quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt.* In quibus verbis nulla fit mentio absentiæ vel præsentiæ Ministri ordinarii; ergo etiam in præsentia ejus possunt absolvere.

Diana. Navarrus. Rodriguez. Henriquez. Ego Villalobos. Sententia affirmans, probatur ex Tridente.

Favet etiam ratio Trident. *Ne hâc ipsâ occasione aliquis pereat*; nam occasio pereundi non solùm oritur ex inopia Confessoris, sed etiam ex difficultate, quam homines sæpiùs sentiunt in adeundo Superiorem, vel in confitendo huic aut illi, ita ut aliquando mallent damnari, quàm Confessario ordinario aut delegato præsenti confiteri. Voluit autem Ecclesia omnem difficultatem amovere in eo articulo, ut cum maxima possibili facilitate homo reconciliet se Deo, ne occasione difficultatis hujus Sacramenti aliquis pereat. Igitur Confessario ordinario, vel aliàs delegato, præsente, non cessat omnis finis legis, adeòque nec ipsa lex.

79. Voluit Trident. sucurrere etiam libertati conscientiæ. Et sanè, quid opus erat tollere reservationem in absentia Prælati? nam tali casu unusquisque potest indirectè absolvere à reservatis, etiam seclusâ constitutione Trident. indirecta autem Absolutio liberat à damnatione æterna. Voluit ergo Trident. succurrere non tantùm absolutæ necessitati, sed etiam libertati conscientiæ; & ideò dedit omnibus Sacerdotibus pro tali articulo plenam jurisdictionem absolvendi ab omnibus peccatis tam reservatis, quàm non reservatis, tam in absentia, quàm in præsentia Superioris, aut alterius habentis jurisdictionem delegatam extra illum articulum.

Occurritur objectioni. Nec obstat, quòd expressè loquatur de solis casibus reservatis, ùt patet ex contextu: quia qui potest, quod majus est, etiam potest, quod minus est in eodem genere; si ergo simplex Sacerdos potest absolvere à casibus reservatis, qui, secundùm Trident. ibidem, sunt atrociora & graviora crimina, quid ni etiam à casibus non reservatis, qui sunt leviora, & non adeò enormia crimina? Nulla potest esse ratio disparitatis, nisi voluntas Ecclesiæ, quæ irrationabilis foret, & ideò meritò negatur.

80. Sententia Arriagæ, omnes Sacerdotes posse absolvere in præsentia Ordinarii à reservatis, secùs à non reservatis. Unde miror Arriagam disp. 39. n. 8. concedere omnibus Sacerdotibus, etiam excommunicatis, degradatis &c. potestatem absolvendi à reservatis in articulo mortis, etiam in præsentia Ordinarii, ùt docet n. 10. & tamen n. 18. negare potestatem absolvendi à non reservatis in præsentia Ordinarii vel delegati extra illum articulum.

Miror, inquam, quia nullam adfert rationem disparitatis præter Tridentinum, quod expressè solùm loquitur de peccatis reservatis, & consuetudinem Religiosorum, qui non audent confiteri sinè licentia Superioris, nisi ei, qui est assignatus Confessarius: signum ergo est, eos supponere se non habere potestatem eligendi, quem velint; si autem in Ecclesia Dei fuisset semper ea licentia, certè non potuisset illa ignorari à Religiosis, qui maximè docti sunt, & noverunt optimè, quid sit juris in hoc puncto. Trident. autem ibi, id, quod dicit licere omnibus in eo articulo mortis, supponit fuisse semper in Ecclesia observatum. Hæc ille.

81. Rejicitur. Sed quæro ego; Religiosi solent in articulo mortis, sine licentia Superiorum, confiteri ei, qui non est assignatus Confessarius, peccata reservata? Ostendat nobis Arriaga illam consuetudinem, & ego ostendam illi consuetudinem confitendi peccata non reservata.

Apud FF. Minores Provinciæ Germ. Infer. non sic assignantur Confessarii singulis Fratribus, quin omnes alii Confessarii approbati, validè eos absolvant ab omnibus peccatis, exceptis reservatis, etiam extra articulum mortis, quantò magis in articulo mortis? Quid sit in aliis Religionibus, nescio. Hoc scio, nullam me videre rationem, quare potiùs, sine licentia Superioris, possint eligere Confessarium, qui eos absolvat à reservatis,

servatis, quã qui absolvat eos à non reservatis.

Alioquin, electus solùm haberet potestatem absolvendi à reservatis, & non reservata deberet infirmus confiteri ordinario Confessario; immo eligendo significaret, se habere peccata reservata, quæ primâ fronte apparent absurda.

82. Consuetudo Religiosorum non probat sententiam Arriagæ.

Itaque ex consuetudine Religiosorum, qui parùm curant, an huic vel illi confiteantur, immo ordinariè malunt confiteri ordinario, quàm extraordinario Confessario, estò hic eis offeratur, nihil colligi potest pro una vel altera parte.

Neque Conc. Trident.

Quantùm ad Trident. si nihil ibi constituat, quod non fuit semper in Ecclesia observatum, profectò in Ecclesia nunquam observatum fuit, quòd aliquis Confessarius absolveret à peccatis reservatis, qui non posset absolvere à peccatis non reservatis; si ergo ibi dat licentiam simplici Sacerdoti absolvendi à peccatis reservatis in præsentia Ordinarii, dico, etiam dare licentiam absolvendi à peccatis non reservatis.

Probabile est, quemlibet Sacerdotem posse absolvere ab omnibus peccatis in articulo mortis, etiam præsente Ordinario.

Igitur consequenter loquendo, vel quilibet Sacerdos potest absolvere ab omnibus peccatis in articulo mortis tam reservatis, quàm non reservatis in præsentia Ordinarii, aut alterius, qui extra illum articulum potest absolvere; quæ sententia est probabilis, & mihi placet, quia in favorem animarum, quæ alioquin aliquando periclitarentur & in æternum perirent; vel nequit absolvere à reservatis, ut docet Sanchez in Sum. lib. 2. c. 13. n. 7. & alii quàm plures quos citat, & qui citantur à Diana suprà.

83. Oppositum docet Sanchez, & alii plures.

Prædicta concessio, inquit Sanchez, cuilibet Sacerdoti pro articulo mortis facta, intelligenda est, quando deest copia Superioris potentis absolvere & proprii Sacerdotis, seu alterius Sacerdotis expositi ad audiendas Confessiones; secùs si adsit Superior, cui reservatur: & si ipse absit, debet quoque abesse Sacerdos expositus, ut possit simplex.

Probatur ex Conc. Trident.

Ducor; quia Trident. eo cap. 7. ait esse custoditum semper in Ecclesia, ut quilibet Sacerdos in eo articulo absolvere possit. Quare jus novum non condidit, sed consuetudinem approbavit. At ea consuetudo solùm obtinuit, ut quilibet Sacerdos tunc absolvere possit, quando non est prædictus recursus, ùt constat ex Conc. Carthag. 3. can. 32. & refertur cap. *Presbyter* 26. q. 6. Et Extravag. *Inter cunctas.* §. *Incendiarii.* de Privil. Et Extravag. 1. §. *Decernimus.* de Sent. excom. Item, quia Trident. dicit, id esse indultum ratione necessitatis, ne æger absque Confessione decedat, quæ in hoc casu cessat omninò.

Carthag. 3.

Extravag. Inter cunctas *de Privil.*

Extravag. 1. *de Sentent. Excom.*

Et ex cap. *Eos qui.* de Sent. Excom. in 6.

Tandem, quia cap. *Eos qui.* de Sent. excom. in 6. deciditur, ut absolutus ratione imminentis necessitatis articuli mortis à censura reservata, teneatur cessante impedimento se præsentare Superiori, cui reservata erat. Si ergo cùm potest, tenetur se Superiori præsentare, & ante Absolutionem adest Superior, non poterit ab inferiori absolvi. Hactenus Sanchez.

84. Responsio Arriagæ ad cap. *Eos qui.*

Respondet Arriaga; ab excommunicatione, de qua agitur in cap. *Eos qui*, similiter in Extravag. allegatis, non benè desumi argumentum, ad peccata reservata; primò, quia cùm illa sit ordinariè nota, non est ulla difficultas pœnitenti, se manifestandi Superiori; secùs est in peccatis reservatis, quæ sunt occulta.

Secunda differentia est clara; nam absolutio à censura non est ad salutem necessaria; in ordine autem ad hoc, ut sepeliatur ille in loco sacro; & pro eo fiant Sacra, & aliæ orationes Ecclesiæ, potest etiam post mortem obtineri licentia. Hæc ille sup. n. 15.

85. Contra ea agitur primò.

Sed contra: Tridentinum eodem modo loquitur de peccatis & censuris: *A quibusvis*, inquit, *peccatis & censuris absolvere possint.* Si ergo non possunt absolvere à censuris in præsentia Ordinarii, neque à peccatis.

Secundò.

Deinde absolutio à censuris debet præcedere Absolutionem à peccatis; ergo si non potest absolvere à censura, nec à peccato, cui annexa est censura.

86. Responsio ad 1.

Respondetur ad primum; diversitatem petendam esse ex materia subjecta; porrò nullibi jus disponit, ut absolutus in articulo mortis à peccatis reservatis, debeat, cessante periculo, se sistere legitimo Confessario; sicuti id disponit de absolutione à censura reservata.

Alia responsio.

Aliter respondetur: à Concil. Trident. omnis omninò tollitur reservatio; atqui si maneret ea obligatio, se sistendi, nullo prorsùs modo esset reservatio ablata; utì nemo unquam dixit, quando Religiosis iter facientibus datur licentia, ut si in via habuerint casum reservatum, possint absolvi, cum obligatione tamen se sistendi, nemo, inquam, dixit, eo casu omnem omninò ablatam esse reservationem. In quo enim, quæso, præcipua essentia reservationis consistit, nisi in ea obligatione se sistendi?

87. Quæ non placet Auctori.

Sed hæc responsio non placet: nam etiam Trident. tollit reservationem censuræ, quia loquitur generaliter de omnibus peccatis reservatis cum & sinè censura, & tamen absolutus à censura reservata in articulo mortis, tenetur cessante periculo se sistere Superiori.

Sufficiat ergo Lectori prima responsio; nam illa obligatio sistendi se, non est annexa ex natura rei illi absolutioni, nisi ergo imponatur à Superiore, non est à nobis imponenda, neque ullus omninò textus est, aut ratio, unde possit colligi, eam à Superiore esse impositam; ergo &c. Alioquin parvus, immo

vix

vix ullus favor fieret moribundis per illam Absolutionem; cùm Multorum, & valdè probabilis, sit sententia, in casu necessitatis posse quempiam absolvi indirectè à reservatis, ea non confitendo. In hoc ergo solùm fieret favor, quòd ea confitendo certiùs absolveretur, interim cum onere duobus illud peccatum revelandi.

88. Rejicitur quædam doctrina Hurtadi.

Quod autem ait Hurtadus Disp. 11. de Pœnit. diffic. 13. (ubì, teste Arriagâ suprà, oppositum docet) facultatem absolvendi ab excommunicatione reservata, quæ conceditur in cap. *Eos qui.* extensam esse à DD. ad Absolutionem ab aliis casibus reservatis, adeòque subire eandem legem, non videtur satis fundatum, ad imponendam tam gravem obligationem: quippe Trident. asserit, id semper in Ecclesia custoditum fuisse, cùm tamen illud caput vix habeat trecentos annos antiquitatis: est enim Bonifacii VIII. qui sedit anno Christi 1294. usque ad 1302. porrò sess. 14. Concil. Trident. celebrata fuit anno 1551. Ergo non est verisimile, de illo cap. Cnucil. fuisse locutum. Quare hæc sententia Hurtadi, tamquam minus habens, ab aliis DD. communiter rejicitur.

89. Sacerdos in articulo mortis potest absolvere à censura, etiam in præsentia ordinarii, pro foro interno tantùm.

Ad illud, quod secundo loco suprà objiciebatur, videlicet, absolutionem à censura debere præcedere Absolutionem à peccato, si non ut Absolutio à peccatis valeat, saltem ut liceat: ad hoc, inquam, Respondeo; Sacerdotem talì casu vel non posse absolvere à peccato, cui annexa est excommunicatio, in præsentia Ordinarii, vel etiam posse absolvere ab excommunicatione, non quidem in foro externo, ita ut pœnitens, transactâ necessitate, non teneatur se sistere Superiori, & satisfacere parti; sed in foro interno, sive in quantùm necessarium est ad Sacramentum ritè ministrandum & suscipiendum.

Probatio.

Et ideo addidi in Conclusione ly *Sacramento obstantibus*, quia licèt Concil. generaliter loquatur, tamen ex fine & ratione satìs intelligitur hæc limitatio: ut enim occasione reservationis nemo pereat, sufficit quòd validè & licitè possit suscipere Sacramentum, reliquis omnibus salvis manentibus; ergo Sacerdos non habet potestatem absolvendi à censuris, nisi in quantum hæc necessaria est, ut validè & licitè ministret Sacramentum, & pœnitens per Sacramentum accipiat remissionem peccatorum: ad hunc autem effectum non est necessaria absolutio censuræ in foro externo. Neque est necessarium, ut absolvatur sinè onere comparendi postea, & satisfaciendi Superiori, & aliis, quorum interest, de quò plura proprio loco. Hæc sufficiant impræsentiarùm pro explicatione illorum jurium, quæ Sanchez adfert contra nostram sententiam.

Subscribo verba singulorum ut clariùs veritas innotescat. Extravag. *Inter cunctas.* de Privil. sic inquit Bened. II. *Observent solicitè dicti Fratres, ne ad Confessiones recipiant criminosos criminibus, pro quibus solemnis pœnitentia est indicenda. Modo eodem excommunicatos respuant, & Clericos, qui propter delictum irregularitatem aliquam incurrerunt &c. Incendiarios etiam, eosq; qui tam enormibus sunt irretiti peccatis, quòd ea rationabilis consuetudo, præscripta canonicè, in Episcopatibus aliquibus reservavit Episcopis, similiter non admittant &c. Quòd si forsan, antequam ab eo, qui potestatem habet, absolvi possint, mors talium confiteri volentium verisimiliter timeatur, etiam in prædictis casibus sæpefati Fratres eos confiteri volentes audiant, ipsisq; beneficium absolutionis impendant, sed subeant juramentum, quod liberati, se suis Episcopis & excommunicatoribus præsentabunt: excommunicantium super his, pro quibus ab eis excommunicati erant, & Episcoporum pro peccato hujusmodi parituri mandatis.* 90. Recitantur verba Extravag. *Inter cunctas.*

91. An Pontifex in illis loquatur etiam de peccatis reservatis.

Si dixeris; in his verbis loquitur Pontifex, non solùm de censuris reservatis, sed etiam de peccatis reservatis absque censura. Respondeo; ut loqueretur, haùd equidem de omnibus peccatis, sed de aliquibus tantùm, quæ ibidem specificat dicens: *Quam consuetudinem (ex causa, quæ justè ad id animum nostrum movit) solummodo circa voluntarie homicidas, falsarios, Ecclesiarum immunitatis & libertatis Ecclesiasticæ violatores & sortilegos approbamus.*

An illa Extravag. quoad hoc punctum sit revocata.

Si inferas; ergo saltem ab his peccatis non poterit simplex Sacerdos absolvere in præsentia Ordinarii, eodem modo, quo non potest absolvere à censuris. Respon. conc. totum; nisi placeat, hanc Extravag. etiam quoad hoc punctum esse revocatam per Clementem. V. in Concil. Vienn. (& refertur Clement. *Dudum.* de Sepulturis) ubì sic lego: *Dudum à Bonifacio Papa VIII. prædecessore nostro infrà scripta edita Decretali, Bened. Papa II. prædecessor noster aliam* (quæ incipiebat: *Inter cunctas*, inquit Glossa ibi, verb. *Aliam.*) *illius revocatoriam promulgavit: quæ quia (ut probavit effectus) nedum pacis ab auctore ipsius speratæ fructum non attulit, quin immo discordiæ, pro qua sedanda processerat, fomentum non modicum ministravit: nos eam omnino cassantes &c.*

92. Extravag. 1. de Sent. excom. loquitur manifestè de solis censuris.

Quantùm ad Extravag. 1. de Sent. excom. hæc manifestè loquitur de solis censuris ibi: *Decernimus etiam, ut nullus hanc incurrens excommunicationis sententiam pro prædictis vel aliquo prædictorum, absque speciali mandato nostræ Absolutionis beneficium valeat obtinere: nisi forsan ad nos habere accessum non posset in mortis articulo constitutus.* Ita Bonif. VIII.

Uti etiam c. *Eos qui.*

Similiter manifestum est, eundem Pontificem cap. *Eos qui.* 22. de Sent. excom. in 6. loqui dumtaxat de Sententia excom. *Eos*, inquit, *qui à sententia canonis vel hominis*

(cùm ad illum, à quo aliàs de jure fuerant absolvendi, nequeunt propter imminentis mortis articulum aut aliud impedimentum legitimum pro absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absolvuntur: si cessante postea periculo vel impedimento hujusmodi, se illi, à quo his cessantibus absolvi debebant, quàm citò commodè poterunt, contempserint præsentare, mandatum ipsius super illis, pro quibus excommunicati fuerant, humiliter recepturi, & satisfacturi prout justitia suadebit: Decernimus (ne sic censuræ illudant Ecclesiasticæ) in eandem sententiam recidere ipso jure.

93. Quid in eò statuatur.

Ubì non decernitur, neminem posse absolvi à sententia Canonis vel hominis in articulo mortis à simplici Sacerdote, quando potest haberi recursus ad illum, à quo aliàs de jure fuerat absolvendus; sed non sic posse absolvi, etiam quando non potest haberi recursus, quin extra mortis articulum constitutus, debeat se illi præsentare, quod hæc Conclusio non negat, & alia suo loco in terminis affirmabit. Tenetur ergo se præsentare Superiori, sive in ipso articulo mortis, sive cessante mortis articulo, non ut denuò Absolutionem obtineat, sed ut obediat ejus mandatis, & satisfaciat parti.

94. Objectio.

Dices; cùm equidem debeat recurrere ad Superiorem, & possit recurrere in ipso articulo mortis, cur non teneatur? Non enim (ùt suprà dicebat Sanchez) Trident. quidquam indulget, nisi quod est necessarium ad salutem, & quod custoditum semper fuit in Ecclesia; non est autem necessarium ad salutem, neque custoditum semper fuit in Ecclesia, quòd præsente Ordinario, simplex Sacerdos absolveret à censura reservata, etiam in articulo mortis, ùt patet ex cap. *Presbyter*, suprà allegato, sequentis tenoris: *Presbyter inconsulto Episcopo non reconciliet pœnitentem, nisi absente Episcopo ultima necessitas cogat.*

Solvitur.

Respondeo; loquitur Concilium de reconciliatione publica seu pro foro externo, ùt patet ex secunda parte ejusdem cap. quæ talis est: *Cujuscumque autem pœnitentis publicum & vulgatissimum crimen est, quod universam commoverit Ecclesiam, ante apsidam* (id est, ante atrium Ecclesiæ) *manus ei imponatur.*

95. Reconciliatio aliquando distinguitur ab Absolutione sacramentali. Concil. Tolet. 11.

Equidem reconciliationem aliquando distingui ab Absolutione sacramentali, de qua hic tractamus, evidenter colligitur ex Concil. Toletano 11. can. 12. ubi sic loquitur: *Qui pœnitentiam in mortis agit periculo, non diutinè à reconciliationis gratia differendus est. Sed si præcinctio mortis urgeatur periculo, pœnitentiâ per manûs impositionem acceptâ, statim ei reconciliatio adhibenda est, ne priùs ab humanis rebus æger abscedat, quàm donum reconciliationis accipiat.*

Unde juxta Leonis (Epist. 89. aliàs 91.) *edictum, his, qui in tempore necessitatis, & in periculi urgentis instantia præsidium pœnitentiæ, & mox reconciliationis implorant, nec satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda; quia misericordiæ Dei, nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire. De his autem, qui acceptâ pœnitentiâ, antequam reconcilientur, ab hac vita recesserint, placuit nobis, ut & memoria talium in Ecclesiis commendetur, & oblatio pro eorum delicto à Presbyteris recipiatur.*

Atque de eadem reconciliatione intelligo illud Evaristi Papæ (& refertur 26. q. 6. cap. 4.) *Presbyteri de occultis peccatis jussione Episcopi pœnitentes reconcilient: & sicut suprà præmisimus, infirmantes absolvant & communicent.* Ubì expressè distinguitur reconciliatio ab Absolutione & Communione. Unde Glossa verb. *Jussione*, inquit: *Si intelligas hoc de excommunicato planum est: vel intelligas de illo, cui Episcopus pœnitentiam injunxerit. Nam absente Episcopo sinè mandato ejus potest reconciliare, si necessitas fuerit, ut infrà ea. c. ultimo, vel intelligas hoc jussione generali.* Cap. 4. 26. q. 6.

96. Presbyter nihil debet agere absque Episcopi propriâ licentia. Cap. 41. 16. q. 1.

De qua utique jussione scriptum habes 16. q. 1. cap. 41. *Cunctis fidelibus & summopere omnibus Presbyteris & Diaconis & reliquis Clericis attendendum est, ut nihil absque Episcopi proprii licentia agant: non utique Missas sinè ejus jussu quispiam Presbyterorum in sua Parochia agat, non baptizet, nec quidquam absque ejus permissu faciat.*

Hæc licentia habetur in articulo mortis, tam pro publicâ reconciliatione.

Cæterùm hæc licentia, immo & jussio censetur haberi in articulo mortis, non tantùm pro Absolutione sacramentali & Communione, sed etiam pro reconciliatione publica, absente Episcopo. Immo præsente Episcopo pro Absolutione sacramentali, si non licentia Episcopi præsentis, saltem Pontificis Romani ex Conc. Trident. suprà allegato. Ut omittam dicto cap. 4. q. 6. non fieri mentionem periculi vel articuli mortis, sed solius infirmitatis, in qua certum est non quemlibet Sacerdotem esse validum ministrum hujus Sacramenti.

97. Explicatur Conc. Carthag. 2. de reconciliatione extrema.

Item de reconciliatione externa intelligo Concil. Carthag. 2. cap. 4. (& refertur 26. q. 6. c. 5.) *Aurelius Episcopus dixit: si quisquam in periculo fuerit constitutus, & se reconciliari divinis Altaribus petierit, si Episcopus absens fuerit, debet utique Presbyter consulere Episcopum, & sic periclitantem ejus præcepto reconciliare.*

Notandum quoque; in his juribus non fieri specialem mentionem casuum reservatorum, sed simpliciter peccatorum: constat autem Presbyterum inconsulto Episcopo, non solùm in articulo mortis, sed etiam extra illum posse absolvere à peccatis non reservatis. Signum ergo est, quòd non loquantur de speciali recursu necessario pro Absolutione sacramentali.

98. Aliqui dotes

Quin immo, aliqui Auctores oppositæ sententiæ concedunt, posse inferiores Sacer-

cent, inferiores Sacerdotes posse absolvere infirmum periclitantem à casibus Episcopo reservatis, absque speciali licentia.

dotes absolvere infirmum periclitantem à casibus Episcopo reservatis, nec obligari Confessarium ad petendum illam facultatem ab Episcopo, licèt possit, nec etiam infirmum ad petendam eam per litteras aut nuncium. Ita cum Aliis, quos refert, docet Sanchez suprà n. 14. Ad quid ergo illa jura?

Quia, inquis, sicut facultas absolvendi in illo articulo pro foro externo, intelligitur cum illa limitatione; *Quando Prælatus adiri non potest*; sic etiam facultas absolvendi in illo articulo pro foro interno, habet eandem limitationem; quando scilicet Superior non adest: cùm hoc tamen discrimine, quòd faciliùs censetur adesse ad petendam facultatem pro foro externo, quàm ad petendam pro foro interno, in quo non obligatur ægrotus ad petendum per Confessarium vel alium nuncium, aut manifestandum se per litteras, sicut tenetur in foro externo, cùm jam supponatur notorium ejus impedimentum & delictum. Ita Lugo disp. 18. n. 27.

Respondeo; potuit Ecclesia concedere facultatem absolvendi in illo articulo pro foro interno absque illa limitatione; *Quando Superior non adest*, estò dedisset facultatem pro foro externo cum illa limitatione; unde ergo constat Lugoni; quòd non dederit; cùm Tridentinum absolutè loquatur, & antiqua jura non loquantur de foro interno?

99. Quare potius sit data potestas absolvendi in articulo mortis pro foro interno, quàm externo.

Ratio autem disparitatis est; quòd nulla communiter possit esse causa, quare pœnitens, ex hypothesi, quòd crimen sit publicum & deductum ad forum externum, nolit petere reconciliationem ab Episcopo; sæpiùs autem possit esse aliqua causa, quare nolit Ordinario manifestare sua peccata merè interna sive occulta, habentia censuram reservatam, aut etiam reservata absque censura. Ne ergo talis pereat; meritò voluit Ecclesia, ut quilibet posset eum sacramentaliter absolvere à suis peccatis in articulo mortis; & consequenter à censuris, in quantum possunt impedire illam Absolutionem.

100. Quæ fuerit antiqua consuetudo Ecclesiæ de qua meminit Trident. sess. 14. c. 7.

Igitur quæ fuerit antiqua consuetudo Ecclesiæ, quantùm ad Absolutionem sacramentalem à peccatis merè internis seu occultis; non satis constat ex juribus præallegatis. Credendum ergo est, eam fuisse, quam explicat Trident. suprà his verbis, absque ulla restrictione, aut limitatione absentiæ, aut præsentiæ Superioris: *Verumtamen piè admodum, ne hâc ipsâ occasione* (putà occasione reservationis) *aliquis pereat* (vel defectu legitimi aliàs Confessarii, vel propter difficultatem, quæ sæpè esse potest, aperiendi conscientiam Superiori ob pudorem, aut similem metum) *in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit* (id est, usus receptus in Ecclesia Dei, & consuetudo, quæ est optima legum interpres, semper fuit) *ut nulla sit reservatio in articulo mortis* (id est, ut peccata reservata extra articulum mortis, in articulo mortis ita sint; quantùm ad validam Absolutionem sacramentalem, ac si nunquam fuissent reservata) *atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet pœnitentes, à quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt*; id est, quia Ecclesia antiquitùs, propter periculum damnationis, noluit peccata in articulo mortis esse reservata, ideo propter idem periculum vult sacra Synodus, ut omnes Sacerdotes, nemine excepto, quoslibet pœnitentes absque ullo discrimine, à quibusvis peccatis & censuris, reservatis & non reservatis, in quantum impediunt Absolutionem sacramentalem; possint absolvere.

101. Objicitur Declaratio Greg. XIII. ex Molinâ.

Dices cum Molina Tract. 3. de Iustitia & Iure. Disput. 63. n. 2. Gregorius XIII. declaravit, in mortis periculo seu articulo, in præsentia ejus, qui absolvere potest à reservatis, præstò illo existente ad absolvendum, aut ad facultatem concedendum ad absolvendum à reservatis, non posse ab illis absolvere eum, qui potestatem ad absolvendum ab eis extra mortis periculum non habet.

Itemque simplicem Sacerdotem, quin & approbatum ab Ordinario, qui, secluso mortis periculo, jurisdictionem non habeat ad absolvendum eum, qui in mortis periculo est constitutus, non posse eum absolvere à peccatis suis lethalibus, si præstò sit alius legitimus illius Confessarius, qui eum à suis peccatis absolvat. Et sanè contrarium esset stultitia, cederetque in detrimentum spirituale absolvendi, qui tunc confiteretur minùs idoneo ministro, minusque perito ac experto, & ad id apto.

102. Respondetur non constare authenticè de ea.

Resp. non constat authenticè de illa Declaratione Gregorii. Atque ut declarasset, id fecit tamquam particularis Doctor, non ut Pontifex.

Opinio Navarri immeritò vocatur stultitia.

Et immeritò stultitia vocatur, quod docet Navar. lib. 5. Consil. tit. de Pœnit. & remiss. in prima quidem editione cons. 15. n. 2. & 3. in 2. verò cons. 23. n. 2. & 3. ubi sic ait (retractans sententiam oppositam, quam docuerat in Manuali cap. 27. n. 272.) Nunc verò, altiùs re inspectâ, videntur contra istam limitationem facere verba præfati Concilii Trident. scilicet; *In articulo mortis nullam esse reservationem*, & paulò inferiùs, *Quòd omnes* &c. Moveor etiam, quòd nullus classicus Auctor posuit hanc limitationem, usque ad Silvestrum, qui obscurè loquitur; Innocentius verò non loquitur de articulo mortis, sed de aliis impedimentis, non tam privilegiatis: & verba Concil. Trident. non

solùm sunt generalia, sed etiam universalia, ibi: *Omnes Sacerdotes*, & ibi: *Quoscumque pœnitentes*, & ibi: *Quibusvis peccatis*, & ita generaliter & universaliter sunt intelligenda.

Propter quæ puto, Conclusionem prædictam tenendam esse, sinè præfata limitatione, post Concil. Trident. quod determinat, quòd in articulo mortis nulla est reservatio: quæ Conclusio favorabilis est animarum saluti; quàmvis crederem consultè facturum, qui præsente Parocho vel Superiore, faceret se potiùs ab eo absolvi, quàm ab aliis. Ita Navar.

Quis dicatur hic simplex Sacerdos.

Et alii viri doctissimi, post declarationem Gregorii, supponentes, simplicem Sacerdotem aliundè esse sufficientem, ad procurandum bonum spirituale absolvendi. Non enim ideo quis dicitur hìc simplex Sacerdos, quia est inexpertus, minusque peritus, aut minùs idoneus minister; sed quia non habet jurisdictionem; jam autem multi sunt, qui non habent jurisdictionem, & tamen magìs periti sunt, & idonei ministri, quàm illi, qui habent jurisdictionem:

103. Ordinarius præsens, qui non vult absolvere, censetur absens.

De cætero, quia opposita doctrina satìs communis est, & indiget multis limitationibus; placuit eas paucis verbis hìc proponere. Atque in primis, secundùm Omnes, Ordinarius præsens, qui non vult absolvere, censetur absens. Secundò, tunc censetur Ordinarius præsens, quando licèt ipse in propria persona absit, adest tamen ejus delegatus, id est, tunc, secundùm illam sententiam, non potest absolvere in articulo mortis simplex Sacerdos (per quem intelligo omnem illum, qui non habet jurisdictionem extra articulum mortis) quando adest aliquis, qui habet jurisdictionem ordinariam vel delegatam extra articulum mortis; & paratus est infirmum absolvere.

Censetur Ordinarius præsens, quando adest ejus delegatus.

Sicut enim per Confessionem, factam delegato, etiam in præsentia Ordinarii, satisfit præcepto annuæ Confessionis, ùt superiùs diximus, ita etiam præcepto confitendi in articulo mortis, sive præcepto divino semel confitendi peccata in hac vita; ac proindè potest ei infirmus confiteri, etiam in præsentia Ordinarii: per consequens tenetur, secundùm illam sententiam, nisi velit confiteri Ordinario, qui cùm in casu supponatur absens, sequitur, quòd teneatur confiteri delegato præsenti.

104. Ordo servandus in absentia tam Ordinarii, quàm delegati, ex Sanchez.

Porrò in absentia tam Ordinarii, quàm delegati, putant Aliqui hunc servandum ordinem, ut non possit absolvere Sacerdos non expositus nec approbatus; si adsit alius approbatus, v. g. alius Parochus, qui hìc jurisdictionem non habeat; item si adsit simplex Sacerdos toleratus, non possit absolvere excommunicatus non toleratus, quia Sacerdos non toleratus, jam eo ipso caret jurisdictione, & fit Sacerdos simplex, & aliundè habet prohibitionem positivam. Ita Sanchez suprà n. 10.

Addit autem, Sacerdotem quemcumque Catholicum esse præferendum hæretico vel schismatico, & inter Catholicos, irregularem præferendum excommunicato vitando; suspensum autem vel interdictum, præferendum irregulari; & degradatum postponendum aliis Catholicis, quocumque alio vinculo impeditis. Vide præfatum Auctorem.

Sed hic ordo non placet Lugoni, tamquam nimìs scrupulosus, maximè cum ea necessitate, quâ à suis Auctoribus adstruitur, ut absolutio aliter data non valeat, ex defectu jurisdictionis: incredibile enim est, inquit ille disp. 18. n. 37. Ecclesiam voluisse dare in eo articulo facultatem, nisi observaretur ille ordo, quem ne doctissimi quidem homines sciunt, nec nisi cum magno studio & attentione agnoscere possunt; quomodo infirmus, aut moriturus, ad eam subtilitatem speculandâ, obligari prudenter poterat? 105. Sed non placet Lugoni tamquam nimis scrupulosus.

Dicendum ergo est, Ecclesiam, positâ necessitate, quòd scilicet periculum sit mortis, & proprii Confessarii copia non sit, omnibus aliis indifferenter facultatem concedere: nam omnes ibi enumerati, si verè jurisdictione carent, Sacerdotes simplices sunt: nec refert, quòd hic Sacerdos, alibi fortè expositus sit, vel jurisdictionem habeat: nam hìc & nunc est simplex Sacerdos, & verba Tridentini universalia sunt, ut in casu necessitatis omnis Sacerdos possit absolvere. Hæc ille. Ipse autem putat, quem libet indifferenter posse absolvere in absentia Ordinarii.

Verùmtamen, cùm Trident. nullam faciat mentionem proprii Sacerdotis, si hic debeat præferri, dum præsens est; quia tunc nulla est necessitas confitendi simplici Sacerdoti: cur non etiam simplex Sacerdos toleratus debeat præferri Sacerdoti non tolerato, cùm etiam tunc nulla sit necessitas confitendi Sacerdoti non tolerato; & aliundè non tolerato, specialiter sit prohibitum ab Ecclesia, ministrare hoc Sacramentum? 106. Opinio Auctoris.

Si dixeris; quia jure divino tenetur confiteri proprio Sacerdoti, non autem simplici Sacerdoti tolerato. Objectio.

Resp. non sic tenetur confiteri proprio Sacerdoti, quin de licentia ejus possit confiteri alieno. Unde potest confiteri delegato Pontificis in præsentia Parochi. Si ergo Ecclesia, secundùm Lugonem, noluit dare jurisdictionem simplici Sacerdoti in præsentia Parochi, tametsi universaliter loquatur; unde constat, quòd voluerit eam dare Sacerdoti non tolerato, in præsentia simplicis Sacerdotis tolerati, cùm specialiter prohibeat non tolerato, extra casum necessitatis ministrare hoc Sacramentum? Solvitur.

Nec contra hoc (inquit Dicastillo disp. 10. n. 404.) 107.

Responsio Dicast. ad quoddam argumen. Lugonis.

n. 404.) urget argumentum Card. Lugonis disp. 18. n. 39. & 40. ubi videtur dicere, præferendum esse excommunicatum; quia ille est proprius Sacerdos, cui tenetur confiteri ex præcepto Christi, adeòque non est necessitas dandi facultatem simplici Sacerdoti; ideòque Ecclesiam, non conferre jurisdictionem simplici Sacerdoti. Hoc, inquam, argumentum non urget; falsum enim est, quòd tunc adsit alius, qui non sit simplex Sacerdos. Nam uterque est simplex Sacerdos. Simplex enim Sacerdos à non simplici in re nostra tantùm differt in eo, quòd simplex caret alioquin jurisdictione extra articulum necessitatis, alter verò non: atqui in nostro casu excommunicatus non toleratus æquè caret jurisdictione, quia est is effectus excommunicationis. Et ex alio capite habet, quòd sit vitandus; ergo illum superat simplex Sacerdos, alioquin sufficiens & capax ex aliis capitibus, ut supponimus. Hæc ille.

108. Quid docet Lugo.

Sed (quidquid sit de re ipsa) perperàm videtur citare Card. Lug. ut jam ostendo. Docet Eminent. n. 38. si pœnitens habeat aliqua reservata, & aliqua non reservata, tametsi Parochus præsens non habeat potestatem in reservata, nihilominùs eum præferendum esse simplici Sacerdoti, quia ipse est proprius Sacerdos respectu non reservatorum, quæ pœnitens tenetur jure divino confiteri; cùm autem aliundè non possit dimidiare Confessionem, debet eidem confiteri reservata, cùm in illo articulo habeat jurisdictionem ad absolvendum etiam ab illis.

Objectio.

Contra hanc autem doctrinam sic objicit sibi ipsi n. 39. Dices: ergo similiter, si quis confitetur in mortis articulo peccata venialia & mortalia, debet præferre Sacerdotem simplicem non excommunicatum alteri Sacerdoti, etiam exposito, qui sit excommunicatus vitandus. Probatur sequela: quia Sacerdos simplex habet ad minus jurisdictionem in ordine ad peccata venialia: excommunicatus autem vitandus privatus est omni jurisdictione ab Ecclesia. Ergo &c.

109. Responsio.

Respondet n. 40. Neg. Seq. & rationem disparitatis assignat, quòd in primo casu sit obligatio confitendi non reservata proprio Sacerdoti: at verò in posteriori casu non sit obligatio confitendi simplici Sacerdoti venialia; non ergo (inquit) frustrà dabitur facultas excommunicato absolvendi, quia jam pœnitens invenitur sinè copia Confessarii in ordine ad peccata omnia & singula, quæ tenetur confiteri. Ergo non est, cur magis Ecclesia det facultatem Sacerdoti non excommunicato, quàm excommunicato, cùm neutri debeat pœnitens venialia confiteri. Hæc ille.

Ergo videtur dicere, præferendum esse excommunicatum; negatur Consequentia. Sed videtur dicere, utrumque habere æqualem potestatem, adeoque pœnitentem posse eligere, quem maluerit. Quod judico probabile, potuit enim Ecclesia pro illo articulo suspendere effectum illum excommunicationis, sicuti suspendit eum in excommunicato tolerato, non solùm pro illo articulo, sed etiam pro semper ad requisitionem pœnitentis: an autem fecerit, hoc est quod quæritur; & fecisse, contendit Card. nec contrarium probat Dicastillo, nec facilè probabit.

Pœnitens in articulo mortis potest eligere, vel excommunicatum, vel simplicem Sacerdotem.

Unde placet quoad hoc sententia Lugonis, quamquam hæc occurrentia rarissima sit hoc tempore, cùm ordinariè adsit infirmo, aut adesse commodè possit, qui habet potestatem ordinariam vel delegatam absque aliquo impedimento excommunicationis &c. ut proinde hæc quæstio magìs sit speculativa, quàm practica.

110. Utrùm simplex Sacerdos, qui cœpit audire Confessionem in articulo mortis, superveniente Ordinario, teneatur eam abrumpere.

Uti & ista: Utrùm simplex Sacerdos, qui cœpit audire Confessionem in articulo mortis, superveniente Ordinario, teneatur Confessionem abrumpere, saltem si pœnitens habeat excommunicationem reservatam? Enimverò, cùm ratione hujusmodi excommunicationis, etsi alioquin absolutus, debeat cessante impedimento se præsentare Superiori, videtur quòd statim, superveniente Superiore, debeat se præsentare (quæ enim ratio differendi hujusmodi præsentationem?) non ut absolvatur; ad hanc enim Absolutionem acquisivit simplex Sacerdos jus per inceptionem Confessionis, sed ut pareat mandatis, si adhuc parendum est, & satisfaciat, si nondum satisfecit. Unde si ante Confessionem paruit & satisfecit, poterit tali casu simplex Sacerdos absolvere tam à censura, quàm à peccatis.

Proinde illa comparitio non est aliquod gravamen indebitum pœnitentis, cùm non cogatur peccata repetere, nec confiteri habenti jurisdictionem incertam & pendentem ex futuro eventu; siquidem in hoc casu conceditur, posse talem Sacerdotem simpliciter absolvere à peccatis & censuris, & tantùm cogitur Superiori præsenti nunc eam censuram declarare, quam equidem postea, obtentà absolutione, deberet declarare, ut supponitur.

111. Quod tali casu possit simplex Sacerdos absolvere, probatur ex cap. 19 de Offic. deleg. & cap. 20. eod.

Quòd autem tali casu simplex Sacerdos possit absolvere sacramentaliter à peccatis, & in quantum necesse est ad hanc Absolutionem, etiam absolvere à censuris, probatur argum. cap. *Relatum* 19. de Offic. deleg. ibi: *Si lis fuerit ante prædecessoris nostri obitum contestata, mandatum morte mandatoris nullatenus expiravit.* Et cap. *Gratum* 20. eodem ibi: *Nos autem inquisitioni tuæ taliter respondemus, quòd cùm in casu*

priori citatione factâ, negotium sit quasi cœptum: & maximè si delegatus non sit certus de obitu delegantis, potest & debet in causa procedi: tenebitque, quod justitiâ fuerit prævia definitum.

Ergo similiter in casu nostro, cùm negotium sit quasi cœptum, jurisdictio simplicis Sacerdotis, quam ab Ecclesia acceperat in absentia Superioris, non expirat per adventum Superioris, sed potest in causa procedi, tenebitque, quod justitiâ fuerit prævia definitum. Alioquin grave onus imponeretur infirmo, scilicet confitendi secundò eadem peccata, cùm aliquando vix semel possit confiteri propter verecundiam. Unde non est verisimile, quòd Ecclesia ita voluerit limitare suam jurisdictionem, ut Confessione jam inceptâ, infirmus advenienti Superiori iterum deberet eadem peccata confiteri.

112. Idem dicendum de hæretico, excommunicato & similibus.

Quapropter non approbo, quod docet Dicastillo disp. 10. n. 425. hæreticum, excommunicatum, & hujusmodi impeditos positivè ab Ecclesia ab audiendis Confessionibus, etiam inceptâ Confessione, si alius superveniat non impeditus, debere cessare, & consequenter infirmum debere alteri de novo omnia sua peccata, etiam jam semel confessa, iterum confiteri.

Dicastillo.

Probatur ex ratione.

Ratio mea est; quia non constat Ecclesiam magis limitasse pro articulo mortis jurisdictionem hæretici, excommunicati &c. quàm simplicis Sacerdotis; licèt enim sit positivè impeditus, tamen non pro articulo mortis, saltem quando est necessitas: sicut erat dum incèpit audire Confessionem, immo semper manet aliqua necessitas, etiam superveniente legitimo Confessore, propter nimiam difficultatem, quam patitur pœnitens ex iterata Confessione eorumdem peccatorum; cùm tamen Ecclesia voluerit Confessionem in extrema hora reddere facillimam, quantùm recta ratio permittit. Sicut ergo permittit, passim Confessionem fieri excommunicato non vitando, quidni justè & rationabiliter permiserit, eam fieri in articulo mortis excommunicato vitando, independenter à futuro eventu superventuri Sacerdotis, aliundè non impediti? Ego non video rationem dubitandi.

Satisfit argumento in contrarium.

Nam quod ait Dicastillo: cessat jurisdictio in aliis negotiis eo ipso, quòd simile tale impedimentum supervenit ex parte Judicis, ergo potiori ratione in hoc negotio; hoc, inquam, argumentum apud me nullius est momenti: quippe, ut omittam, Antecedens non esse omninò certum, negatur Consequentia; quia in hoc negotio agitur de æterna salute, & onus secundò confitendi eadem peccata distinctis Confessariis, nimis difficile est, ut debeat imponi in tali negotio.

113. An infiteretur peccata oblita confiteri legitimo Confessario jam præsenti. *Dicastillo.*

Sed nunquid peccata oblita teneretur æger confiteri legitimo Confessario jam præsenti? Respondent Multi affirmativè; quia est nova Confessio, & à priori independens. Dicastillo suprà n. 428. Quamvis, inquit, in praxi sequenda sit illa sententia; nihilominus si ratione præcisè agamus, oppositum conforme videtur principiis generalibus circa casus reservatos.

Probatur sententia negativa.

Quæris quæ sint illa principia? Casus reservatus omissus in Confessione, factâ tempore Jubilæi, definit esse reservatus, adeòque potest absolvi extra Jubilæum ab eodem Confessario, qui de per se non habet potestatem absolvendi à reservatis, idque quia hæc secunda Absolutio est quasi appendix prioris. Ergo similiter hic. Unde non sic est nova Confessio & independens à priori, ut nec expressè, nec virtualiter pertinuerit, aut debuerit pertinere ad partem materiæ præcedentis Confessionis; nam si illa peccata memoriæ occurrissent, Absolutio non minùs directè fuisset illorum, quàm aliorum.

114. Confirmatur.

Confirmatur; quia si pœnitens fuisset invalidè absolutus defectu doloris, posset rursus absolvi ab eodem simplici Confessario, jam præsente legitimo Confessario; quia dum Absolutio validè non est præstita, non censetur finita, idem enim est actu non fieri, & non fieri validè: sicut licentia à Parocho obtenta, assistendi alicui Matrimonio, non finitur eo Matrimonio irrito existente; & generaliter potestas delegata non extinguitur primo actu, quando delegatus inutiliter absque sua culpa per errorem pronuntiavit sententiam.

Id autem contingit in nostro casu: quamvis enim absolutè dici non possit inutiliter pronuntiasse sententiam, cùm validè absolverit directè à peccatis auditis, & indirectè ab aliis; tamen Absolutione directâ comparatione aliorum peccatorum inutiliter absolvit, quantùm ad implendum præceptum confitendi illa, quæ omninò tenetur iterum confiteri: ergo jurisdictio semel habita circa omnia, inutiliter circa illa exercita fuit. Ideo debet computari Absolutio circa prædicta quasi appendix, aut quasi complementum præcedentis judicii, aut præcedentis actûs jurisdictionis. Ita Dicastillo n. 43. Satìs plausibiliter, &, meo judicio, probabiliter. Cur ergo contraria sententia practicanda? Respondeo; quia alioquin exponitur Sacramentum periculo nullitatis absque ulla necessitate.

115. An in eodem casu teneatur Superiori præsenti confiteri aliquod peccatum veniale. *Zambrana.*

Si inferas; ergo etiam in praxi sequenda sententia Zambrani de casibus articuli mortis c. 4. ubi docet, post Absolutionem impensam à simplici Sacerdote in casu suprà posito, scilicet superveniente legitimo Confessario post inceptam Confessionem ante Absolutionem, teneri pœnitentem rursum confiteri legitimo Confessario aliquod peccatum

catum veniale: quia est satìs probabile, ùt ipse putat, cessare jurisdictionem illius simplicis Sacerdotis, quando legitimus Confessarius advenit; sicut probabile est, expirare licentiam audiendi Confessiones ad tempus collatam, tempore transacto, etiam quoad Confessiones cœptas, antequam tempus esset transactum.

Respondeo nihilominus Neg. Conseq. Ratio disparitatis; quia longè probabilior est, & communior sententia, non cessare jurisdictionem illius simplicis Sacerdotis in articulo mortis, quidquid sit de licentia audiendi Confessiones ad certum tempus, de qua infrà. At verò communior sententia est, semel datâ Absolutione in articulo mortis, expirare jurisdictionem simplicis Sacerdotis; & ideo in hoc casu non censetur Ecclesia supplere jurisdictionem; secùs in alio casu, ùt patebit ex dicendis Conclusione sequenti, in ordine

CONCLUSIO V.

Existente titulo colorato, cum errore communi, Ecclesia supplet defectum in singulis actibus: peccat tamen, ita scienter absolvens; utì & pœnitens, ab illo Absolutionem petens, quando adest alius Confessarius, vel deest justa confitendi causa. Censetur eadem Ecclesia supplere defectum jurisdictionis, ex communi DD. opinione probabilis; neque peccat ita absolvens, aut pœnitens, petens ab illo Absolutionem, estò adsit alius Confessarius, & desit justa causa confitendi.

116. Quis sit titulus colo. tatus.

PRima pars Conclusionis docet, quod certius est, relinquens disputationi illud, quod magìs incertum est, ùt patebit ex dicendis. Itaque titulus coloratus est, quando à Superiore legitimo collata est jurisdictio incapaci; v. g. si Episcopus conferat beneficium parochiale excommunicato occulto, quæ collatio à parte rei est nulla. Interim communiter existimatur verus Parochus, quæritur, an talis validè absolvat sacramentaliter à peccatis?

Et communis responsio est affirmativa; argumento leg. 3. ff. de Offic. Prætorum. ubi sic scriptum habes: *Barbarius Philippus cùm servus fugitivus esset, Romæ Præturam petiit, & Prætor designatus est; sed nihil ei servitutem obstetisse ait Pomponius, quasi Prætor non fuerit. Atquin verum est, Præturâ eum functum, & tamen videamus si servus* (adeoque à parte rei incapax Præturæ) *quamdiu latuit, dignitate prætoriâ functus sit: quid dicemus? quæ edixit, quæ decrevit, nullius fore momenti? An fore propter utilitatem eorum, qui apud eum egerunt vel lege, vel quo alio jure? Et verum puto nihil eorum reprobari: hoc enim humanius est, cùm etiam potuit Populus Romanus servo decernere hanc potestatem, sed & si scisset servum esse, liberum effecisset. Quod jus multo magis in Imperatore observandum est.* Ita Ulpianus lib. 38. ad Sabinum. Probatur 1. pars Conclus. ex l. 3. ff de Offic. Prætorum.

Concordat lex 2. Cod. de Sent. & interloc. 117. & leg. 2. Cod de Sent. & interloc. *Si arbiter* (id est, secundùm Gloss. *Iudex delegatus*) *datus à Magistratibus, cùm sententiam dixit, in libertate* (id est, secundùm Gloss. *possessione libertatis, sive tamquam liber*) *morabatur; quamvis postea in servitutem depulsus sit* (id est, secundùm Gloss. *inventus servus & à Domino vindicatus*) *sententia tamen ab eo dicta habet rei judicatæ auctoritatem.*

Item Novella 44. cap. 1. in fine ibi: *Et nulli omninò alteri in statione existenti licentiam esse, ut aut delegetur; aut cùm dimittuntur, interfit: nisi tabellioni; qui auctoritatem habet, aut qui ab eo ad hoc statutus est. Si verò præter hoc fiat, & alter delegetur: tunc subjacet pœnæ tabellio, qui auctoritatem habet à nobis dudùm definitam: ipsis tamen documentis* (à delegato factis) *propter utilitatem contrahentium non infirmandis.* Item ex Novella 44. cap. 1.

Accedat jus Canonicum c. 1. 3. q. 7. ibi: 118. *Verùmtamen si servus, dum putaretur liber, ex delegatione sententiam dixit, quàmvis postea in servitutem depulsus sit, sententia ab eo dicta rei judicatæ firmitatem tenet.* Quod ex Synodo Romana, inquit Sanchez lib. 3. de Matrim. disp. 22. n. 1. desumptum est. Et cap. 1. 3. q. 7. Sanchez.

Ego autem, quàmvis existimem priora verba illius cap. scilicet: *Infàmis persona nec procurator esse potest, nec cognitor*, desumpta esse ex Synodo Romana, de istis tamen: *Verùmtamen* &c. valde dubito, & puto magis esse verba Gratiani, cum Glossa verb. *Verùmtamen*. Alioquin cur diverso charactere imprimuntur? Ut ut sit, *Sicut leges non dedignantur sacros Canones imitari, ita & sacrorum statuta Canonum, Principum constitutionibus adjuvantur.* Ita Lucius III. Paduano Episcopo, & refertur cap. 1. de Novi operis nunciat. An illud cap. sit desumptum ex Synodo Rom. c. 1. de no. op. nunt.

Intellige, nisi Canonibus contradicant, ùt notat Glossa ibi verb. *Adiuvantur*. dicens: *Et ita in causa Ecclesiastica leges possumus allegare, ut etiam si Canones deficiant, possit judicari secundùm leges.* Et post pauca: *Dicas, quod legibus utendum est in Ecclesiasticis causis, nisi Canonibus contradicant, quia tunc non.* In causa Ecclesiastica possumus leges allegare.

Igitur

119. Existente titulo colorato, cum communi errore, valet Absolutio sacramentalis.

Igitur tametsi Canones nihil disponerent de hac controversia, cùm tamen etiam non contradicant legibus jam allegatis, his utimur & secundùm eas judicamus, Ecclesiam existente titulo colorato, cum communi errore, supplere defectum in singulis actibus, id est, in singulis Absolutionibus sacramentalibus, propter utilitatem eorum, qui apud tales Iudices egerunt, id est, apud tales Confessarios confessi fuerunt sua peccata, ne postea, cognito defectu jurisdictionis, cum maximo suo incommodo iteratò debeant eadem peccata confiteri.

Est sententia communis.

Ita communiter Theologi, sciente, & non contradicente Ecclesiâ, cujus est supplere jurisdictionem seu defectum jurisdictionis. *Qui* autem *tacet* (quando debet & potest commodè contradicere) *consentire videtur*, Reg. 43. de Reg. Iuris. in 6. Porrò Ecclesiam posse contradicere, nemo est, qui non videat. Quòd etiam deberet contradicere, liquet profectò, quia esset error perniciosus, vergens in dispendium multarum animarum, & irreverentiam Sacramenti, ùt perspicuè manifestum est. Putas verò, Ecclesiam posse perniciosè errare? Noli putare, si tu ipse non vis errare.

Reg. 43 de Reg. Iuris in 6.

Sicut ergo humaniùs est (utì loquitur lex *Barbarius* suprà) ut nihil eorum, quæ Iudex coloratus seu putativus agit in foro externo, reprobetur; cùm Respublica possit tali Iudici decernere hanc potestatem, & bonum commune id postulet, ita etiam humaniùs est, ut nihil eorum, quæ Iudex coloratus seu putativus agit in foro interno sacramentali, reprobetur; cùm Ecclesia possit tali Iudici decernere hanc potestatem.

120. A quo talis Iudex habeat suam potestatem.

Si ergo quæris à me, à quo talis Iudex habeat suam potestatem? Respondeo citò, non ab ipso pœnitente, sed ab Ecclesia, seu à titulo colorato, vel jure communi; adeoque si est titulus Iudicis ordinarii, habebit jurisdictionem ordinariam, si Iudicis delegati, delegatam. Neque enim hæc doctrina solùm Iudicem ordinarium concernit, sed etiam delegatum, ùt patet ex leg. 2. Cod. de Sent. & interloc. Novella 44. & jure Canonico suprà allegatis, in quibus juribus expressè agitur de Iudice delegato.

An hæc doctrina concernat Iudicem delegatum ad unam solam causam.

Nec mirùm, cùm utrobique sit eadem ratio, scilicet utilitas boni communis, maximè si est delegatus ad universitatem causarum. Immo tametsi foret delegatus ad unam tantùm aut alteram causam, ùt docet Sanchez suprà n. 16. & probat: quia si servus, qui testis esse nequit, communi errore putatus liber, adhibeatur in uno testamento, valet testamentum, quamvis vertatur causa unius, leg. 1. Cod. de Testam. ibi: *Testes, servi an liberi fuerint, non in hac causa tractari oportet; cum eo tempore, quo testamentum signabatur, omnium consensu liberorum loco habiti sint.* Ubì Gloss. verb. *Omnium*, ait: *Error communis hoc facit per l. Barbarius.* Proinde dispositum in illa lege, *Barbarius*, clarè intelligit, etiam dum agitur de causa unius.

l. 1. C. de Test.

121. Enimverò licèt unius tantùm interfit, equidem agitur de utilitate publica, quia interest Reip. cuilibet justitiam ministrari. Et dum Superior delegat causam, in ipsa delegatione versatur jus publicum, & utilitas publica: quia committit jure publico; argum. leg. 3. Cod. de Iurisdict. omnium judicum. *Privatorum consensus Iudicem non facit eum, qui nulli præest judicio; nec quod is statuit, rei judicatæ continet auctoritatem.*

Ergo similiter in casu nostro, tametsi alicui fuisset delegata potestas ad unam tantummodò Absolutionem sacramentalem, valida erit ob communem errorem, idque sive delegatio invalida sit ob occultum vitium seu impedimentum delegati, sive vitium rescripti seu ipsius commissionis. Quæ enim ratio disparitatis? Quippe omnia requisita concurrunt, nempe auctoritas legitimi Superioris, conferentis titulum (si tamen hæc requisita sit, de quo infrà) & communis error: nec est major ratio, quando error est vitii personæ, vel vitii commissionis; cùm utrumque vitium possit esse publicum, & occultum, & utrumque possit probabiliter vel crassè ignorari.

Perinde est sive delegatio sit invalida ob occultum vitium delegati, sive ob vitium rescripti.

122. Non sufficit error solius Principis, Sanchez.

Et ideo docet hanc sententiam Sanchez suprà n. 19. Eo semper salvo, ut vitium probabiliter à communitate ignoretur. Neque enim sufficit ignorantia seu error solius Principis, concedentis titulum, existimantisque illum, cui concedit, esse habilem; aut solà ignorantia ejus, qui v. g. in casu proposito, tali Ordinario, vel Delegato, bonâ fide confiteretur; sed oportet sit error communis: quia leges non considerant, quæ rarò, & in singulari contingunt, sed quæ frequenter accidunt; argum. leg. 5. ff. de ll. *Nam ad ea potius debet aptari ius, quæ & frequenter & facile, quàm quæ perraro evenunt.*

aut solius pœnitentis.

l. 5. ff. de leg.

Quare Glossa, dictâ leg. *Barbarius*, verb. *Reprobari*, inquit: *Circa factum error communis facit jus.* Quam utique Glossam omnes DD. sequuntur. Idque quia ex errore particulari non sequuntur inconvenientia & scandala, quibus jus occurrere voluit, & sibi imputare debet, qui sic errat, si sententia lata rescindatur, aut ab initio sit invalida.

debet esse error communis.

123. Et probabilis.

Hinc etiam oportet errorem esse probabilem; quia error crassus & supinus, scientiæ æquiparatur; argum. cap. 2. de Constit. in 6. ibi: *Ut animarum periculis obvietur: sententiis, per statuta quorumcumque Ordinariorum prolatis, ligari nolumus ignorantes: dum tamen eorum ignorantia crassa non fuerit aut supina.* v. g. alicui delegatur potestas absolvendi in eo loco,

loco, in quo publicè damnatus est, vel denuntiatus de aliquo impedimento, ob quod est incapax illius potestatis.

Si tamen tantùm temporis spatium intercessisset, ut jam illa damnatio, vel denuntiatio, ab hominum memoria lapsa sit, & ita communiter ignoretur, valet Absolutio. Item si in alio loco ita distanti denuntiatio facta fuisset, ut verisimiliter non potuerit venire in notitiam hujus loci; argument. leg. *Barbarius* suprà: nam verisimile est, servitutem illam, ob quam Barbarius Judex esse non poterat, in suo domicilio notoriam fuisse. Sufficit ergo quòd sit communis error probabilis in eo loco, ubì sententia Absolutionis profertur.

124. Responsio ad aliquam objectionem ex cap. 54. de Elect.

Ex quo Aliqui respondent ad id, quod objicitur communi doctrinæ ex cap *Dudum*. 54. de Elect. ibi: *In suæ quoque salutis, & multarum animarum dispendium, prædictus parochiales Ecclesias retinebat, cùm earum cura, quà jam privatus fuerat ipso jure, ad eum nullatenus pertineret: & sic per ipsum eædem animæ damnabiliter sunt deceptæ.*

Ubì Glossa verb. *Deceptæ*. sic inquit: *Quia cùm desierit esse Prælatus ipsorum, nihil potestatis habebat in eis: unde non poterat illas animas solvere vel ligare infrà de Pœnit. & remiss.* Omnis utriusque & *d. Pœnit. dist.* 6. Placuit. *Sed nunquid valebit illis Absolutio illius talis Prælati, sive pœnitentia per illum imposita? Non videtur, quia nullam potestatem habet ligandi vel solvendi, sicut non valet sententia à non suo Iudice lata, infrà de Iud.* At si Clericus. *Et sic, peribant. In isto casu non credo quòd perirent: non quia ille hoc posset, sed propter fidem, quam habebant de Sacramento, cùm crederent illum adhuc esse suum Prælatum, & ita in sola fide salvantur, infrà de Baptis. & ejus effectu.* Debitum. *Et infrà de Presbyt. non bapt.* Apostolicam. *& de Consecrat. dist.* 4. *Baptismi vicem.* Hucusque Glossa.

Sed commodè intelligenda, ut fides Sacramenti idem sit, quòd Contritio Charitate perfecta; vel formalis amor Dei propter se super omnia, ùt in Disput. 2. de Baptismo latiùs explicavimus. Vide Sect. 3. Conclus. 3. & Sect. 4. Conclus. 7. Interim videtur Glossa fuisse in illa sententia, quòd Absolutiones illius Prælati, qui tamen habebat titulum coloratum, fuerint invalidæ. Quod si verùm est, tunc respondet Sanchez suprà n. 14. impedimentum illius Prælati notorium fuisse, adeòque defectu communis erroris probabilis & justi, gesta per eum fuisse invalida.

Sanchez.

125. Impugnatur.

Sed contrà facit, quod in eodem cap. dicitur: *Verùm procurator eorum, qui elegerant ipsum, etsi pluralitatem beneficiorum hujusmodi coram nobis profiteretur in jure, per concessionem tamen Rothomagensis Archiepiscopi nobis exhibitam, eundem electum nisus est multipliciter excusare.* Ergo impedimentum illius Prælati non erat tam notorium, ut non potuerit populus istud probabiliter & justè ignorare, estò Pontifex interrogatus, pro contraria parte resolverit.

Aliter ergo respondet Sanchez suprà cum Abbate eò cap. *Dudum*. verè illas animas deceptas non esse; ille enim Prælatus validè absolvebat, quàmvis ex parte ipsius Prælati, qui verus non erat, deceptæ sint, idque damnabiliter; quoniam ipse graviter peccabat absolvendo, ùt infrà dicetur. Alia responsio.

Pro quo adverto ego, verba allegata contra nos, non esse verba Pontificis, sed adversæ partis; quæ illum Prælatum apud Pontificem accusabat, adeòque minoris auctoritatis; ut propter ista debeamus deserere communem sententiam; cùm ex textu præfati capitis non constet, Pontificem illam doctrinam approbasse, quàmvis, sicut dixi, pro adversa parte dixerit sententiam.

Persto itaque in Conclusione: neque distinguendum existimo inter excommunicationem & alia impedimenta, ubì enim jus non distinguit, nec nos distinguere debemus absque sufficienti ratione: nulla autem ratio est, quare minùs valeat Absolutio occulti excommunicati, quàm cujusvis alterius legitimè alioquin impediti. Perinde ergo est ex quo impedimento oriatur incapacitas absolvendi, dummodò talis sit, quòd ab Ecclesia possit auferri. 126. Non est hic distinguendum inter excommunicationem & alia impedimenta.

Alioquin, si habens titulum coloratum Parochi cum errore communi, non sit Sacerdos, invalidè absolvit; quia Ecclesia non potest hunc defectum supplere, cùm non possit solâ suâ voluntate illi dare characterem sacerdotalem, qui tamen omninò ex jure divino necessarius est ad validam Absolutionem. Similiter si aliquis Parochus careat usu rationis, nihil proderit communis error, quo sanæ mentis existimatur, quia id impedimentum juris naturalis est, quod Ecclesia non potest tollere magis, quàm impedimentum juris divini. Debet esse tale impedimentum, quod Ecclesia potest auferre.

Porrò impedimentum excommunicationis, certum est, quod Ecclesia possit tollere, & de facto sustulit per Extravagant. *Ad evitanda*, per quam conceditur communicatio cum omnibus excommunicatis, qui publicè non sunt denuntiati & non 127. Impedimentum excommunicationis sustulit Ecclesia per Extrav. *Ad evitanda*.

sunt notorii percussores Clericorum, adeòque hujusmodi excommunicati, etiam publici, non privantur usu jurisdictionis, aut saltem Ecclesia supplet defectum in singulis actibus; aliàs non consuleretur timoratis conscientiis (qui fuit finis illius Decreti) immo scandali & ruinæ major occasio daretur.

sed tantùm in favorem alterum fidelium.

Sic tamen, ut per illam licentiam nullatenus, per se loquendo, velit favere excommunicatis, ut expressis verbis declaratur in fine prædictæ Extravagantis ibi: *Per hoc tamen hujusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos seu prohibitos, non intendit in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari.* Et ideo peccant, qui non requisiti, ingerunt se audiendis Confessionibus, & aliis actibus communicationis.

128. Habens titulum coloratum graviter peccat absolvendo extra necessitatem.

Ergo consimiliter in casu Conclusionis, habens titulum coloratum cum errore communi, scienter absolvens extra casum necessitatis, graviter peccat, estò Absolutio valeat; quia Ecclesia supplet defectum non in gratiam Prælati seu Confessarii putativi, sed in gratiam ipsius pœnitentis, qui bona fide confitetur, ne cum magno suo incommodo iteratò debeat confiteri eadem peccata. Cæterùm absolvens usurpat potestatem, quam à parte rei non habet, sed erroneè creditur habere, nam ita absolvit ac si in actu primo, ut sic loquar, haberet potestatem absolvendi eandem, quam alii veri Prælati seu Confessarii; & ita usurpat jus alienum in materia gravi, quæ usurpatio indubiè est peccatum grave.

129. Peccat pœnitens qui absque justa causa petit Absolutionem à tali Judice,

Et per consequens, ut habet alia pars Conclusionis, peccat pœnitens, qui scienter à tali Confessario putativo seu colorato petit Absolutionem, quando adest legitimus Confessarius, vel deest justa causa confitendi; peccat, inquam, inducendo alterum ad peccatum. Ac proinde Absolutio non valet haud defectu jurisdictionis, sed defectu debitæ Contritionis. Quamquam non Pauci inveniantur, quos citat Sanchez suprà n. 40. qui existiment, tali casu etiam deficere jurisdictionem; argum. leg. *Barbarius* suprà ibi: *Quamdiu latuit.* Et cap. *Infamis.* ibi: *Si servus dum putaretur liber.*

An tali casu deficiat jurisdictio,

Sed Respondeo cum Sanchio suprà n. 47. favorem illum esse propter ignorantiam & errorem communem, non autem hujus vel illius privati.

Et consimiliter intelligit præfatus Auctor, quòd legitur cap. *Consuetudo* 8. dist. 8. *Propter quod, relicto errore sequamur veritatem.* Dic, inquit Sanchez, opinionem particularem cedere veritati, quoad retinendam jurisdictionem; secùs quando opinio & error esset communis.

130. Objectio.

Sed contrà, inquis, in illo cap. agitur de consuetudine non unius hominis in particulari, sed plurium; sic enim incipit: *Consuetudo quæ apud quosdam obrepserat, impedire non debet, quò minus veritas prævaleat & vincat.*

Quando consuetudo debeat cedere veritati.

Respondeo; estò loquatur de consuetudine etiam totius communitatis, equidem debet cedere veritati, quando veritas fit omnibus manifesta; secùs quando uni tantùm aut alteri innotescit. Sic quippe lego apud D. Augustinum lib. 3. de Baptismo cap. 6. & ponitur eadem dist. cap. 4. *Veritate manifestatâ cedat consuetudo veritati. Planè respondeo, quis dubitet veritati manifestatæ debere consuetudinem cedere?* Ubi Glossa verb. *Manifestata. Per doctrinam*, inquit, *& revelationem*, scilicet communem, quantùm ad præsens propositum.

D. Aug.

131. An sufficiat solus error communis absque titulo colorato.

Sed cùm hæc satis constent, dubitatur tamen à Multis, an sufficiat solus error communis, absque titulo colorato seu putativo; v. g. aliquis sine titulo & auctoritate legitimi Superioris intrusit seipsum in officium Parochi, & jam ab omnibus habetur pro vero Parocho, quæritur, an validè absolvat suos parochianos.

Sententiam affirmativam non reputat Sanchez probabilem.

Sanchez suprà n. 49. sententiam affirmativam non reputat probabilem. Fundatur in Iure Canonico & Civili, cap. *Infamis*, & leg. *Barbarius* suprà allegatis, ubi non solùm ponderatur communis error, sed etiam auctoritas Superioris delegantis potestatem, & populi Romani potentis conferre Prætoris munus.

Citat Sanchez pro se Glossi. fin. in c. *Nihil* de Elect.

Hanc sententiam, inquit Sanchez, clarè videtur tenere Glossa fin. cap. *Nihil* de Elect. ponderat enim, ut acta Prælati falsi valeant, fuisse in quasi possessione Prælaturæ, de licentia Pontificis. Hæc sunt verba Glossæ: *Sed pone, quòd talis Prælatus, tempore confirmationis suæ, reperitur minus idoneus, & sic repellitur, nunquid ea, quæ medio tempore fecit, sunt cassanda? Videtur quod sic &c. Sed contrarium verum est in hoc casu: quia fuit in quieta administratione & in quasi possessione Prælationis de licentia Papæ, & pro Prælato habitus est. Unde omnia, quæ fecit medio tempore, rata sunt, quæ poterat facere.*

132. Responsio Auctoris qui cum Aliis putat oppositam sententiam esse probabilem.

Respon. ponderat quidem quasi possessionem Prælaturæ de licentia Pontificis, quia certius est, tali casu acta intermedia valere, sed nullo verbo indicat illam quasi possessionem esse omnimodè necessariam, ita ut opposita sententia sit improbabilis. Proinde cum Aliis multis, quos citat Sanchez n. 48. existimo probabile communem errorem cum possessione aut quasi possessione officii sufficere; argum. cap. *Querelam*

Probatur ex c. 24. de Elect. *tam* 24. de Elect. ibi : *Cùm nobis constiterit, quòd populus in quasi possessione præsentandi Clericum existebat, quando ipsum Presbyterum ad illam elegit.*

Et c. 19. de Jure patron. Et cap. *Consultationibus* 19. de Iure patronatûs ibi : *Si aliquis Clericus ab ordinario Iudice in Ecclesia fuerit constitutus ad præsentationem illius, qui ejusdem Ecclesiæ credebatur esse patronus, & postea jus patronatûs alius evicerit in judicio, institutus non debet ab ipsa propter hoc removeri, si tempore præsentationis suæ, ille, qui eum præsentavit, jus patronatûs Ecclesiæ possidebat.* Ergo ut Parochus v. g. validè absolvat, sufficit communis error cum possessione aut quasi possessione illius officii, estò à legitimo Superiore non fuerit institutus.

133. Probatur ex inconvenientiis quæ alioquin sequerentur. Sanè eadem inconvenientia sequuntur ex invaliditate actuum hujusmodi Parochi, eadem, inquam, omninò, quæ proveniunt ex invaliditate actuum Parochi colorati seu putativi, instituti à vero Superiore. Cur ergo magis Ecclesia suppleat defectum jurisdictionis unius, quàm alterius?

Fateor; cap. *Infamis.* & leg. *Barbarius*, explicitè nihil disponitur de Iudice intruso (ut sic loquar) à seipso vel illegitimo Superiore: neque ignoro, in positivis non semper esse argumentandum à paritate rationis; attamen cùm bonum commune præponderet bono particulari, & plurimùm intersit bono communi, ut acta hujusmodi Iudiicis valeant; arbitror, Ecclesiam, tamquam piam matrem, velle succurrere filiis suis in tali necessitate, supplendo jurisdictionem, sicut supplere potest, ne cum maximo suo incommodo, debeant iteratò confiteri sua peccrta: favetque jus Cæsareum Novella suprà allegata, à quo acta tabellionis, delegati ab eo, qui delegare non poterat, ob publicam contrahentium utilitatem sustinentur.

Favet etiam jus Cæsareum Novel. 44. c. 1.

134. Responsio Sanchez. Respondet Sanchez suprà n. 54. illum delegatum habuisse auctoritatem à vero tabellione, habente potestatem, quàmvis enim ipsi interdictum sit, ne deleget, valet tamen delegatio. Ad alia autem jura respondet, illa procedere, quando jus non resistit possessioni, quia scilicet non requiritur decretum Superioris, quale non requirunt quasi possessiones juris eligendi & præsentandi.

Præterea advertit Sanchez, disparem esse rationem in Notario seu tabellione; nam hic jurisdictionem non habet, sed est testis jure approbatus: unde non mirum, si titulus in eo non requiratur; secùs in aliis officiis jurisdictionem habentibus.

135. Sed contra; nulla est ratio, quare potiùs requiratur titulus in officiis jurisdictionem habentibus, quàm in teste jure approbato. Deinde; nos non prætendimus in præallegatis juribus expressè esse decisam nostram sententiam, sed ex illis colligimus probabiliter mentem Ecclesiæ, seu voluntatem supplendi jurisdictionem pro foro sacramentali, tum propter reverentiam Sacramenti alioquin invalidi; tum, sicut dixi, propter utilitatem confitentium, cùm enim possit supplere, si velit, & bonum commune postulet, ut suppleat, prudenter judicamus, velle supplere.

Contra quam arguit Auctor.

Quod magis verum est, quando ab initio officii adfuit titulus collatus à legitimo Superiore, is tamen cessavit ob delictum, vel ob occultam Superioris revocationem; quia tunc saltem retinet possessionem, quà privari non potest, nisi cognità causâ; argum. cap. *Licèt Episcopus* 28. de Præbendis in 6. ibi : *Illum tamen, cui contulerit* (beneficium) *non debebit, te non vocato (cùm tibi forsan jus possit competere retinendi) in possessionem ipsius inducere corporalem.*

Quid si titulus, ab initio à Superiore collatus, cessavit ob aliquam causam?

136. Quid si ipso facto ob crimen foret privatus beneficio & possessione? Idemque dicendum existimat Sanchez suprà n. 56. quando ipso facto ob crimen esset privatus beneficio & possessione: nam, inquit, dum non est notoria privatio, retinetque possessionem facti, valent omnia gesta per illum. Cur ergo similiter non valeant gesta per illum, qui à principio habuit possessionem facti absque titulo? Nulla est ratio potiùs illi subveniendi, quàm isti; nec est efficax ratio dicendi, piam matrem Ecclesiam potiùs voluisse illi subvenire, quàm isti. Plura de hac controversia, præsertim extra Sacramentum, vide apud Sanchez suprà per totam disputationem. Impræsentiarùm quæ dicta sunt, cuilibet sufficere debent, ut practicare audeat, quod prima pars Conclusionis præscribit.

137. Probatur 2ª pars Conclus. ex communi praxi. Accedo ad secundam partem, quæ optimè probatur ex communi praxi, sciente & non contradicente Ecclesiâ. Enimverò passim docetur in scholis, & imprimitur ab Auctoribus non contemnendis, Sacerdotem, qui habet opinionem probabilem de jurisdictione, posse Absolutionem conferre, estò in negotio Sacramentorum in iis, quæ pertinent ad illorum valorem, nisi urgente necessitate, non liceat sequi opinionem probabilem, quando potest haberi certa & secura. Ergo Omnes illi supponunt, tamquam moraliter certum, Ecclesiam tali casu supplere jurisdictionem. Et hoc præcipuè fundamento, etiam maximè timorati Confessarii, absque ullo scrupulo, non unus aut alter, sed omnes, ut sic dicam, utuntur tali jurisdictione extra articulum mortis.

138. Alia probatio.

Dico: *Præcipuè*; quia etiam fundantur in eo, quòd ordinariè pœnitens confiteatur aliqua peccata venialia, vel mortalia aliàs confessa, quæ certò moraliter possunt validè absolvere, ut proinde non exponatur Sacramentum periculo nullitatis, estò aliqua peccata directè non absolverentur.

Tertium fundamentum.

Adde tertium fundamentum; quòd tanta sit varietas opinionum circa jurisdictionem, præsertim pro peccatis reservatis, ut moraliter sit impossibile, semper absolvere cum jurisdictione absolutè certa; adeòque planè necessarium est ad serenandas conscientias tum Confessariorum, tum pœnitentium, ut possint Confessarii absolvere cum jurisdictione tantùm probabili.

139. Communis DD. opinio constituit errorem communè, secùs opinio unius aut alterius.

Et sanè nescio, cur plurium Doctorum error, ab Ecclesia toleratus, non debeat haberi communis. Ex quo patet, quare dixerim in Conclusione: *Ex communi DD. opinione probabilis*; nam privata opinio unius aut alterius Doctoris non constituit errorem communem, ac proinde Ecclesia non censetur tali casu supplere jurisdictionem, cùm non debeat omnibus omninò incommodis subvenire; sed illis tantùm, quæ concernunt bonum commune, & huic notabiliter officiunt.

Cæteroquin, etiam in tali casu posset habere locum secundum fundamentum, suprà allegatum, scilicet quòd ordinariè pœnitentes confiteantur aliquod peccatum veniale, in quod Confessarius certam habet jurisdictionem. Certam, inquam, saltem moraliter: nam quod Aliqui docent, simplicem Sacerdotem non posse validè absolvere à venialibus, si pœnitens habeat aliquod mortale, cujus non recordatur tunc, habet tamen dolorem sufficientem, communiter rejicitur à DD. & per consequens rejicienda illa opinio, quæ diceret, Sacerdotem invalidè absolvere eum, qui confiteretur venialia & mortalia, quando solùm probabilem haberet jurisdictionem absolvendi à mortalibus.

140. An sit illicitum absolvere à mortalibus & venialibus, quando jurisdictio absolvendi à mortalibus tantùm est probabilis.

Itaque propter illam opinionem, vix aut ne vix quidem probabilem (nam Omnes admittunt, Confessarium non habentem jurisdictionem in reservata, validè absolvere à non reservatis, estò pœnitens habeat peccata reservata) propter illam, inquam, opinionem vix probabilem, contraria opinio non definit esse moraliter certa, adeòque tali casu Sacramentum non exponitur morali periculo nullitatis; ergo ex hac parte non est illicitum sic absolvere.

An autem sit illicitum absolvere, quia pœnitens fortè privatur gratiâ quâ directè remittuntur omnia ejus peccata, est alia quæstio. Dicastillo disput. 10. n. 216. putat, non satisfieri juri pœnitentis, & obligationi, quam habet Confessarius, nisi pœnitens, monitus de hac re, sit contentus. Quia, inquit, ignarum pœnitentem privat jure, quod habet ad directam Absolutionem, & curandum, ut directè absolvatur, etiam ab illo peccato, & acquirendi gratiam directè remissivam illius.

Ratio Dicastillonis pro parte affirmativa,

Respondetur; probabiliter hæc omnia accipit, quòd autem habeat jus, ut hæc omnia certissimè accipiat, unde probatur? Sive enim directè absolvatur, sive indirectè, non propterea accipiet plùs gratiæ sanctificantis, estque eadem gratia, quæ remittit peccata directè & indirectè. In quo ergo fit injuria vel læditur charitas pœnitentis, cùm accipiat eandem gratiam æquè intensam per indirectam Absolutionem, quam accepisset per directam? An fortè, quia iteratò debeat confiteri peccata, solùm indirectè absoluta? Sed probabile est directè fuisse absoluta, adeòque stante illâ probabilitate, non tenetur iteratò confiteri. 141. ad quam respondet Auctor.

Si dixeris; potest fieri, quòd probabilitas illa evanescat, & jam certò constet Confessarium non habuisse veram jurisdictionem seu potestatem absolvendi illa peccata. 142. Objectio.

Respondetur; illum casum esse rarissimum, & ideo non attendendum; saltem illud periculum non sufficere ad gravem obligationem, sive charitatis, sive justitiæ, planè existimo. Et ideo dico, Sacerdotem absque gravi peccato, etiam invito pœnitente, tali casu posse absolvere, quia quod parum est in moralibus, pro nihilo reputatur: aut certè non reputatur pro gravi nocumento, ut propterea sub mortali peccato contra charitatem vel justitiam Confessarius debeat illud evitare. Immo fortè nec sub veniali, quandoquidem, ùt mox diximus, quod parum est, pro nihilo reputetur. Solvitur. Auctor docet tali casu Sacerdotem posse absolvere, saltem absque gravi peccato. Fortè etiam sine veniali.

Quod bene advertendum est in hac materia, ubì ferè nihil invenitur ex omni parte beatum, id est, cui non ab Aliquibus contradicitur. Nam & Aliqui negant, Ecclesiam supplere jurisdictionem in foro interno, estò concurrat communis error, cum titulo colorato, & sic de aliis, quæ communiter supponuntur ùt moraliter certa, quam moralem certitudinem, ùt suprà dixi, non potest tollere unius aut alterius opinio non satìs fundata; præsertim accedente consuetudine legitimè præscriptâ Confessariorum etiam maximè timoratorum, qui sinè scrupulo passim utuntur jurisdictione probabili, sciente & non contradicente, immo approbante Ecclesiâ per suos Censores, qui libros approbant, in quibus hæc sententia tamquam tuta in praxi, & non peccaminosa, defenditur, saltem extra articulum mortis. 143. Probatur ex consuetudine Confessariorum.

Quo-

Hæc doctrina intelligitur de Absolutione extra articulum mortis.

Quomodo intelligitur Conclusio, dum ait: *Neque peccat ita absolvens, aut pœnitens petens ab illo Absolutionem, esto adsit alius Confessarius, & desit justa causa confitendi.* Intelligitur, inquam, saltem extra articulum mortis; hoc enim ad minùs probat consuetudo & praxis tam Confessariorum, quàm pœnitentium, & communis doctrina Theologorum.

144. An posset intelligi de Absolutione in articulo mortis.

Porrò de articulo mortis ita discurrit Lugo disp. 19. n. 31. Si Confessio fiat in mortis articulo, & dubium sit de potestate Confessarii circa aliquod peccatum reservatum sinè censura, licite posset Confessarius amplecti opinionem probabilem, dantem illi jurisdictionem circa illud peccatum: quia nec tunc videtur exponere pœnitentem illi periculo. Nam licèt illa opinio esset falsa; adhuc Confessarius absolvit directè ab illis peccatis mortalibus non reservatis; quæ pœnitens confitetur, & facit Sacramentum validum; quo pœnitens justificatur: illud autem peccatum reservatum habebit se, sicut illa, quorum pœnitens inculpabiliter est oblitus; idem enim est non recordari alicujus peccati vel ignorare obligationem confitendi illud alteri Confessario; quam obligationem tunc pœnitens inculpabiliter ignorat.

Affirmat Lugo quando est peccatum reservatum sinè censura.

Unde si per multos annos oblitus esset illius peccati, vel ignorasset ejus reservationem, nemo unquam obligat illum ad repetendas Confessiones, & confitenda iterùm omnia peccata; quæ toto illo tempore confessus est suo ordinario Confessario; sed solùm ad confitendum illud peccatum reservatum: Et hæc est praxis omnium fidelium, & totius Ecclesiæ. Supponunt ergo, Confessiones illas fuisse validas quoad alia peccata. Similiter ergo in articulo mortis valida erit Confessio quoad alia peccata, licèt reverà Confessarius non posset absolvere directè ab illo peccato reservato; atque ideo nulli periculo suæ salutis exponitur ex hac parte pœnitens à Confessario. Hactenus Eminent.

145. Quid si peccatum reservatum habet annexam censuram?

Major difficultas est, quando peccatum reservatum habet annexam censuram, cùm Plures doceant, excommunicatum durante excommunicatione, quàmvis invincibiliter illam ignoret, non posse recipere validum Sacramentum.

Aut dubitatur de potestate absolvendi à mortalibus?

Atque eadem vel similis difficultas esse posset (inquit Lugo sup. n. 32.) quando in eodem mortis periculo Confessarius non solùm dubitaret de potestate sua in ordine ad aliquod peccatum reservatum; sed simpliciter & absolutè de potestate absolvendi à mortalibus, eò quòd dubitaret, an esset approbatus, vel an accepisset jurisdictionem à potente eam dare: tunc enim non est ita certum, quòd possit Sacerdos simplex absolvere directè à venialibus eum, qui habet simul peccata mortalia. Hæc ille.

Videretur ergo Sacerdos in illo articulo alicui periculo exponere pœnitentem per talem Absolutionem; cùm tamen ab illo articulo debeat procul abesse omne periculum, propter extremam necessitatem seu periculum æternæ damnationis, casu quo Absolutio non valeat.

146. Docet Lugo, per principia intrinseca non esse licitum absolvere; secùs per extrinseca. Quæ sint illa principia extrinseca,

Et ideo Lugo suprà n. 33. Si, inquit, per principia intrinseca judicandum esset, non videtur licitum infirmum in iis casibus absolvere cum sola probabilitate jurisdictionis. Per principia tamen extrinseca non videtur condemnandus, qui ita absolveret.

Rogas, quæ sint illa principia extrinseca? Auctores illius sententiæ (prosequitur Eminent.) loquuntur de Absolutione cum jurisdictione dubia, non distinguendo inter Absolutionem à peccatis, vel à censuris.

Deinde quod attinet ad secundum casum, de habente probabilitatem tantùm circa totam potestatem absolvendi à mortalibus; ita videtur expressè loqui Tho. Sanchez lib. 2. in Decalog. c. 13. n. 15. ubi dicit, omninò validam & certam esse Absolutionem simplicis Sacerdotis à venialibus in eo, qui habet mortalia, quæ tunc indirectè remittentur. Sanchez.

Item P. Suarez dictâ Disp. 31. Sect. 3. n. 10. dicit esse falsum & improbabile, quòd Confessio facta simplici Sacerdoti de venialibus ab eo, qui habet mortale, cujus non recordatur, non sit valida; nec afferat gratiam sanctificantem homini, aliàs bene disposito. Suarez.

Quare prædictam doctrinam ii procul dubio intelligunt, etiam quando infirmus absolvitur ab aliquo, habente solùm jurisdictionem probabilem circa mortalia: & praxis ac usus communis, quo maximè movetur Suarez, id confirmat: nec distinguunt de articulo mortis & Confessione ordinariâ, sed in utroque casu absolvunt cum jurisdictione probabili. Hactenus Lugo.

147. An extra articulum mortis liceat absolvere ab excommunicatione cum jurisdictione probabili,

Et sanè, ùt bene advertit idem Auctor, si ratio in contrarium adducta aliquid probaret, nequidem extra articulum mortis liceret absolvere ab excommunicatione cum jurisdictione probabili, nisi admonendo pœnitentem, ut faciat se absolvi ante mortem ab alio, habente jurisdictionem certam circa illam censuram, alioquin exponitur periculo nunquam recipiendi validum Sacramentum, etiam in articulo mortis. Et tamen, inquit, usus omnium planè Confessariorum hoc habet, ut amplectantur sententias probabiles circa Absolutionem à censuris virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi, vel alterius facultatis, & ita absolvunt, non imponentes, quòd ante mortem faciant se iterùm absolvi ab alio, qui habet certam potestatem.

148. Fatendum ergo est, vel excommunicatio-

Vel excommunicatio non impedit effectum Absolutionis, vel Ecclesia tunc confert jurisdictionem.

nem non impedire effectum Absolutionis sacramentalis, ùt communis sententia docet, vel certè Ecclesiam tunc conferre jurisdictionem ad absolvendum verè à censura: quia in hoc casu non solùm intervenit error opinionis probabilis, qui certè non est communis omnium, sed eorum qui tenent illam opinionem (& tamen propter illum dicitur communiter Ecclesia dare jurisdictionem) sed intervenit error communis omnium: omnes enim Confessarii hodie habent hunc usum absolvendi, saltem extra mortis periculum, cum probabilitate circa potestatem absolvendi à censura & casu reservato.

Cùm ergo ex hoc usu communi omnium sequatur manifestum periculum omnium pœnitentium, qui existimantes se jam absolutos, non curant ampliùs de absolutione ab illa censura, & remanerent incapaces Absolutionis sacramentalis; fatendum est, Ecclesiam propter hunc errorem communem, ad impedienda illa damna, conferre jurisdictionem, vel certè sententias illas, in quibus illud periculum fundatur, non esse veras. Hucusque Lugo.

149. Objectio ex Bas. Pontio.

Sed dicet Aliquis cum Basil. Pontio lib. 5. de Matrim. c. 20. n. 7. Videtur esse longè diversa ratio inter formale dubium ratione probabilitatis opinionum, & inter communem errorem. Nam cùm aliquis existimatur Parochus communi sensu v. g. nulli dubium occurrit. Quare non est, cur cogatur aliam partem eligere, cùm de ea nulla contingat dubitatio.

Responsio.

Resp. in nostro casu nullum est formale dubium, sed moralis certitudo, ùt patet ex dictis; unde non est cur cogatur vel Confessarius, vel pœnitens aliam partem eligere, nam communi sensu talis existimatur legitimus Confessarius.

150. Nulla est diversa ratio inter errorem communem. & communem sententiam. DD.

Nulla ergo est diversa ratio inter errorem communem, quo aliquis existimatur Parochus, qui non tollitur per hoc, quòd Aliqui pauci dubitent; & inter communem sententiam Doctorum, estò pauci Aliqui contradicant. Sicut ergo talis Parochus validè absolvit, immo & licitè, quando titulus ejus communi DD. consensu est probabilis; pari utique ratione quilibet Confessarius, qui communi sensu existimatur talis, validè absolvit & licitè, quando communi DD. consensu ejus titulus seu jurisdictio est probabilis, Ecclesiâ supplente jurisdictionem in singulis actibus, & probabilitate communi excusante à peccato; præsertim accedente consuetudine toleratâ ab Ecclesia, & legitimè præscriptâ, per quam acquiritur jurisdictio, non tantùm actualis, ut sic loquar, sed etiam habitualis, ùt jam jam edissero.

CONCLUSIO VI.

Acquiritur jurisdictio per consuetudinem absolvendi toleratam; secùs per ratihabitionem aut consensum solùm præsumptum de futuro.

PRima pars probatur argum. cap. *Cùm contingat.* 13. de foro competenti ibi: *Nisi fortè hi, quibus delinquentes ipsi deserviunt, ex indulgentia, vel consuetudine speciali, jurisdictionem hujusmodi valeant sibi vendicare.* Et cap. *Dilecti.* 4. de Arbitris ibi: *Quia tamen juxta consuetudinem approbatam, quæ pro lege servatur in partibus Gallicanis, fœminæ præcellentes in subditos suos ordinariam jurisdictionem habere noscuntur.* Item cap. Conquestus 8. 9. q. 3. ibi: *Primates enim vel Patriarchas nihil privilegii habere præ cæteris Episcopis, nisi quantùm sacri Canones concedunt, & prisca consuetudo illis antiquitùs contulit, definimus.* Ita Nicol. Papa Rodulpho Bituricensi Archiepiscopo.

151. Probatur 1. pars Conclus. ex cap. 13. de foro competen. Et cap. 4. de Arbitr.

Item ex cap. 8. 9. q. 3.

Igitur in foro externo acquiritur jurisdictio consuetudine. Quid ni etiam in foro sacramentali? Non video rationem disparitatis. Licèt enim jurisdictio fori sacramentalis sit juris divini, id est, jure divino requiratur ad validam Absolutionem, adeoque consuetudo non possit præscribere contra eam, ita ut propter consuetudinem validè quis absolvat absque jurisdictione; equidem jurisdictio illa confertur ab Ecclesia: nulla autem est ratio, quare Ecclesia per consuetudinem non possit illam conferre, sicut potest instituere & abrogare leges.

Ex quo patet responsio seu explicatio ejus, quod dicitur cap. 2. de Pœnit. & remiss. in 6. *Nullâ potest consuetudine introduci, quod aliquis præter sui Superioris licentiam Confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit solvere vel ligare.* Ubi Glossa verb. *Consuetudine*, inquit: *Est enim onerosa Ecclesiis: ideo non valet suprà in antiq. de consuet. cap. 2. & ex ea frangitur Ecclesiasticæ disciplinæ nervus suprà de consuet.* Cùm venerabilis, *etiam esset hoc contra obedientiam Principis præscribere: quod esse non potest suprà de Præscript. Cùm non liceat.* Jam autem consuetudo absolvendi cum licentia sui Superioris neque est onerosa Ecclesiis, neque ex ea frangitur Ecclesiasticæ disciplinæ nervus; neque hoc esset contra obedientiam Principis præscribere, ùt per se manifestum est.

152. Explicatur cap. 2. de Pœnit. & remiss. in 6.

Ergo hoc jus non opponitur Conclusioni, quæ solùm loquitur de consuetudine absolvendi cum licentia sui Superioris, ùt patenter significatur per ly *Toleratam*, à quo enim tolerata

Conclusio loquitur de consuetudine absolvendi cum

licentia Superioris.

tolerata, nisi à Superiore, cujus est contradicere seu non tolerare? Qui proinde, non contradicendo, quando debet, & commodè potest contradicere, censetur dare licentiam, juxta Reg. juris 43. de Reg. juris in 6. *Qui tacet consentire videtur.*

153. Quomodo intelligenda Reg. 43. de Reg. Iuris in 6. Canisius.

Quæ utique Regula, estò nudè inspecta defendi non possit, ùt bene notat Henricus Canisius Iurisconf. in suo Comment. in illam Regulam, sanè negari non potest, quando qui tacet, debet, & potest commodè loqui.

Ut huic Regulæ locus sit (inquit præfatus Auctor) necesse est in tacente & conjecturam aliquam concurrere, quæ consensum suadeat: veluti est inter conjunctos; argum. leg. 16. ff. de S. C. Macedon. *Si filiusfamilias, absente patre, quasi ex mandato ejus, pecuniam acceperit, cavisset: & ad patrem litteras emisit, ut eam pecuniam in provinciam solveret: debet pater, si actum filii sui improbat, continuò testationem interponere contrariæ voluntatis, alioquin censetur consentire.* Et leg. 2. ff. ad Municip. ibi: *Consensisse autem pater decurionatui filii videtur, si præsens nominationi non contradixit.*

L. 16. ff. ad S. C. Maced.

L. 2. ff. de Municip.

Cap. un. ad Desponf. impub.

Adde cap. unicum de Desponf. impub. in 6. ibi: *Porrò ex sponsalibus, quæ parentes pro filiis puberibus vel impuberibus plerumque contrahunt, ipsi filii si expressè consenserint, vel tacitè, ùt si præsentes fuerint, nec contradixerint, obligantur,* quia censentur consensisse.

154. Quando Episcopus videns subditum suum abique licentia audire Confessiones, censetur consentire.

Et non censebitur consentire Episcopus, qui videt subditum suum audire Confessiones, quem tamen probè novit non habere expressam licentiam, si absque scandalo, aut alio notabili incommodo possit contradicere? Non est dubitandum de tacito consensu, cùm ex officio suo debeat contradicere, adeoque nisi velit consentire, peccet non impediendo peccatum subditi, quod commodè potest impedire: peccatum autem non præsumitur, argum. leg. *Meritò* 51. ff. Pro socio, ibi: *Sanè plerumque credendum est, eum, qui partis dominus est, jure potiùs suo renuti, quàm furti consilium inire.* Ergo præsumi potest & debet consensus.

L. 51. ff. Pro socio.

155. Consensus Principis propriè tribuit subdito jurisdictionem, non autem consuetudo.

Atque hic consensus est, qui propriè & in rigore tribuit subdito jurisdictionem, non autem consuetudo; sed hæc est solùm conditio aliqua, quâ positâ Superior censetur consentire seu concedere jurisdictionem, ita exigente bono publico, sive est signum illius consensûs.

Consuetudo est signum illius consensûs.

Sicut consuetudo majoris partis populi, licèt vi suâ nequeat legem abolere aut instituere; est tamen conditio, quâ positâ tacito consensu Principis lex tollitur, vel etiam instituitur; sive est signum hujusmodi consensûs. Enimverò consuetudo nihil aliud est, quàm frequentia actionum, vel omissionum, liberè eodem modo factarum: porrò videmus plures actus vel omissiones à communitate frequentari, ex quibus tamen nulla oritur obligatio legis; idque defectu consensûs Legislatoris.

Quid est consuetudo.

156. Objectio.

Si dixeris; hoc provenit ex defectu consensûs ipsius communitatis, quæ non frequentat illos actus cum animo inducendi legem.

Diluitur.

Respondeo; minùs principaliter indè oriri, principaliùs verò ex defectu consensûs Legislatoris; quòd indè probatur: quia si Legislator expressè vel implicitè contradiceret, quantumcumque communitas frequentaret actum, etiam animo se obligandi, nunquam induceretur obligatio legis.

Lex essentialiter est actus voluntatis Legislatoris.

Ratio; quia lex essentialiter est actus voluntatis Legislatoris, eo ergo deficiente, necessariò deficit lex, quantumcumque actus aliquis à populo frequentetur; & eo habito, quocumque animo communitas frequentet aliquem actum seu longo, seu parvo tempore, inducitur obligatio legis.

157. Duplex est voluntas Legislatoris, alia expressa in jure Cap. ult. de Consuet. & leg. 32. ff. de Leg.

Porrò duplex est voluntas Legislatoris, alia expressa in jure communi cap. ult. de Consuetudine ibi: *Licet longævæ consuetudinis non sit vilis auctoritas: non tamen est usque adeo valitura, ut vel juri positivo debeat præjudicium generare, nisi fuerit rationabilis & legitimè sit præscripta.* Et leg. *De quibus* 32. ff. de Leg. ibi: *Inveterata consuetudo pro lege non immeritò custoditur, & hoc est jus, quod dicitur moribus custoditum.* Et vocari potest consensus legalis seu juridicus, quia non datur personaliter à Principe, sed per ipsum jus.

alia est voluntas seu consensus personalis.

Alia est voluntas seu consensus personalis, qui datur à persona Principis, vel expressè consentientis, vel antecedenter dando licentiam ad introducendam consuetudinem, vel consequenter aut concomitanter approbando illam, aut expressè, aut videndo & non impediendo, cùm facilè posset impedire.

Consuetudo est signum istius voluntatis vel conditio sine qua non.

Causa ergo magis principalis inducens obligationem est voluntas Principis, vel expressa in jure seu juridica, vel rationabiliter præsumpta seu tacita; ipsa verò consuetudo vel est signum illius voluntatis, vel conditio potiùs, sinè qua talis voluntas non obtinetur. Ita communiter DD. de consuetudine instituente vel abrogante legem.

158. Consuetudo est signum seu conditio sine qua non obtinetur voluntas Ordinarii, à qua essentialiter dependet jurisdictio delegata.

Consimiliter discurro ego de consuetudine, per quam acquiritur jurisdictio in foro sacramentali, & dico, ùt suprà dixi, eam dumtaxat esse signum seu conditionem, sinè qua non obtinetur voluntas Ordinarii, à qua essentialiter dependet jurisdictio delegata, ita ut voluntate Ordinarii deficiente, etiam consuetudo immemorabilis nequeat dare jurisdictionem; ea autem existente & præsente, etiam unicus actus posset dare, dummodo sit sufficiens signum externum istius voluntatis, quæ principaliter dat.

Unde

Hinc semper potest eam revocare.

Unde hæc jurisdictio talis est, ut semper dependeat à voluntate proprii Sacerdotis, ita ut non obstante consuetudine, semper sit in ejus potestate eam revocare, si velit; nec possit revocari, nisi ex arbitrio illius Sacerdotis, vel ejus Superioris, ex cujus arbitrio seu voluntate emanavit.

Proinde si verum est, consuetudine introductum esse, ut quilibet Sacerdos absolvere possit à peccatis venialibus, item à mortalibus in articulo mortis: quia illa consuetudo vel ab Apostolis, vel à Summis Pontificibus originem duxit, aut confirmata est, ideo sinè illorum consensu revocari non potest ab inferioribus Prælatis. Et si verum est, Parochos ex consuetudine posse sibi eligere Confessorem, cùm verisimilè sit, illam ex consensu Episcoporum emanasse, consequenter Episcopi in suo Episcopatu possent eam mutare, vel generatim pro omnibus; vel specialiter pro aliquo, prout expedire censuerint.

159. Quomodo jurisdictio spiritualis tam fori externi, quàm interni acquiri possit consuetudine,

Igitur admittimus, jurisdictionem spiritualem tam fori externi, quàm interni, seu sacramentalis, acquiri consuetudine, sed non sinè adminiculo juris communis, quo hoc declaratur ad majorem Ecclesiæ pacem, vel taciti consensûs seu voluntatis Superiorum; qui cùm non sit in jure expressus, quantùm attinet ad forum sacramentale, necessè est, ut ipsâmet consuetudine, & circumstantiis ejus sufficienter significetur.

Sed nunquid sufficienter significatur, quando administratur Sacramentum ignorante Ordinario, qui, si sciret, libenter concederet jurisdictionem; aut vidente Ordinario, qui sinè scandalo non potest contradicere, & ideo tacet?

160. An confessiones invalidæ possint introducere consuetudinem,

In primis existimo, confessiones invalidas, defectu jurisdictionis, non posse introducere consuetudinem, de qua loquitur cap. ult. de consuet. ibi: *Nisi fuerit rationabilis & legitimè præscripta.*

Quæ sit consuetudo rationabilis.

Ratio patet; quia consuetudo rationabilis in ordine ad instituendam vel abrogandam legem dicitur, quæ non pugnat cum lege naturali aut divina, & aliquâ nititur ratione judicio prudentis, tali nimirùm, propter quam Princeps non solùm validè, sed etiam licitè posset legem suam revocare, aut novam legem instituere. Sed confessio invalida defectu jurisdictionis, pugnat cum lege divina, ergo consuetudo sic confitendi seu absolvendi non est rationabilis; ergo per illam non potest introduci, & per consequens non potest dari jurisdictio, adminiculo juris communis; sed necessè est, ut accedat particularis consensus Ordinarii expressus vel tacitus; v. g. si postea innotescat Superiori à longo tempore (aliàs sufficiente) fuisse hujusmodi consuetudinem, & cum ea scientia tacet, & patitur subditos ulteriùs pergere, cùm posset resistere.

Nunquam in rigore loquendo acquiritur jurisdictio sacramentalis consuetudine.

Igitur nunquam in rigore loquendo acquiritur hæc jurisdictio consuetudine, sed tacito consensu Superioris, id est, origo ejus fuit facultas tacita vel expressa Ordinarii, quæ per consuetudinem conservata est, & ipsa facultas videtur fuisse causa talis consuetudinis. Unde in Conclusione per ly *Consuetudine*, intellige tacitum consensum Superioris, præteritum quidem in primo actu, præsentem autem in ipsa consuetudine seu frequentia actuum.

161. An sufficit consensus præsumptus de futuro ad delegandam jurisdictionem,

Quantùm ad consensum præsumptum de futuro, id est, qui poneretur, si Superior interrogaretur, de facto autem nullo modo est, ipsum non sufficere ad delegandam jurisdictionem, est communis sententia, & secunda pars nostræ Conclusionis, quæ probatur: quia futurum ut sic nihil ponit in esse de præsenti, & conditionalis nihil ponit in esse, quamdiu conditio posita non est. Unde non valet Matrimonium sub conditione: *Si Papa dispenset*, quamdiu dispensatio non est posita; estò Papa certò certiùs dispensaret, si sciret Matrimonium sub tali conditione contractum.

An sufficit consensus præsumptus de præterito vel præsenti,

Sicuti ergo ratihabitio seu consensus præsumptus de futuro non sufficit ad validam dispensationem; multò minùs ad collationem seu delegationem jurisdictionis sacramentalis; Et veluti ad validam dispensationem sufficit consensus præsumptus de præterito, vel præsenti, signo externo manifestatus; pari ratione idem consensus sufficiet ad collationem seu delegationem jurisdictionis sacramentalis.

162. Sacramentum Pœnitentiæ, semel invalidum non potest fieri validum.

Enimverò Sacramentum Pœnitentiæ, ut alibi docuimus, & diffusiùs explicavimus, semel invalidum, tractu temporis vel quacumque aliâ ratione nequit fieri validum; ergo simpliciter nequit esse suspensum & dependens à conditione seu consensu de futuro: igitur ut sit validum, jam tunc; quando datur Absolutio, debet esse jurisdictio, nec sufficit illam dari post judicium jam absolutum; quoniam sinè jurisdictione nequit esse validum.

Occurritur objectioni.

Nec dixeris; adest jurisdictio, quando rationabiliter præsumo consensum de futuro: quia hoc nullo jure aut ratione probatur. Et si verum foret, jam non esset solùm consensus de futuro, sed de præterito vel præsenti. Quòd autem verum non sit, patet: quia neque ex Iure Canonico, neque ex Iure Civili colligitur facta generalis licentia absolvendi eo casu, quo præsumitur fore contentus Ordinarius, si interrogaretur. Sed neque rationi consentanea est, cùm aliqui nimis faciles forent in præsumendo hujusmodi consensum, ubi & quando eum præsumere non deberent.

Ad evi-

163. Quid si aliquis Episcopus declarasset, se velle dare jurisdictionem, quandocumque rationabiliter præsumetur ejus consensus.

Ad evitandos itaque abusus planè expediebat, non concedere illam licentiam generalem. Interim si aliquis Episcopus vel Parochus eam concessisset, id est, si declarasset se velle dare jurisdictionem, quandocumque essent tales circumstantiæ, ex quibus rationabiliter præsumi posset, eum fore contentum, tunc durante tali Episcopo vel Parocho, valeret ea præsumpta voluntas, non ùt præsumpta de futuro; sed ùt præsumpta, seu potiùs, ùt expressa de præterito vel præsenti.

Ad delegandam jurisdictionem non sufficit voluntas merè interna.

Dico; *Vt expressa*; quia non sufficit ad delegandam jurisdictionem (utì nec ad validam dispensationem) voluntas merè interna; sicut enim forma hujus Sacramenti debet esse sensibilis, ita quoque potestas seu jurisdictio; non est autem sensibilis, si solùm fundetur in voluntate merè interna Superioris.

164. Delegatio jurisdictionis est actus fori externi.

Deinde delegatio jurisdictionis est actus fori externi, & communicationis cum hominibus; non communicamus autem actibus internis, & forum externum non judicat de internis; ergo delegatio jurisdictionis debet esse externa, ergo voluntas merè interna Superioris seu futura, seu præsens, seu præterita; quâ concederet jurisdictionem, concedit, vel concessit, planè inutilis est ad hunc effectum, estò etiam per revelationem divinam Sacerdos eam cognosceret.

Eodem modo, quo talis voluntas, etiam sic extraordinariè cognita, est insufficiens ad dispensationem, ad donationem, ad obligationem legis & similes actus communicationis humanæ, quæ non fit, nisi per signum sensibile. Atque hæc est communis sententia DD. à qua non licet recedere, maximè in administratione hujus Sacramenti, cujus valor pendet ab illa delegatione, ùt in casu supponitur.

165. Quomodo intelligenda Reg. 10. de Reg. Iuris in 6. Canisius.

Nec obstat Reg. 10. de Reg. Iuris in 6. *Ratihabitionem retrotrahi, & mandato non est dubium comparari.* Est quippe accipienda, ùt notat Henr. Canisius in præfatam Regulam, si nomine ratum habentis negotium gestum sit; alioquin, ùt habet Reg. 9. eodem, *Ratum quis habere non potest, quod ipsius nomine non est gestum.*

Ubi præfatus Auctor: Ratum, inquit, habere dicimur, cùm approbamus, quod nostro nomine gestum est; argum. leg. 12. ff. Ratam rem haberi &c. ibi: *Rem haberi ratam, hoc est, comprobare agnoscere, quod actum est à falso Procuratore.* Iam autem minister delegatus in hoc Sacramento non absolvit nomine delegantis, sed nomine proprio; ergo impertinens est ratihabitio Ordinarii, subsequens Absolutionem.

Et quamvis obtinuerit, ùt ibidem notat Canisius, quod jacturam rei meæ, vel alterius, me ratum habere posse, etiam quod meo nomine gestum non est, ùt in specie L. 1. C. de Rei vindic. & alibi; tamen id obtinuisse in foro sacramentali, ex nullo jure probatur.

166. Alia explicatio.

Præterea accipienda Reg. præallegata de actibus, qui priùs invalidi, postea per jus possunt fieri validi, tales non sunt Absolutiones sacramentales, sed contractus humani, de quibus præcipuè loquitur.

Tertia explicatio.

Denique agitur hic de illis actibus, qui quidem ab initio substantialiter valent; tamen possent postea ob defectum alicujus conditionis accidentalis irritari. Porrò Absolutio sacramentalis vel ab initio valida est vel numquam, & semel valida, nullo umquàm tempore invalidari potest.

In materia fori sacramentalis obtinet Reg. 29. & 18. de Reg. Iuris in 6.

Unde potiùs in hac materia obtinet Reg. Iuris 29. ff. de diversf. Reg. Iuris. *Quod initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere.* Et Reg. 18. de Reg. Iuris in 6. *Non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit.*

167. Objectio solvitur.

Planè, inquis, solo tractu temporis; secùs si accedat ratihabitio. Resp. ratihabitionem in hoc casu non obtinere, ùt patet ex dictis; tum quia hoc Sacramentum non potest pendere à conditione de futuro, ùt alibi expendimus; tum quia nemo ratum habere potest, quod ejus nomine non est gestum, ùt suprà ostendimus ex Reg. 9. Iuris; quæ desumpta est ex c. penul. de Sent. excom. in 6. sequentis tenoris: *Cùm quis absque tuo mandato manus injicit in Clericum tuo nomine violentas, si hoc ratum habueris, excommunicationem latam à Canone incunctanter incurris: Cùm ratihabitio retrotrahatur, & mandato debeat comparari. Si verò injectio eadem tuo nomine non sit facta: tunc licet pecces, ratam habendo eandem, non tamen propter hoc excommunicationis vinculo innodaris: Cùm quis ratum habere nequeat, quòd ejus nomine non est gestum.* Ita Bonif. VIII.

cap penult de Sent. excom. in 6.

168. Alia objectio.

Dices, ut Religiosus non peccet contra votum paupertatis, vel ut aliquis excusetur à peccato furti, accipiendo rem alienam, sufficit consensus præsumptus, id est, quòd prudenter judicem Superiori vel domino gratum esse, quòd accipiam talem rem. Ergo similiter in casu nostro, ut licitè & valide absolvam, sufficit, quòd præsumam Ordinario gratum esse, quòd absolvam subditum suum in his vel illis circumstantiis.

Solutio.

Respon. Nèg. Conseq. Do disparitatem; quia voluntas illa præsumptà in casu Antecedentis sufficit, ut Religiosus illam rem non accipiat nomine proprio, & tamquam propriam, sed nomine alterius seu Prælati, cui statim subordinetur tamquam res communis, Quòcirca illa licentia præsumpta non est vera dispensatio in voto paupertatis, ùt planum est, sed solùm moralis mutatio ex parte materiæ; nam res, quæ sinè tali licentia accipitur ùt propria, exuit cum illa hoc vitium, quia jam sumitur nomine

Licentia Religiosi præsumpta accipiendi aliquam rem non est dispensatio in voto paupertatis.

Prælati, ad hoc autem non requiritur poſitiva voluntas Superioris, quâ acceptet illam rem, ſed ſufficit ut poſitivè non ſit invitus.

169. Qui accipit rem alienam de præſumpta licentia domini non eſt fur. l. 46. ff. de Furtis.

Et idem dicendum eſt de illo, qui accipit rem alienam de licentia præſumpta veri domini; argum. leg. 46. ff. de Furtis §. 7. *Rectè dictum eſt, qui putavit ſe domini voluntate rem attingere, non eſſe furem; quid enim dolo facit, qui putat dominum conſenſurum fuiſſe, ſive falsò id, ſive verè putet? Is ergo ſolus fur eſt, qui attrectavit, quod invito domino ſe facere ſcivit.* Itaque per illam præſumptam voluntatem deſtruitur objectum furti, quod eſt res aliena, rationabiliter invito domino.

At verò per præſumptam voluntatem, ſicuti non diſpenſatur, non confertur beneficium, non inſtituitur ordinarius miniſter hujus Sacramenti &c. ita neque delegatus; ſed requiritur poſitiva voluntas inſtituentis ſeu delegantis, ne alioquin maxima confuſio oriatur inter miniſtros Eccleſiæ, & Eccleſiaſtica Hierarchia, quæ debet eſſe ùt caſtrorum acies ordinata, fiat caſtrorum acies confuſiſſima ſeu inordinatiſſima.

170. Evertuntur fundamenta Adverſariorum.

Quæ cùm ita ſint, noli dubitare de veritate Concluſionis, tametſi Aliqui contradicant, ſed abſque ſolido fundamento. Nam quòd dicunt; Abſolutionem à principio fuiſſe validam, & proinde validam permanere, etiamſi ratihabitio poſtea non ſuccedat, eſt manifeſta petitio principii; & indè ſequitur, ſubditum validè confiteri alieno Sacerdoti, etiam contra voluntatem proprii, quod repugnat cap. *Omnis utriuſque* 12. de Pœnit. & remiſſ.

Reſpondent; illam Confeſſionem fore validam, cum obligatione tamen iterum confitendi eadem peccata proprio Sacerdoti; ideòque, qui ſub hac ſpe confitetur, teneri ad habendum propoſitum confitendi iteratò eadem peccata proprio Sacerdoti, ſi nolit priorem Abſolutionem ratam habere.

Quid operetur præſumptus conſenſus merè interius.

Sed quis non videt, hæc gratis dici abſque fundamento in jure, aut ratione? Nam ſpes vel præſumptio futuri, aut etiam præſentis conſenſûs, quamdiu hic conſenſus non eſt manifeſtatus aliquo ſigno externo, non ponit in Superiore conſenſum vel voluntatem humano modo, ſed ſolùm ponit in me & in aliis opinionem ſeu fiduciam de tali voluntate futura vel præſenti: mea autem opinio vel fiducia non dat mihi juriſdictionem, etiam ſub illa conditione, alioquin idem eſſet delegans & delegatus; cùm tamen, ex alibi dictis, debeat eſſe diſtinctio perſonalis inter delegantem & delegatum.

171. Quæ ſint ſigna externa voluntatis Ordinarii.

Conſulo ergo omnibus, & præcipio non ego, ſed Dominus, ne abſolvant quempiam, antequam aliquo ſigno externo cognoverint voluntatem Ordinarii. Quæ autem ſigna ſufficiant, pendet ex variis circumſtantiis & judicio prudentis. Optimum ſignum eſt proprium & explicitum verbum, aut littera clara & expreſſa: aliquando tamen poſſunt ſufficere verba generalia miniſtrandi Sacramenta, aut exercendi hoc vel illud munus loco alterius, quando tale munus habet annexum hoc miniſterium ſecundùm communem uſum: ſubinde etiam hæc delegatio fieri poteſt tacito conſenſu, quando ita conjungitur alicui facto vel interrogationi præteritæ, ut ſecundùm prudentem exiſtimationem cenſeatur ſufficere.

Ex his colligitur, ſi Parochus fortè me non vidit, quando incepi audire Confeſſionem; ſuperveniat tamen, & antequam detur Abſolutio, per taciturnitatem, cum cæteris requiſitis, factum meum approbet, totum quod præceſſit approbationem, invalidum fuiſſe. Sed nunquid ideo Confeſſio ſic facta repetenda? Reſpondeo; non magis repetenda, quàm dum Confeſſio facta fuit abſque debito dolore, de qua repetitione longè & latè egimus Sect. 4. Concluſ. 4. ad quam remitto Lectorem, quia eſt planè eadem ratio, & reſolutio utriuſque casûs.

172. Sacerdos non incipiat audire Confeſſionem ante obtentam facultatem, niſi probabiliter ſperet eam obtinere ante Abſolutionem,

Cæterùm caveat Confeſſarius, ne ante obtentam facultatem incipiat audire Confeſſionem, niſi habeat ſaltèm probabilem ſpem, eam obtinendi ante Abſolutionem, alioquin exponit pœnitentem periculo graviſſimi oneris, putà iteratæ Confeſſionis, quæ aliquibus gravior videtur ipsâ morte. Quis autem non videat, graviter adverſari charitati, hujuſmodi onus imponere abſque juſta cauſa?

aut pœnitens conſentiat.

Sin verò tùm Confeſſarius, tùm pœnitens, ſcientes hujuſmodi defectum juriſdictionis, volunt alter confiteri, & alter audire, cum intentione petendi, & obtinendi juriſdictionem à Superiore, ante Abſolutionem, non ſolùm periculoſum non eſt, ſed maximè etiam expediens in aliquibus caſibus, qui ſæpè poſſunt occurrere; v. g. quando quis confitetur peccata reſervata non habenti juriſdictionem, ſæpè expedit propter periculum revelandi pœnitentem, ut facultas abſolvendi petatur poſt factam Confeſſionem, & impoſitam pœnitentiam, ut poſt obtentam facultatem, tantùm reſtet Abſolutio, ad quam accedendo pœnitens, ſupplici illo affectu, quo illam accipit & expetit, illo, inquam, actu externo cenſetur moraliter de novo repetere Confeſſionem priùs factam, eamque Confeſſarius excipere ad Sacramentum.

Si autem à me quæritur; an ille, cui juriſdictio delegatur, debeat habere notitiam hujus delegationis, ita ut aliter Abſolutio non valeat? Reſponſio erit

CON-

CONCLUSIO VII.

Ut valeat Absolutio debet præcedere aliqua notitia delegationis.

173. Probatio Conclus.

PAtet; quia debet præcedere aliqua acceptatio, acceptationem autem debet præcedere notitia, quia nihil volitum nisi cognitum.

Sed dicet Aliquis; hoc est quod quæritur, an debeat præcedere aliqua acceptatio, adeòque non suppositum, sed probatum oportuit; nam constanter ab Adversariis negatur.

Scio quòd negetur, & ideo probandum assumo, & sic probo: ut valeat donatio, requiritur acceptatio; atqui delegatio jurisdictionis est quædam donatio; ergo ut valeat, & per consequens, ut valeat Absolutio, requiritur acceptatio delegationis per ipsum delegatum, vel per alium ejus nomine.

174. Quo tempore privilegium sortitus suum effectum. Sanchez cap. 1. de Concess. præb. in 6.

Immo generaliter docet Sanchez lib. 3. de Matrim. Disp. 36. privilegium tantùm sortiri suum effectum à tempore, quo certior de illo fit is, cui conceditur. Et probat 1. ex Iure Canonico cap. 1. de Concess. præbendæ in 6. ibi: *Ex parte verò tua extitit replicatum, quòd hæc de illis privilegiis & indulgentiis (æquitate suadente) debent intelligi, quæ vim suam habent, mox cùm ad illos, quibus conceduntur, perveniunt.* Ergo non antequam perveniant.

Ita colligitur ex Glossa ibidem verb. *Vim suam habent. Privilegium enim*, inquit, *datum alicui vim suam habet, cùm pervenerit ad illum, cui conceditur. Ad quod facit lex dicens*: quòd si scripsi servo meo, ut in libertate moretur: non statim liber est: sed tunc cùm littera ad ipsum pervenerit *ff. de acquir. poss.* Qui absenti servo *in principio.*

Et licèt id non videatur probare, inquit Sanchez, quia est allegatio partis adversæ: at cùm Pontifex in fine illius textûs pro parte illa rescribat, videtur ejus fundamentum approbare. Et licèt non sit necesse, ut Pontifex approbet omnia fundamenta illius partis; pro qua rescribit; interim in præfato jure approbasse, videtur colligi ex fine cap. sequentis tenoris: *Nos itaque tam tuis, quàm præfati D. rationibus plenius intellectis: quia sæpè dictam Præposituram ad te novimus pertinere, ipsam tibi (habito Fratrum nostrorum consilio) adjudicare curavimus: ipsi D. super ea perpetuum silentium imponentes.*

175. Probat II. ex cap. 17. de Præbend. in 6. quod sic incipit: *Si tibi absenti per tuum Episcopum conferatur beneficium, licèt per collationem hujusmodi (donec eam ratam habueris) jus in ipso beneficio, ut tuum dici valeat, non acquiras* &c. Ergo antequam ratum habeas collationem beneficii, invalidè de eo disponis, & eo uteris tamquam tuo. *Cap. 17. de Præb. in 6.*

Probat III. ex Iure Civili C. de Consul. leg. fin. *Sancimus, viros excelsos patricios, quos in hujusmodi dignitatis apicem Augusta Majestas retulerit, illico ab imperialibus codicillis præstitis* (id est, juxta Gloss. *præsentatis sibi litteris suæ electionis*) *patres-familias effici, ac potestate liberari paternâ.* Ergo ante præsentationem litterarum, per consequens notitiam electionis, non efficiebantur patres-familias, nec potestate liberabantur paternâ. *Cod. de Cons. l. fin.*

Probat IV. ex lege 38. ff. de acquir. poss. in principio. *Qui absenti servo scribit, ut in libertate moretur, non eam mentem habet, ut statim velit servi possessionem dimittere, sed magis destinationem suam in id tempus conferre, quo servus certior factus fuerit.* Et credam ego, qui absenti scribit, ut pœnitentem absolvat, eam mentem habere, ut Absolutio valeat ante illud tempus, quo Sacerdos certior factus fuerit? *l. 38. ff. de acq. poss.*

176. Ante notitiam delegationis non potest Sacerdos licèt absolvere.

Equidem ante notitiam delegationis non potest Sacerdos licèt absolvere; non videtur autem esse mens delegantis, ut priùs actus possit fieri validè, quàm licèt; tum quia non censetur velle dare occasionem pravi usûs, tum quia jurisdictio non conceditur nisi propter usum honestum, vel qui moraliter & regulariter, possit esse honestus, qualis, ut patet, non est usus jurisdictionis in casu proposito, antequam Sacerdos certior factus sit de voluntate delegantis; quia tot occurrunt frequenter impedimenta, ut moraliter & probabiliter non possit quis conjecturare, jurisdictionem jam esse concessam, sinè qua tamen cognitione, non potest licèt absolvere, eùm exponat se periculo invalidè absolvendi.

177. An quis possit validè contrahere matrimonium in gradibus prohibitis, antequam sciat dispensationem obtentam. Vasquez.

Atque hâc ratione Vasquez 1. 2. disput. 156. n. 32. docet: Si quis Matrimonium contraheret in gradibus prohibitis, antequàm sciret dispensationem obtentam fuisse, non solùm peccaret, sed etiam nullum efficeret Matrimonium: quia privilegium illud vim habet dispensationis, & non censetur concessum, ut validum fiat Matrimonium, quando malâ conscientiâ & non licèt contrahitur. Nam cùm concedatur privatæ personæ, ut licèt contra legem communem operetur, nondum censetur ei prodesse, quousque habeat notitiam illius, ex eo enim tempore solùm tutâ conscientiâ poterit ille contra legem communem operari, & uti

dispensatione & privilegio. Hæc ille, & Alii cum ipso.

178. Sententia affirmans.

Quàmvis non desint, qui oppositum doceant, putà, Matrimonium hujusmodi fore validum, quia scilicet verè impedimentum per talem dispensationem sublatum est; potest quippe Princeps velle, idque licitè, tollere impedimentum ante notitiam privilegiati; per accidens enim est, quòd sequatur indè periculum peccati, ex perverso nimirùm usu istius privilegii, quem Princeps non intendit: neque enim in illo usu dispensare potest, cùm non possit facere, ut quis licitè se exponat periculo peccati, interim censetur velle facere totum, quod potest facere sinè peccato, id est, dispensare in lege sua irritante actum. Hæc Illi.

An sufficiat notitia dispensationis per Procuratorem.

Qui tamen requirunt notitiam aliquam dispensationis, notitiam, inquam, privilegiati, saltem per alium, putà suum Procuratorem. Quæ per consequens, secundum hanc sententiam, etiam sufficeret ad validam Absolutionem; secùs in sententia Vasquezii.

179. Requiri aliquam notitiam delegationis probatur ex Authent. Quibus modis &c. Coll. 7. c. 11.

Tandem probat Sanchez suam sententiam ex Authent. Quibus modis naturales efficiantur sui. Collat. 7. cap. 11. in principio: *Generaliter autem in omnibus, qui per prædictos modos deducuntur ad legitimum jus, tunc hoc volumus obtinere, dum & filii hoc ratum habuerint.* Ubi probatur legitimationem non prodesse absenti, donec ad ejus notitiam pervenerit. Ergo nec delegatio jurisdictionis proderit absenti, donec ad ejus notitiam pervenerit.

Responsio Arriagæ.

Respondet Arriaga Disp. 39. n. 37. duplicem posse esse jurisdictionem alicui concessam; unam, quæ indigeat per se acceptatione ejus, cui datur; sicut cùm mihi datur pallium, jus in illud non acquiritur, nisi ego acceptem donationem: eodem modo antequam quis acceptet Episcopatum, Papatum, beneficium, non judicatur, & verò nec re ipsâ est Episcopus, Papa &c. Pro hujusmodi, inquit, jurisdictione concedo libenter, omninò requiri aliquam notitiam, & hoc solùm probant textus, quos Sanchez pro sua sententia adducit.

180. Ostenditur variis exemplis, ad aliquod privilegium non esse necessariam notitiam ejus, cui conceditur.

Altera est jurisdictio, privilegium & gratia &c. quæ potest fieri etiam invito, & in hac ego non video, quare debeat esse necessaria ad valorem actûs notitia ejus, cui fit; & verò positivè videtur contrarium evidentissimè ostendi: etenim gentilis, qui nihil scit sibi à Deo datam potestatem validè baptizandi, si tamen re ipsâ baptizet, volens facere quantùm potest, & quantùm in se est, in omnium planè sententia validè baptizat.

Idem esset, si Sacerdotium conferretur infanti, & in ea ætate ita esset ei concessum, ut tamen ipse nihil omnino sciret, profectò si postea vellet, quantùm in se est, consecrare, & proferret verba supra debitam materiam, nemo negabit, eum validè consecraturum.

Idem est in voti relaxatione aut dispensatione: nam estò ego non velim acceptare, si tamen Pontifex relaxet illud votum, eo ipso ego non obligabor; potero quidem novum votum emittere, unde nova in me oriatur obligatio, at vi antiqui nullo modo obligabor. Similia multa exempla possum adducere pro ea veritate.

181. & per consequens, quæ ad jurisdictionem ad absolvendum à peccatis.

Quo posito dico, jurisdictionem ad absolvendum à peccatis talem esse, ut planè necessaria non sit ulla acceptatio ex parte Sacerdotis, sed conferri etiam possit invito; unde dico consequenter, non esse necessariam illius notitiam: etenim si Pontifex dicat: *Ego omnem peccatorum reservationem aufero*, profectò velim nolim habeo ego potestatem absolvendi à reservatis omnibus, à quibus anteà non poteram; eodem modo si dicat: *Do omnibus Sacerdotibus potestatem absolvendi, sicut de facto eam dedit Ecclesia pro venialibus*, haud dubiè omnes eam habebunt velint nolint, utì eam habent omnes Sacerdotes circa venialia, licèt non dubium, multos ex illis eam ignorare. Non est ergo cur ea notitia sit ad valorem actûs necessaria. Hactenus Arriaga.

182. Contra arguitur primò.

Sed contrà Primò: quid si aliquis in infantia ordinaretur Episcopus, putas quòd non validè consecraret Sacerdotes, si postea, ignorans se Episcopum consecratum, vellet facere quantùm in se est, & proferret verba supra debitam materiam? Et tamen, secundùm Arriagam, antequam quis acceptet Episcopatum, non est verus Episcopus, defectu utique jurisdictionis, ad quam requiritur acceptatio; ergo non valet argumentum à potestate Ordinis Sacerdotalis, ad potestatem delegatam jurisdictionis.

183. Arguitur 2.

Quantùm ad potestatem baptizandi, quam habet gentilis, eam optimè novit Ecclesia, & ab Ecclesia acceptata fuit, quando acceptatum fuit Sacramentum Baptismi, quæ notitia & acceptatio sufficit ad illam potestatem; sicuti quando privilegium aliquod conceditur Communitati, non est necessarium; quòd omnes in particulari illud sciant & acceptent, sed sufficit quòd Prælatus nomine omnium, vel ipsa Communitas acceptet. Veluti dum una Religio acceptat aliquod privilegium, hoc ipso aliæ omnes eodem gaudent per communicationem privilegiorum, estò ipsæ nihil sciant de hoc privilegio; quippe acceptando communicationem privilegiorum, implicitè acceptarunt omnia privilegia concessa & concedenda.

Ut omnes Religiosi acquirant privilegium sufficit, quòd Prælatus nomine omnium vel ipsa Communitas acceptet.

Consimiliter dico, si Ecclesia generaliter statueret, ut omnes Sacerdotes absolverent, sicut

sicut à peccatis venialibus, ita etiam à mortalibus, hoc ipso, quod illud statutum foret sufficienter promulgatum & acceptatum à Communitate Sacerdotum, omnes in particulari haberent illam potestatem, estò aliqui nihil scirent de illo statuto.

184. Objectio. Dices cum Arriaga suprà n. 39. in præsenti casu non facilè ostendi potest, cur non sit verum illud; sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita particulare ad particulare, seu, sicut se habet notitia in genere ad acceptationem in genere, ita notitia hujus ad acceptationem hujus. Ergo acceptatio totius Ordinis impertinens est, ut hic vel ille in particulari habeat tale privilegium.

Solutio. Respondeo; acceptatio totius Ordinis vel nihil operatur, vel operatur in omnibus ejus membris, cùm totus Ordo nihil aliud sit, quàm omnia ejus membra; vel ergo per illam acceptationem Ordo non acquirit aliquod privilegium, vel omnes in particulari acquirunt. Sicut se ergo habet notitia in genere ad acceptationem in genere, ita notitia hujus ad acceptationem hujus, id est, ut hic in propria persona acceptet, etiam in propria persona debet cognoscere; sed probandum est, quòd requiratur acceptatio in propria persona, per consequens cognitio.

Sufficit ad acquirendam jurisdictionem delegatam notitia in genere, & per consequens acceptatio in genere.

Dico ergo, sufficere ad acquirendam jurisdictionem delegatam notitia in genere, & per consequens acceptatio in genere; sicuti ad obligationem legis non requiritur notitia uniuscujusque in particulari, sed sufficit notitia in genere, sive notitia Communitatis.

185. Non repugnat dispensationem voti fieri me invito.

Venio ad dispensationem seu relaxationem voti, & dico; absolutè quidem non repugnare, dispensationem seu relaxationem voti fieri me invito; hæc enim nihil aliud est, quàm condonatio juris, quod Deus acceperat ex meo voto: sicut ergò si primò Deus non acceptasset votum, nulla fuisset orta obligatio ex tali voto, ita non mirum, si condonando jus suum, sive, ut sic loquar, annihilando suam acceptationem, velit nolit vovens liberetur ab obligatione voti.

Legislator potest tollere legem invito Communitate.

Patet in simili: Legislator potest, etiam absque ullo signo sensibili, revocare legem pro tota Communitate, ipsâ nihil prorsus sciente; immo contradicente, quia sicut absque Legislatoris voluntate non potest induci obligatio, ita neque potest obligatio perseverare, quia *Omnis res per quascumque causas nascitur, per easdem dissolvitur* cap. 1. de Reg. Juris. præsertim cùm per illam revocationem nihil novi acquiratur Communitati; sed solùm restituatur illi, quod ex natura rei seclusâ lege illi conveniebat, scilicet libertas ab onere legis.

Cap. 1. de Reg. Juris.

186. Per dispensationem voti nihil novi acquiritur, nè per ablationem reservationis.

Et consimiliter per dispensationem seu relaxationem voti nihil novi acquiritur, sed solùm restituitur, quod ex natura rei secluso voto inerat, scilicet libertas ab obligatione voti. Item per ablationem reservationis peccatorum nihil novi confertur Confessario, sed solùm restituitur, quod priùs seclusâ reservatione infuit, scilicet jurisdictio absolvendi ab illis peccatis. Quid ergo miramur, si hoc possit fieri absque notitia & acceptatione Confessarii?

Delegatio jurisdictionis est concessio ejus, quod anteà nunquam infuit.

At verò delegatio jurisdictionis est concessio ejus, quod anteà nunquam infuit, & ideo requirit notitiam & acceptationem Sacerdotis, ut primò illam jurisdictionem acquirat, notitiam, inquam, & acceptationem per se, vel per alium, explicitam vel implicitam, distinctam vel confusam.

187. Pontifex non solet dispensare cum invitis, aut nolentibus privilegia concedere. Reg. 69. ff. de diversis Reg. Jur.

Præterea; estò dispensare possit Pontifex me invito, nonne cessetur communiter sic dispensare? Nonne solet invitis conferre privilegia, gratias &c.? Clarùm est, quòd non, juxta Reg. juris. 69. ff. de diversis Reg. juris. *Invito beneficium non datur.* Nec expedit bono communi, ut detur; abundè quippe satisfit necessitatibus subditorum, quando volenti & acceptanti conceditur, nisi fortè per accidens in particulari casu plùs aliquid requireretur.

Arriaga.

Fatetur Arriaga suprà, posse delegantem ita concedere eam facultatem, ut nolit eam valere, nisi postquam Confessarius eam sciverit, id verò de facto ita fieri, non video, inquit, unde possit probari.

188. Non est mens delegantis jurisdictionem, ut priùs actus possit fieri validè, quàm licitè. Vasquez, Suarez.

Sed quid mirum si non videas, qui claudis oculos? Aperi oculos, & videbis, quid dicat Vasquez suprà cùm Suario lib. 8. de ll. c. 25. n. 25. & 26. videlicet, non esse mentem concedentis privilegium, per consequens delegantis jurisdictionem, ut priùs actus possit fieri validè, quàm licitè. Cùm ergo licitè non possit fieri absque scientia seu notitia delegantis, ùt fatetur ipse Arriaga suprà, neque poterit fieri validè secundùm præfatos Auctores.

Non valet Matrimonium contractum ex dispensatione, ante notitiam ejus & acceptationem, saltem per Procuratorem.

Et licèt Aliqui sint, qui contrarium censeant, ùt superiùs insinuavi, ferè tamen Omnes docent, non valere; v. g. Matrimonium, contractum in virtute dispensationis Pontificiæ, ante notitiam ejus & acceptationem, saltem per Procuratorem, cùm ante hujusmodi acceptationem Pontifex non censeatur velle dispensare; quàmvis enim acceptatio non sit de essentia dispensationis, est nihilominus de decentia (ut sic dicam) quia non expedit Principem relaxare jura, nisi ad supplicationem & instantiam indigentium, & ideo ordinario jure non aliter fit. Ita Suarez suprà n. 24. Ergo consimiliter, dicet aliquis, tametsi acceptatio non sit de essentia delegationis, est nihilominus de decentia, quia per se non expedit, ita delegare jurisdictionem, ut priùs actus possit fieri validè, quàm licitè, & ideo ordinario jure taliter non fit delegatio.

Vasquez.

189. Objicitur l. 2. ff. de Judiciis.

Sed contrà; leg. 2. §. 1. ff. de Iudiciis, ignorans habet exercitium jurisdictionis prorogatæ. Hæc sunt verba legis: *Convenire autem utrùm inter privatos sufficiat, an verò etiam ipsius Prætoris consensus necessarius est? Lex Iulia judiciorum ait:* Quò minùs inter privatos conveniat. *Sufficit ergo privatorum consensus. Proinde si privati consentiant, Prætor autem ignoret consentire, & putet suam jurisdictionem: an legi satisfactum sit, videndum est; & puto posse defendi ejus esse jurisdictionem.*

Responsio.

Respondeo; jurisdictionem prorogatam eandem esse in substantia cum jurisdictione principali; & ideo sufficere scientiam circa jurisdictionem principalem, juxta Reg. juris 42. de Reg. juris in 6. *Accessorium naturam sequi congruit principalis.* Quæ Regula non habet locum in nostro casu, ut patet.

190. Alia objectio ex Authent. de Nuptiis Coll. 4. c. 2.

Objicitur etiam Authent. de Nuptiis coll. 4. c. 2. ubi comparatur voluntas Principis, voluntati testatoris, ibi: *Disponat itaque unusquisque super suis, ut dignum est: & sit lex, eius voluntas: sicut & antiquissima nobis lex & prima penè Reipublicæ Romanorum* &c. Porrò per voluntatem testatoris acquiritur legatum ignoranti, leg. *Cùm Pater.* 77. ff. de Legat. 2. ibi: *Surdo & muto, qui legatum accipit, ut cùm morietur, restituat, rectè mandatur. Nam & ignorantes adstringuntur fidei commisso, quibus ignorantibus emolumentum ex testamento quæritur.*

l. 77. ff. de legat.

l. 41. ff. Si certum petatur.

Et leg. *Ejus qui in Provincia.* 41. §. fin. ff. Si certum petatur, ubi libertas, per testatorem concessa, acquiritur ignoranti, ibi: *Quòd si proponatur, cohæredes ejus id ignorasse, quòd fortè ipsi quoque ex necessariis fuerint: potest adhuc idem responderi. Quo quidem casu illud eventurum, ut, si suæ conditionis cohæredes iste servus habeat, invicem bonâ fide servire videantur.*

191. Solutio.

Respondeo; non esse necessarium, æquiparationem fieri in omnibus: quod enim in omnibus est simile, non simile, sed idem omnino dicitur. Æquiparatio autem in hoc tenet, quòd utraque voluntas servanda est tamquam lex; voluntas Principis tamquam lex generalis, testatoris autem, tamquam lex privata. Cæterùm favore ultimæ voluntatis specialiter statutum est, ut legatum acquiratur ignoranti, & favore liberationis deportati ordinatum est, ut libertas per testatorem concessa, ignoranti obveniat: in quo est disparitas inter voluntatem Principis, & voluntatem testatoris.

Quòd legatum vel libertas per testamentũ acquiratur ignoranti, juris positivi est.

Iuris ergo positivi est, quòd legatum, vel libertas per testamentum acquiratur ignoranti, quod non est extendendum ad privilegia, quandoquidem illa possint revocari ante acceptationem; legatum autem non, defectu voluntatis testatoris: unde etiam hæ Constitutiones non extenduntur ad alias donationes inter vivos, ac proinde nec ad delegationem jurisdictionis, de qua impræsentiarùm tractamus, cùm indubiè possit ante acceptationem revocari.

Et verò ut nulla requireretur acceptatio ad validam delegationem jurisdictionis, & per consequens ad validam Absolutionem, num ideo Conclusio falsa? Non puto, nisi dixeris, absque ullo signo sensibili validè posse delegari hanc jurisdictionem. Alioquin si requiritur signum sensibile (sicut reverà requiritur, cùm sit actus communicationis humanæ) ad quid nisi in ordine ad notitiam delegati? Vel ergo ut valeat Absolutio, debet præcedere aliqua notitia delegationis, vel nullum debet præcedere signum sensibile delegationis, sed sufficit mera interna voluntas delegantis; quod an sit probabile, tu videris.

192. Ad delegationem jurisdictionis requiritur signum sensibile.

Quid igitur, si quis oblitus fuerit delegationis sibi factæ, absolvit interim, & vult facere totum quod potest? Vel errat in titulo, quo eam habet; estò reverà eam habeat, sed alio titulo?

193. An qui oblitus foret delegationis sibi factæ posset validè absolvere.

Respondet Lugo disp. 19. n. 18. Absolutionem esse validam. Probat exemplo morali; nam si dones, inquit, domum tuam Petro, quam putabas te possidere titulo emptionis, & postea invenias titulum illum fuisse falsum, & venditionem fuisse invalidam; sed tamen aliunde invenis pertinuisse ad te titulo legati, quem titulum priùs ignoraveras, reverà donatio tua valida fuit; quia habuisti animum donandi, & transferendi totum jus, quod habebas.

Affirmat Lugo & probat exemplo morali.

Similiter ergo Confessarius, qui habet animum absolvendi in quantum potest, & meliori modo quo potest, validè absolvit; licèt ipse ignoret verum titulum suæ potestatis, si tamen reverà habet illam ex aliquo vero titulo. Hæc ille. Existimans doctrinam Sanchez, suprà relatam, formaliter loquendo veram esse, hoc est, si aliquis putet se non habere jurisdictionem, actum non esse validum: quia non videtur habere intentionem validè absolvendi, qui putat se non posse validè absolvere.

194. Potest quis validè contrahere Matrimonium, tametsi putet subesse impedimentum dirimens.

Sed contrà: qui putat se non posse validè absolvere, potest tamen velle facere totum, quod potest; sicuti qui putat se non posse validè contrahere Matrimonium, propter impedimentum aliquod dirimens, potest nihilominùs velle contrahere quantùm potest, dicendo: *Valeat quantùm valere potest*, & tali casu quid ni Matrimonium valeret, si reverà nullum subesset impedimentum? Licèt enim speculativè erret, ut sic dicam, & absolutè ignoret valorem Matrimonii, equidem scit posse fieri, ut nullum subsit impedimentum, & per consequens fieri posse, ut valeat; adeòque ille error speculativus non impedit valorem contractûs, cùm adsit verus practicus consensus conditionalis; & cùm conditio subsistat, quid ni valeat contractus?

Similiter ergo in præsenti, tametsi Sacerdos putet se nullam habere jurisdictionem, & ideo

ideo non possit absolutè velle absolvere, tamen quia scit fieri posse, ut habeat jurisdictionem, potest velle facere totum quod potest, adeoque velle absolvere, casu quo habeat jurisdictionem; cur ergo non valeat Absolutio, si conditio subsistat? Non enim est error practicus, sed tantùm speculativus, qui non impedit valorem actuum humanorum.

195. Error in titulo non invalidat Absolutionem. Ex quo patet verum esse, quod suprà ait Eminent. errorem in titulo non invalidare Absolutionem, si tamen reverà habeat jurisdictionem ex aliquo vero titulo, & velit facere totum, quod potest.

Obiectio. Si inferas; ergo ut Absolutio valeat, non requiritur aliqua notitia delegationis, quod est oppositum nostræ Conclusionis. Negatur Conseq. quia illum verum titulum non potest habere, nisi habuerit aliquam notitiam explicitam vel implicitam, confusam vel distinctam, per se vel saltem per alium, estò hìc & nunc illum titulum ignoret. Manet ergo Conclusio vera; videlicet, ut valeat Absolutio, debet delegatus habere vel aliquando habuisse notitiam delegationis, per se quidem, quando ipsimet in propria persona facta est; per alium autem, quando suo Procuratori facta est, aut Communitati, cujus ipse est membrum.

Solvitur.

An delegatio semel facta sit perpetua. Quia autem aliquis dubitare posset, an delegatio semel facta, sive à Pontifice, sive ab Episcopo, aut Parocho, sit perpetua, hinc pro resolutione subscribo sequentem Conclusionem.

CONCLUSIO VIII.

Confessione nondum inchoatâ, expirat delegatio tempore & revocatione; secùs morte delegantis: si fuerit inchoata, nequidem expirat tempore aut revocatione.

196. Distinctio inter privilegium contentiosum, ambitiosum & merè gratiosum. PRæmitto distinctionem inter privilegium contentiosum, quod conceditur ad lites; ambitiosum, quo datur potestas disponendi de officiis, vel beneficiis Ecclesiasticis, aut aliàs committitur potestas regiminis externi; & privilegium merè gratiosum.

Distinctio inter privilegium conventionale, remunerativum & merè gratuitum. Præmitto secundò distinctionem inter privilegium conventionale, quod datur ex justitia per contractum onerosum seu lucrativum; privilegium remunerativum, quod datum est ex gratitudine, intuitu præteriti vel futuri laboris; & privilegium gratis omnino subdito concessum.

Delegatio potestatis absolvendi, solet fieri omnino gratis. Præmitto tertiò; delegationem, de qua loquitur Conclusio, esse privilegium merè gratiosum, utpote concessum in merum favorem animarum; est quippe concessio potestatis absolvendi à peccatis. Atque hæc solet fieri omninò gratis, quàmvis subinde etiam fiat ex gratitudine intuitu præteriti vel futuri laboris, ùt factam putamus Ordinibus Mendicantibus.

197. Hæc delegatio fieri potest vel absolutè vel cum aliqua limitatione, ut ad beneplacitum concedentis, aut ad certum aliquod tempus, vel ad certum pœnitentem aut peccatum. Præmitto quartò; hanc delegationem, utì & alias gratias dupliciter posse fieri, primò absolutè; secundò cum limitatione, ut ad beneplacitum concedentis, donec seu quamdiu voluerit, aut donec revocaverit, vel ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, aut alterius dignitatis. Subinde etiam ad certum aliquod tempus, putà ad mensem, ad annum &c.

Aliquando fit ipsi pœnitenti. Præmitto V. potestatem absolvendi aliquando concedi Confessario generaliter absque limitatione alicujus pœnitentis aut peccati; aliquando cum designatione certi pœnitentis aut casûs. Subinde etiam conceditur potestas delegata ipsi pœnitenti, ut sic loquar, id est, datur facultas pœnitenti, ut possit eligere Confessarium, quo casu non ipse pœnitens dat jurisdictionem Confessario, quem eligit, sed designatione seu electione factâ per pœnitentem, ille qui facultatem eligendi Confessorem concessit, jurisdictionem illi præbet.

Et quidem per priorem facultatem fit directè favor Sacerdoti; ex eaque redundat in pœnitentem facultas confitendi tali Confessori: per posteriorem autem directè fit favor & gratia ipsi pœnitenti; ex eaque redundat in Confessorem potestas absolvendi hunc pœnitentem. His præmissis.

198. Probatur 1 pars Conclus. Prima pars Conclusionis est certa, quoniam gratia vel facultas non excedit voluntatem concedentis, nec voluntas operatur ampliùs, quàm per verba explicetur: si ergo delegatio tantùm facta fuerit usque ad certum tempus, v. g. mensem vel annum, eo finito, extinguitur; quia pro toto sequenti tempore facta non est.

Sicuti si delegatio facta fuisset ad actum limitatum, v. g. ad unam Absolutionem, vel ad materiam determinatam, v. g. ad peccatum fornicationis aut adulterii, vel ad determinatas personas, v. g. Petrum & Paulum, ultra illum actum, ultra illa peccata, ultra illas personas non extenditur propter rationem factam, quæ eodem modo locum habet in determinato tempore.

199. Quando cesset delegatio, facta absque temporis limitatione. Sin autem delegatio facta fuerit indefinitè absque temporis limitatione, procul dubio tamdiu durat jurisdictio delegata, quamdiu vivit is, qui delegavit, & is, cui jurisdictio delegata fuit, nisi interea expressè revocetur, vel ab ipso delegante, vel ab ejus Superiore. Ratio est clara; quia licèt in suo conservari non dependeat ex actuali influxu, & con-

& continua voluntate ipsius delegantis physicè, ut sic dicam, dependet tamen ex voluntate semel habita, moraliter permanente: censetur autem moraliter permanere, quamdiu non retractatur; & moraliter cessare, quando revocatur.

Posse eam revocari docet praxis Ecclesiæ.

Posse autem revocari, docet communis praxis Ecclesiæ, quæ etiam aliquando revocat jurisdictionem ordinariam, quantò magìs poterit revocare jurisdictionem tantùm delegatam? Planè convenit, ut Ecclesia id possit facere, ad conservandam debitam subordinationem, & avertendam confusionem Ecclesiasticæ Hierarchiæ.

200. An facta titulo justitiæ vel gratitudinis possit revocari sinè causa. Suarez.

Suppono autem, ùt suprà præmisi, ordinariè hanc delegationem fieri omnino gratìs, absque titulo justitiæ aut gratitudinis. Nam si titulo justitiæ vel gratitudinis facta fuisset, dubitari posset; an sinè causa posset revocari. Docet quippe Suarius lib. 8. deleg. c. 37. n. 5. privilegium, quod datur per contractum onerosum seu lucrativum, non posse sinè necessitate boni communis; aut aliâ urgente causâ validè revocari: quia Princeps tenetur servare pacta, etiam cum subditis facta, quia hæc obligatio nascitur ex naturali justitia, quæ etiam Principem obligat, ùt per se clarum est. Itaque non nisi in casu, in quo posset Princeps privare subditum rebus suis, etiam poterit revocare hujusmodi privilegium.

201. Remuneratio continet universalem contractum

Idem docet hic Auctor n. 6. de privilegio remunerativo. Et ratio, inquit, est; quia remuneratio continet universalem contractum, nam quod in remunerationem datur, non censetur gratìs dari. Item, quod datur cum onere & obligatione in futurum, revocari non potest, impletâ conditione; ergo idem est, quando aliquid datur in remunerationem præteriti laboris.

Privilegium remunerativum est per se irrevocabile.

Estque hæc pars longè certior, quando remuneratio est ex debito justitiæ; quando verò est tantùm ex gratitudine, potest pati dubitationem; quia sola ratio gratitudinis non sufficit ad proprium & rigorosum contractum. Nihilominùs tamen privilegium remunerativum est per se irrevocabile, quia ipsa ratio remunerationis hoc includit, idemque postulat ratio gratitudinis, nisi remuneratio excessiva sit. Hucusque Suarius.

202. Itemque privilegium gratis concessum subdito, quod consistit in absoluta donatione cum translatione dominii alicujus rei vel juris.

Idem docet n. 7. de privilegio gratìs omnino concesso subdito, quod consistit in absoluta donatione cum translatione dominii alicujus rei vel juris, ùt cùm conceditur castrum, vel jus vectigalium, aut alterius tributi aut servitutis. Ratio est, quia non potest Princeps suo arbitrio & voluntate rem à subdito tollere, cujus verum dominium habet, seu jus in eam acquisitum: quia etiam Princeps tenetur justitiam servare, ut non auferat rem invito domino rationabiliter. Ita Suarius.

203. Quod privilegium possit Princeps revocare.

Quod ergo privilegium potest Princeps revocare? Privilegium consistens tantùm in facultate & licentia operandi aliquid præter vel contra commune jus. Et ratio est; quia hoc privilegium non transit in dominium subditi, & ita semper pendet ex voluntate Principis; per illam ergo potest revocari. Item; quia licèt Superior auferat præceptum, potest iterum illud ponere, sicut è converso potest auferre præceptum, quod antea posuit; ergo eâdem ratione potest liberè revocare hujusmodi privilegium: quia hæc revocatio nihil aliud est, quàm iterata impositio virtualis præcepti priùs sublati, vel virtualis prohibitio ejus, quod antea concedebatur.

Papa potest revocare dispensationem in Matrimonio, secùs in voto.

Unde hoc modo potest etiam Papa revocare dispensationem, v. g. in Matrimonio, priusquam Matrimonium fiat, quia potest impedimentum sublatum restituere; non potest autem revocare dispensationem factam in voto, quia non potest vinculum voti reparare aut præcipere. Hucusque Suarius. Applica delegationi jurisdictionis, seu delegatæ jurisdictioni, & noli dubitare de veritate secundæ partis Conclusionis.

204. Transeo ad tertiam partem, in qua quæritur; an per censuras, aut per mortem delegantis, cesset delegatio; & resolvitur, quòd non. Intellige autem delegationem absolutè concessam, qualis non est, si dicatur: *Poteris absolvere ad beneplacitum meum*; *Donec*, seu, *quamdiu voluero*: secùs si dicatur: *Donec revocavero*, vel, *Ad beneplacitum Sedis*.

Probatur 1. pars Concl. ex cap. 9. de Offic. delegati in 6.

Sic ergo intellecta Conclusio, probatur ex jure Canonico cap. *Si super gratia* 9. de Offic. delegati in 6. sequentis tenoris: *Si super gratia cuiquam ab Apostolica Sede facta executores fuerint deputati: æquum esse censemus, ut sicut ipsa gratia (licet nondum sit in ejus executione processum) morte non perimitur concedentis, sic nec etiam re integrâ perimatur executoribus data potestas: quam velùti gratiæ prædictæ accessoriam naturam sequi congruit principalis.* Rationem attexit Pontifex: *Ne gratiam eandem vel reddi quandoque omnino inutilem, vel ipsius effectum in tempus longius (cùm illius dispendio, cui facta extitit) differri contingat.*

205. Absoluta concessio potestatis absolvendi à peccatis non expirat morte concedentis.

Quis autem dubitet delegationem nostram, id est, concessionem potestatis absolvendi à peccatis, esse gratiam? Immo meram gratiam, cùm illa potestas cedat in merum favorem animarum? Ergo morte delegantis, sive is sit Pontifex, sive Episcopus, sive Parochus, non perimitur, licèt nondum sit in ejus executione processum, id est, etiam Confessione nondum inchoatâ.

Neque censuris.

Si non perimitur morte, neque censuris; cùm per mortem naturalem, si non magìs, æqualiter amittatur jurisdictio ordinaria; si ergo

ergo potest manere jurisdictio delegata, quando per mortem amittitur jurisdictio ordinaria, à qua proveniebat jurisdictio delegata; cur similiter non possit manere, quando amittitur jurisdictio ordinaria, aut, meliùs, impeditur usus ejus per censuras, delegationem subsequentes? Nulla est ratio disparitatis.

Dixi; *Sive is sit Pontifex, sive Episcopus, sive Parochus*; quia non apparet major ratio de uno, quàm de alio. Loquitur quidem jus præallegatum de Pontifice, sed exempli gratiâ, non restringendi causâ; unde ratio generalis est: *Ne gratiam eandem vel reddi quandoque omnino inutilem.* &c.

206. Pontifex potest delegare potestatem absolvendi in perpetuum.

Herculè Pontificem posse concedere seu delegare potestatem absolvendi in perpetuum, nemo est qui dubitat, & satis patet ex usu; nam privilegia Mendicantium sunt perpetua, estò non nisi delegatam contineant jurisdictionem.

Potestas Inquisitorum Fidei non expiramorte concedentis.

Consimiliter Inquisitoribus in negotio Fidei concessum est, ut eorum potestas non expiret morte concedentis: etiam causâ nondum inchoatâ cap. *Ne aliqui.* 16. de Hæret. in 6. ubi sic scribit Clemens IV. Inquisitoribus hæreticæ prævitatis: *Ne aliqui dubitationem solicitam excitantes in dubium revocent, an officium inquisitionis hæreticæ prævitatis solicitudini vestræ infra certos limites ab Apostolicâ Sede commissum, expiret per mortem Rom. Pontif. qui commisit: Præsenti declaramus Edicto, ipsum officium, non solùm quoad negotia vivente mandatore incepta, immo etiam quoad integra & non cœptâ, & quod plus est, quantùm ad ea, quæ tunc nequaquam emerserant, in favorem Fidei post committentis obitum perdurare.*

Quid nì idem dicamus in favorem animarum pro foro Pœnitentiæ? Cùm enim de eo nihil in speciali constitutum sit, optimè facimus utendo similitudine rationis; argum. leg. 13. ff. de Leg. *Nam, ut ait Pedius, quotiens lege aliquid unum vel alterum introductum est: bona occasio est, cætera quæ tendunt ad eandem utilitatem, vel interpretatione vel certè jurisdictione supplere.* Itaque quod in favorem Fidei ibi Pontifex statuit; meritò in favorem & æternam salutem pœnitentis, unicum finem jurisdictionis delegatæ in foro Pœnitentiæ, constitutum intelligimus.

l. 13. ff. de Leg.

207. An Episcopi & alii Prælati inferiores possint delegare potestatem absolvendi in perpetuum.

Nihilominus Quidam dubitant, an idem sit dicendum de Episcopis & aliis inferioribus Prælatis, aut etiam Parochis; quoniam cùm ad ipsos non pertineat applicare materiam Confessario, sed ex materia sibi applicata committere; ideo tamdiu etiam committere possunt, quamdiu hæc materia est sub eorum potestate; hoc est, quamdiu vixerint, ex natura jurisdictionis competit ipsis ut concedere possint ovem suam alteri curandam, aut ovi ut ab alio, quem elegerit, curetur.

Sed Pontifici cùm competat dividere, & applicare, perpetuò etiam, materiam Sacerdotum potestati judiciariæ, poterit concedere hanc licentiam perpetuam & pœnitentibus, & Confessariis etiam; ut reverà concessa est. Ita Vasq. q. 93. a. 2. dub. 2. ubi docet hanc sententiam post Paludanum, Antoninum & Alios.

Vasquez. Paludanus. Antoninus.

Sed probabilior & communior sententia est, non expirare eam facultatem, etiam ab inferioribus Prælatis collatam; argum. cap. *Si super gratia*, superiùs allegato, quod, sicuti notavi ibidem, estò expressè solùm loquatur de gratiis Pontificiis, tamen non excludit gratias Episcopales & aliorum Prælatorum; neque Parochorum; & cùm alibi de his nihil specialiter constitutum sit, prudenter facimus, utendo similitudine rationis.

Communior sententia affirmat.

208. Respondetur ad argumentum Vasquez in contrarium.

Porrò ad dissimilitudinem; à Vasquez oppositam, Respondeo: sicuti Pontifex, quà Pastor universalis potest dividere & applicare materiam, vel, si ita velimus loqui, potest ex materia sibi per Christum applicata, committere perpetuò huic vel illi Confessario; ita etiam Episcopus ex materia sibi applicata per Pontificem, potest committere perpetuò huic vel illi Confessario, vel, si ita placeat loqui; potest applicare materiam prius sibi applicatam, & eam dividere, delegando diversis Confessariis potestatem absolvendi hos vel illos subditos.

Sanè, non aliam video differentiam, nisi quòd Pontifex, sicut dixi, sit Pastor universalis, & suam potestatem immediatè habeat à Christo; Episcopus autem Pastor particularis Ecclesiæ, & suam potestatem immediatè habeat à Pontifice; nisi ergo Pontifex limitaverit ejus potestatem in hoc casu (quod non) nescio quare minùs Episcopus possit committere suas oves curandas, etiam post suam mortem, quàm Pontifex. Et idem dico de aliis Prælatis inferioribus, immo & de Parochò.

Neque in hoc, inquit Suarius Disput. 26. Sect. 3. n. 9. aliquid facient, quod deroget juri suorum successorum: quia satis illis est, quòd possint has concessiones revocare; & quamdiu non revocant, videntur tacitè eas admittere. Et aliunde multa incommoda sequi possent, si per mortem Episcopi ipso facto cessaret tota hæc jurisdictio delegata in toto Episcopatu: nam indè moraliter sequeretur, ut multæ fierent Confessiones invalidæ & sinè jurisdictione, interim dum Episcopi mors omnibus innotescit. Hæc ille.

209. Occurritur objectioni Suarez.

Sed ad ultimum facilè responderi posset; Ecclesiam supplere jurisdictionem in singulis actibus, propter titulum coloratum cum errore communi, donec mors omnibus sufficienter innotescat.

210. Probatur ex conſuetudine. Suarez.

Quidquid ergo ſit de hoc incommodo, ſufficiat jus commune, quod interpretatur conſuetudo etiam de Epiſcopis, ùt ſignificat Suarez ſup. n. 10. dicens: Atque hinc fortaſſe (quod me maximè movet) videtur conſuetudine receptum, ut mortuo Epiſcopo, hæc juriſdictio durare cenſeatur, donec à Capitulo vel ſucceſſore revocetur. Atque ita exiſtimo poſſe in praxi ſecurè obſervari, ſive hoc ſit, quia delegatio Epiſcopi, ut ab ipſo facta eſt, durat; ſive quia per tacitam conceſſionem Capituli vel ſucceſſoris continuatur, quod ad rem moralem parùm refert.

Unde etiam conſtat, idem eſſe dicendum quâcumque ratione Epiſcopus privetur Epiſcopatu, ſive deponatur, ſive ipſe cedat aut renuntiet, ſive aliò transferatur: nam quantùm ad præſens attinet, eadem eſt ratio in omnibus his caſibus, illa enim diverſitas materialis eſt; formale autem eſt, quòd ſuam juriſdictionem amittat. Hactenus Suarius de Epiſcopo.

211. Quid dicendum de Parocho.

De Parocho autem, qui delegavit juriſdictionem ſuam, aſſumendo aliquem in Vicarium ſeu coadjutorem ſuum, propriâ tantùm auctoritate, abſque approbatione ſeu confirmatione Epiſcopi, cenſet n. 12. conſulendam eſſe conſuetudinem: nam, inquit, videtur hoc pendere ex voluntate Epiſcoporum tacitâ vel expreſſâ.

Pendet hoc omninò ex voluntate Epiſcoporum, ſicuti illud à voluntate Pontificis; unde utrobique conſulenda eſt conſuetudo, aut certè conſulendum jus commune, prout conſuetudo illud interpretatur: videmus autem Pœnitentiarios ab Epiſcopis conſtitutos, & Vicarios à Paſtoribus nominatos, iis defunctis, pergere in audiendis Confeſſionibus, donec à ſucceſſore facultas, ſeu delegatio ſemel facta revocetur.

Et idem cernitur in Religioſis, delegatis à ſuis Prælatis ad audiendas Confeſſiones, vel ad abſolvendum à caſibus reſervatis; perſeverant quippe in ſuo munere & exercitio, ceſſante Prælato Regulari à ſuo officio, donec licentia priùs data à ſucceſſore revocetur. Quamquam apud nos, ad majorem ſecuritatem, Prælati ſucceſſores ſoleant de novo concedere poteſtatem abſolvendi à caſibus reſervatis.

212. Objectio.

At enim, dicet aliquis; juriſdictio ordinaria, quam habet Vicarius Epiſcopi, expirat morte Epiſcopi, quoniam ab ejus juriſdictione participata; ergo ſimiliter juriſdictio delegata Pœnitentiarii.

Solvitur.

Reſp. Neg. Conſeq. quippe non ideo expirat juriſdictio Vicarii, quia participata ab Epiſcopi juriſdictione; ſed quia una & eadem cum Epiſcopi juriſdictione, ſive quia Vicarius facit unum & idem tribunal cum Epiſcopo, ita quòd à Vicario non detur appellatio ad Epiſcopum; argum. cap. 2. de Conſuet. in 6. *Non putamus illam conſuetudinem, quantocumque tempore de facto ſervatam, conſonam rationi, quod ab Officiali Epiſcopi, ad eundem Epiſcopum valeat appellari: ne ab eodem ad ſeipſum (cum ſit idem auditorium utriuſque) appellatio interpoſita videatur.* Ubi Gloſſa verb. *Officiali. Generali ſcilicet* (qualis eſt Vicarius Epiſcopi) *ſecùs autem ſi delegatus eſſet ad cauſam ſpecialem.* Unde etiam expirat ejus poteſtas, tametſi cauſa non ſit integra. Quare expiret juriſdictio Vicarii morte Epiſcopi. cap. 2. de Conſuet. in 6.

At verò à delegato datur appellatio ad delegantem, quia habent tribunalia omnino diſtincta; argum. cap. 3. de Offic. deleg. in 6. *Si duo ex tribus à Sede Apoſtolica delegatis, duobus aliis non in totum ſubdelegaverint vices ſuas, ipſiq; ſubdelegati, cum delegato tertio, in cauſa proceſſerint delegata: ſi appellatur ab ipſis, non ad condelegatos, ſed ad primum delegantem tantummodo appellari debebit.* A delegato datur appellatio ad delegantem. cap. 3. de Offic. deleg. in 6.

213. Non expirat juriſdictio delegata morte delegantis, re non integrâ, non ſolùm in foro Pœnitentiæ, ſed etiam in foro contentioſo; argum. cap *Relatum* 19. de Offic. deleg. ibi. *Nos itaque conſultationi veſtræ reſpondemus, quòd ſi lis fuerit ante prædeceſſoris noſtri obitum conteſtata, mandatum morte mandatoris nullatenus expiravit.* Non expirat juriſdictio delegata morte delegantis re non integrâ, etiam in foro contentioſo. cap. 19. de Offic. deleg.

Item cap. *Gratum* 20. eodem ibi: *Nos autem inquiſitioni tuæ taliter reſpondemus, quòd cùm in caſu priori citatione factâ, negotium ſit quaſi cœptum: & maximè ſi delegatus non ſit certus de obitu delegantis, poteſt & debet in cauſa procedi: tenebitq; quod juſtitiâ fuerit prævia definitum.* cap. 20. eod.

Accedat cap. *Licet* 30. eodem ibi: *Inquiſitioni tuæ taliter reſpondemus, quòd ſi juriſdictione à ſuo ſibi collega delegatâ, eo vivente uti non cœperit: quia mandatum hujuſmodi re integrâ morte mandatoris expiravit, non habet ſolus officium judicandi: ſi vero ante mortem illius, juriſdictione uti cœperit taliter demandatâ, vices ſuas & illius poterit adimplere.* Videſne juriſdictionem delegatam, etiam conceſſam ad lites, ſive in foro contentioſo, minimè expirare morte delegantis re inchoatâ, ſeu non integrâ? cap. 30. eod.

Video, inquis; ſed etiam video expirare re integrâ, ùt claris verbis expimitur in poſteriori capite; ſimiliter in cap. *Relatum*, ibi: *Si vero ante litis conteſtationem deceſſit, non eſt à Judicibus, quos delegaverat, ex delegatione hujuſmodi procedendum.* Et cap. 36. de Præbendis in 6. *Si cui (nullâ perſonarum factâ expreſſione) ſit gratioſe conceſſa facultas, ut auctoritate Apoſtolicâ poſſit aliquibus perſonis idoneis in certa Eccleſia providere, vel beneficia (quorum collatio eſt ad Sedem Apoſtolicam legitimè devoluta) conferre, contradictores eâdem auctoritate, per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendo: hujuſmodi* 214. Quid ſi res ſit integra? Expirare probatur ex Jure Canonico, cap. 36. de Præb. in 6.

conceſſio

concessio (quam cùm specialem gratiam contineat, decet esse mansuram) non expirat etiam re integrâ per obitum concedentis: secùs si super provisione certæ personæ faciendæ sit data potestas, eidem non ob suam, sed ejus, cui provideri mandatur gratiam, vel favorem, illa quidem expirat omnino, si concedens re integrâ moriatur. Ergo similiter expirat delegatio jurisdictionis sacramentalis re integrâ, saltem quando foret data ob favorem alicujus certæ personæ.

215. Jure civili, l. 6. ff. de Jurisdict. Consonat jus Civile leg. 6. ff. de Jurisdictione: *Et quia nec principaliter ei jurisdictio data est, nec ipsa lex defert, sed confirmat mandatam jurisdictionem: ideòque si is, qui mandavit jurisdictionem decesserit antequam res ab eo, cui mandata est jurisdictio, geri cœperit; solvi mandatum Labeo ait, sicut in reliquis causis.* Quæ lex loquitur generaliter de omni jurisdictione. Similiter loquitur lex 15. Cod. Mandati. *Mandatum re integrâ domini morte finitur.*

l. 15. Cod. Mandati.

Ratione. Et ratio est; quia per delegationis actum non transfertur efficaciter jurisdictio in delegatum, donec eâ uti cœperit, ùt habetur cap. 6. de Offic. deleg. in 6. ibi: *Cùm jurisdictio (ex quo ipsâ usus non extitit) non censeatur in eum efficaciter transivisse.* Cùm ergo delegatio adhuc sit penes delegantem, sicut per ejus mortem extinguitur sua jurisdictio, per consequens etiam extinguitur jurisdictio delegati.

216. Respondeo, jus Civile in intelligendum esse de jurisdictione contentiosa. Respondeo; jus Civile estò videatur loqui generaliter de omni jurisdictione, equidem cùm sit subordinatum juri Canonico, secundùm istud limitandum venit, & intelligendum de jurisdictione contentiosa, seu mandata vel delegata ad lites tractandas, de qua jurisdictione loquitur cap. *Relatum.* ùt patet ex ejus verbis suprà allegatis.

Item de jurisdictione in materia ambitiosa. Item de jurisdictione in materia ambitiosa, ùt est collatio Officiorum, Beneficiorum &c. de qua materia agit cap. 36. de Præbendis in 6. suprà relatum, ùt omnibus manifestum est ex tenore verborum: quæ materia cùm odiosa sit, censetur stricti juris; argum. cap. *Si gratiosè.* de Rescriptis in 6. ibi: *Prætextu verò talis concessionis, quæ debet (cùm sit ambitiosa) restringi, ea solùm beneficia, quæ canonicè obtines, potes licitè retinere.*

Adeòque hoc ei speciale est; nec odium illud aut restrictio communicari debet materiæ favorabili seu meræ gratiæ, qualis est potestas delegata absolvendi; ùt proinde existimem, Absolutionem valere post mortem delegantis, quantumvis delegatio fuisset concessa cum designatione certæ personæ in ejus favorem (multò magis si nullâ personarum factâ expressione) & quamvis ante mortem non fuisset Confessio incepta.

Dico; *Multò magis* &c. quia tunc clariùs intelligitur, quomodo non sit gratia tantùm facienda, sed potiùs facta ipsis Sacerdotibus; utpote quæ in maximum eorum favorem redundat; & statim ac ipsis conceditur, est perfectè concessa; à nullusque executione dependens; quæ gratiæ factæ definitio est. Ita Sanchez lib. 8. de Matrim. Disp. 28. n. 72.

217. Potestas delegata Sacerdotibus absolvendi non est gratia facienda, sed facta. Sanchez.

Qui tamen n. 73. docet, licentiam concessam Sacerdoti, audiendi Confessiones pœnitentis determinati, in illius pœnitentis favorem, expirare morte concedentis re integrâ, id est, quoad Confessionem nondum anteà cœptam; quia, inquit, cùm illa gratia sit in illius pœnitentis favorem, & nondum sit perfecta, sed per Confessarium exequenda, non habet gratiæ factæ rationem, sed faciendæ; quam morte concedentis re integrâ expiare, probat n. 64. ex solo cap. *Si cui nulla.* 36. de Præbendis in 6.

218. In judicio Confessionis perindè est, an facultas sit data pœnitenti, an verò Confessario. Suarez.

Sed ad hoc jam responsum est. Ac proinde in judicio Confessionis non est admittenda differentia inter facultatem datam pœnitenti ad assumendum talem Confessorem, vel datam Confessori ad audiendum talem pœnitentem in solum favorem pœnitentis. Ita docet Suarius lib. 8. de Leg. c. 31. n. 19. in fine: quia, inquit, illud judicium magis est gratiæ, quàm justitiæ, & ita jurisdictio in illo foro concessa per regulam gratiæ potiùs, quàm justitiæ metienda est.

Quæris à me, quæ sit illa regula gratiæ? Respondeo, gratia non perimitur morte concedentis, etiam re integrâ; cap. *Si super gratia.* suprà allegato.

219. Objectio. Omnino, inquis, quando gratia facta est; jam autem licèt gratia sit facta, quando facultas data est pœnitenti; ad assumendum talem Confessarium; secùs tamen, quando data est facultas Confessario, ad audiendum talem pœnitentem in ipsius solius favorem.

Solvitur. Respondeo; etiam tunc facta est gratia, non solùm Confessori, qui nunc potest absolvere, quod antea non poterat, qui est favor ejus, licèt in favorem ejus talis potestas non sit concessa; sed etiam ipsi pœnitenti, qui nunc potest confiteri tali Confessario, quod antea non poterat, qui est favor ejus & magna gratia, quamvis ultimatus favor seu gratia, id est, ipsa Absolutio nondum sit facta.

Sed neque hæc facta est, quando ipsi pœnitenti est concessa facultas eligendi Confessorem, & tamen secundùm communem sententiam non expirat morte concedentis, etiam re integrâ; cur ergo illa expiaret?

Non sit major aut alia gratia pœnitenti per unam concessionem, quàm per aliam.

Sanè non fit major aut alia gratia pœnitenti per unam concessionem, quàm per aliam, sola differentia est, quòd per unam concessionem fiat favor immediatè & directè ipsi pœnitenti, per aliam autem directè & immediatè Confessori, mediatè autem & indirectè ipsi pœnitenti. Quid hoc autem ad rem moralem? Planè nihil.

220. Replica.

Quin, replicas, multùm per omnem modum; nam illa licentia indirecta, ut sic loquar, non reputatur ùt aliquid existens in pœnitente, sed vel est sola permissio, ut Sacerdos possit circa ipsum operari, vel est quasi denominatio extrinseca, resultans ex potestate alteri concessa, quæ denominatio non potest durare, deficiente illâ potestate, nec potestas illa firmari potest ex illa denominatione, cùm ab illa potiùs resultet. Potestas autem ipsa sic concessa, etiamsi jam sit moraliter in eo, cui directè conceditur, non censetur privilegium ejus, nec gratia illi facta, cùm non sit data in favorem ejus, ideo per se non firmatur sinè aliquo usu, quia reputatur mandatum, & non gratia.

Responsio.

Respondeo, hæc esse speciosa verba; de re autem interrogo, quid si Sacerdoti delegetur potestas absolvendi sinè expressione alicujus personæ, non tamen in sui favorem, sed in favorem pœnitentium; num ideo non erit gratia ipsi facta, & per consequens num expirabit illa potestas morte concedentis re integrâ? Quid si pœnitenti detur facultas eligendi Confessorem vel determinatum, vel indeterminatum, non in favorem suum, sed in favorem Confessarii; num ideo hæc facultas non erit gratia facta pœnitenti, & per consequens, num ideo expirabit morte concedentis re integrâ?

221. Triplici modo potest fieri delegatio.

Quid si simpliciter delegetur potestas absolvendi certam personam, unde scire potero, quòd id fiat in favorem solius Confessarii, vel solius pœnitentis, vel utriusque simul? Nam triplici illo modo fieri potest. Et aliunde in hujusmodi delegationibus non solet addi ly *In favorem pœnitentis*, vel, *In favorem Confessarii*.

Quid si fiat in favorem solius pœnitentis. Suarez. Arriaga.

Immo tametsi expressè adderetur ly *In favorem solius pœnitentis*, etiam tunc existimo cum Suario suprà (quem sequitur Arriaga disp. 39. n. 51.) non expirare hanc delegationem morte concedentis re integrâ. Ratio mea est: quia ex natura rei non repugnat hanc gratiam, dicatur facta vel facienda, permanere post mortem concedentis; ergo permanet, nisi obstet jus positivum; atqui jus positivum suprà allegatum non obstat, nam vel loquitur in materia ambitiosa, vel in materia fori contentiosi; ergo &c.

222. Equidem absolutè concessa firmatur per seipsam ante omnem usum.

Firmatur itaque hæc delegatio absolutè concessa, non per usum, sed per seipsam ante omnem usum, ùt constat ex praxi & consuetudine. Nam quòd jurisdictio contentiosa (de qua loquitur cap. 6. de Offic. deleg. in 6. suprà citatum) non firmetur re integrâ, sed per usum, non est ex natura rei, sed ex institutione illius juris, & est speciale in illa, & ideo non extenditur ad meras gratias.

Quare dicatur: *Absolutè concessa.*

Dico; *Absolutè concessa*; quia concessa ad beneplacitum delegantis, vel cum hac particula? *Donec*, seu, *Quamdiu voluero*, expirat re integrâ morte concedentis; secùs si dicatur: *Donec revocavero*, vel, *Ad beneplacitum Sedis.* Patet ex cap. *Si gratiosè* 5. de Rescriptis in 6. ubì sic scribit Bonif. VIII. *Si gratiosè tibi à Romano Pontifice concedatur, ut beneficia, quæ tempore tuæ promotionis obtinebas, posses usque ad suæ voluntatis beneplacitum retinere: hujusmodi gratia per ejus obitum, per quam ipsius beneplacitum omnino extinguitur, eo ipso expira. Secùs autem si usque ad Apostolicæ Sedis beneplacitum gratia concedatur prædicta: tunc enim, quia Sedes ipsa non moritur, durabit perpetuò, nisi à successore fuerit revocata.* c. 5. de Rescript. in 6.

223. Occurritur objectioni.

Nec obstat; quòd in hoc cap. agatur de materia ambitiosa seu beneficiali, non obstat, inquam; quippe ratio, quæ assignatur, communis est omni materiæ, scilicet, quia per mortem extinguitur beneplacitum: non censetur autem Ordinarius delegasse jurisdictionem, nisi quousque duraret suum beneplacitum.

Unde hæc non est restrictio, ut propterea dici debeat, tantùm habere locum in materia odiosa, sed est genuina explicatio conditionis, importatæ per illa verba; conditio porrò eadem, idem operatur ubicumque additur.

224. Quid significet illa particula: Donec voluero.

Et eadem est explicatio istius particulæ: *Donec*, seu, *Quamdiu voluero*; importat quippe durationem ejusdem voluntatis, quæ mortuo concedente, vel ab officio amoto, durare nequit; secùs illo excommunicato. Sicut etiam, estò jurisdictio delegata periret delegantis morte, non tamen ejus excommunicatione, ùt docet Sanchez suprà n. 57. nam per excommunicationem solùm impeditur officium à novo usu, ac proinde adhuc durat voluntas delegantis, quantùm ad usum præteritum. Sanchez.

Finito officio finitur voluntas.

At verò cùm officium sit causa reservandæ sibi voluntatis, eo finito, finitur voluntas; argum. l. *Non solùm.* 8. §. 6. ff. de novi oper. nunciat. *Morte ejus, qui nuntiavit extinguitur nuntiatio, sicut alienatione: quia his modis finitur jus prohibendi.* Igitur nuntiatio finitur non solùm morte, sed etiam cessante dominio rei, quod erat causa nuntiationis, etsi persona superstes sit. Probatur l. 8. ff. de novi. op. nun.

Confirmatio.

Confirmatur, quia cùm revocare sit actus jurisdictionis (l. 58. ff. de Iudiciis: *Iudicium solvitur vetante eo, qui judicare jusserat, vel etiam eo, qui majus imperium in eadem jurisdictione habet: vel*

vel etiam, si ipse judex ejusdem imperii esse cœperit, cujus erat qui judicare jussit) & finito officio careat concedens jurisdictione, frustrà voluntas ad id tempus protraheretur.

l. 38. ff. de Iudiciis.

225. Objectio. Sed dicet aliquis: voluntas concedentis seu delegantis durat etiam post mortem; nam post mortem delegantis potest delegatus acceptare delegationem, sicuti donatarius potest acceptare donationem; non potest autem acceptari, quòd non est.

Solvitur. Respondeo; durare solùm moraliter; quia nimirùm delegans pro illo tempore voluit suam concessionem habere suum effectum, sicut ante mortem.

226. Quid requiritur ad perseverantiam beneplaciti. Fateor, reponis; sed nunquid aliter in vita durat beneplacitum? Respondeo; ad perseverantiam beneplaciti requiritur duratio personæ & voluntatis ejus in tali statu, in quo possit habere actuale beneplacitum; ille autem status non extenditur ultra statum præsentis vitæ, quia est dispositio voluntatis, dependens à potestate propria hujus vitæ.

223. Occurritur objectioni. Itaque beneplacitum distinguitur ab absoluta voluntate, quòd illud importet quamdam libertatem revocandi concessionem; hæc verò simpliciter voluntatem de facto aliquid concedendi: jam autem illa libertas non manet post mortem, ùt clarum est, neque post finitum officium, ac proinde morte expirat beneplacitum; licèt non simplex & absoluta voluntas.

Hæc particula: *Vsque ad beneplacitum meum*, non includitur in absoluta concessione. Quapropter hæc particula; *Vsque ad beneplacitum meum*, neutiquam intrinsecè includitur in quacumque absoluta concessione seu delegatione jurisdictionis; quippe absoluta concessio solùm requirit; ut cùm fit interveniat consensus seu voluntas concedentis, de perseverantia autem ejus nihil statuit: at verò dum concedens dicit: *Vsque ad beneplacitum meum*, requiritur libera perseverantia istius voluntatis, ut necessaria ad perseverantiam concessionis; unde potest amitti facultas taliter concessa, per defectum solùm privativum illius voluntatis, secùs facultas absolutè concessa, sed tunc requiritur contraria voluntas.

224. Quid significet illa particula: Donec revocavero. Atque ex his non obscurè colligitur differentia inter prædictam particulam, & hanc: *Donec revocavero*, quæ importat actum positivum novæ voluntatis, aliter disponentis seu gratiam revocantis, qui actus, si in vita habitus non sit, cùm post mortem haberi nequeat, durabit gratia, donec à successore vel Superiore revocetur. Itaque delegatio jurisdictionis, facta cum ista particula: *Vsque ad beneplacitum meum*, est delegatio seu commissio conditionata, quæ expirat positâ conditione; ponitur autem conditio per mortem. Delegatio verò, facta cum hac particula: *Donec revocavero*, est commissio absoluta, vel, si placeat vocare conditionatam, conditio post mortem, vel per mortem non ponitur; adeòque morte non expirat.

227. Differentia inter prædictam particulam & hanc: Donec revocavero.

Et ideo dicit Bonif. Pontifex cap. 7. de Offic. deleg. in 6. *Si delegatus, quotiens eum abesse contigerit, tibi commiserit vices suas: poteris eo rebus humanis exempto (cum & tunc censeatur abesse) commissum tibi negotium (dum tamen illo vivente jurisdictione uti cœperis) liberè diffinire. Idem poteris, quando tibi vices etiam sub ea forma commisit;* Donec eas duceret revocandas. *Nam talis commissio, per quam censetur etiam sententiæ prolatio (nisi antea fuerit revocata) committi, nequaquam morte committentis expirat, ex quo res integra non existit.* 228. c. 7. de Offic. deleg. in 6.

Si inferas; ergo si res integra existit, expirat. Resp. Conc. totum, si est subdelegatio jurisdictionis contentiosæ, de qua loquitur illud jus, eodem modo, ac si illa particula non esset adjecta.

Infers rursùm; ergo frustraneè additur illa particula. Respondet Sanchez suprà n. 54. deservire, ut liberiùs possit ea jurisdictio revocari. Plus aliquid innuit Glossa verb. *Committi.* ibi: *Nec obstat; quod dicitur; quòd clausula debet aliquid operari: satis enim operatur: quia revocare poterit delegans, quod simpliciter vel totum committendo non potuisset. Item quia ex vigore clausulæ illius ad eum appellabitur, ut dicitur in fine cap.* 229. Ad quid deserviat hæc particula.

Quid dicendum de ista particula: *Ad beneplacitum Sedis.* Quantùm ad illam particulam: *Ad beneplacitum Sedis* (scilicet Apostolicæ, quæ perpetua est) quid sit dicendum, patet ex cap. *Si gratiosè*, præallegato. Et eadem est ratio cujuscumque alterius dignitatis perpetuæ, ùt nemo non videt.

Dico; *Perpetua*, quia si Legatus Pontificis concedat aliquid ad suæ dignitatis beneplacitum, extinguetur ejus morte vel cessatione officii; eò quòd cesset in eo ratio tradita cap. *Si gratiosè.* ibi: *Tunc enim, quia Sedes ipsa non moritur* &c.

Moritur dignitas Legati. c. 3. de Offic. Leg. in 6. Quippe moritur dignitas Legati, ùt constat ex cap. 3. de Offic. Leg. in 6. in principio: *Præsenti declaramus edicto, reservationes quorumcumque beneficiorum ab Apostolicæ Sedis Legato suæ legationis auctoritate factas, & decreta interposita super ipsis: nec non denuntiationes, inhibitiones & processus quoslibet per eum, vel per executores deputatos ab eo, habitos circa ipsas (dummodo ad collationem eorumdem beneficiorum jam vacantium minimè sit processum) eo ipso quòd illius finitur legatio viribus penitus vacuari: nec executores eosdem posse ulterius beneficia taliter reservata conferre.* Ergo legatio non est perpetua, sed extinguitur, nec transit ad successorem, & liberum planè est Pontifici Legatum instituere Hæc credo sufficient pro explicatione & probatione secundæ partis Conclusionis.

Confessione inchoatâ non cessat jurisdictio delegata. Restat ultima, quæ negat, Confessione inchoatâ cessare jurisdictionem delegatam, etiam tempore aut revocatione. Quòd non cesset morte delegantis, à fortiori constat ex

etiam tempore aut revocatione.

dictis pro secunda parte Conclusionis. Quòd etiam non cesset revocatione, videtur colligi ex cap. 6. de Offic. deleg. in 6. ibi: *Si tamen antequam illâ jurisdictione* (delegatâ) *usus fuerit* (subdelegatus) *commissio hujusmodi per te revocetur ab ipso: vel eum rebus eximi contingat humanis: causam ipsam resumere poteris: cum iurisdictio (ex quo ipsâ usus non extitit) non censeatur in eum efficaciter transivisse.*

c. 6 de Offic. deleg. in 6.

Ergo à contrario sensu, jurisdictio, ex quo ipsâ usus extitit, censetur in eum efficaciter transivisse; ergo tali casu delegatus non potest revocare commissionem, ùt ibidem notat Glossa in expositione casûs hisce verbis: *Nota ulteriùs effectum principalem hujus cap. quòd si subdelegatus cœpit uti jurisdictione, etiam per citationem decretam, licèt reus non sit citatus, ita quòd res desit esse integra, delegatus non potest revocare commissionem.*

232. Probatur ratione.

Ratio ergo Conclusionis nostræ est: quia Confessarius jam acquisivit jus absolvendi, & pœnitens acquisivit jus accipiendi Absolutionem, quo jure non possunt privari sinè justa causa, & cum tanto onere pœnitentis, iteratò confitendi eadem peccata. Unde ille, qui per Bullam Cruciatæ habet potestatem absolvendi, si Confessio cœpta est, potest eam prosequi, etiamsi interim finiatur tempus Bullæ, quod idem de similibus facultatibus dicendum est. Ita Lugo disp. 19. n. 24. ubi hanc sententiam vocat valde probabilem.

Lugo.

Et ante ipsum Sanchez in Sum. lib. 2. cap. 13. n. 15. dicens: Petrus de Ledesma in Summ. Sacram. ubì de Pœnit. c. 12. post 5. Conclusionem inter dubia, quæ movet circa licentias audiendi Confessiones, ab Episcopo concessas, dub. 2. fol. 539. meritò ait, esse valde probabile, habentem licentiam audiendi Confessiones ad tempus, posse eo transacto prosequi Confessionem ante inchoatam. Hæc ille. Et pro eadem sententia Lugo suprà citat Villalobos in Summ. tract. 27. claus. 4. n. 12. Acosta in exposit. Bullæ Cruciatæ q. 36. Rodrig. ibidem §. 5. n. 2. Diana p. 1. tract. de Bulla Cruciatæ resol. 94.

Sanchez. Pet. de Ledesma.

Villalobos. Acosta. Rodriguez. Diana.

233. Oppositum docet Sanchez & probat ex cap. *Si gratiosè*, citans pro se Glossam in d. cap.

Pro contraria sententia citari potest Sanchez de Matrim. lib. 8. disp. 28. n. 50. ibi: At verissimum est (cap. *Si gratiosè*) intelligi de omnibus (gratiis) atque adeò potestatem illam, delegatam ad cōcedentis beneplacitum, expirare morte concedentis, quamvis res non sit integra. Constat ex ratione tradita dicto cap. *Si gratiosè* ibi: *Per obitum, per quem ipsius beneplacitum omnino extinguitur.* Quæ ratio in omnibus concessionibus, factis ad beneplacitum personæ, æqualiter procedit. Et ideo hanc partem sustinet Glossa dicto cap. *Si gratiosè.* verb. *Morte* in fine. Hæc ille.

234. Respondetur.

Sed in primis mendosè citat Glossam cap. *Si gratiosè.* verb. *Morte*, cùm hoc verbum in toto illo capite non reperiatur. Dicere ergo debuisset cap. *Si delegatus* 7. de Officio deleg. in 6. ubì Glossa verb. *Morte.* sic ait: *Quid si delegatus usque ad suæ voluntatis beneplacitum subdelegaverat? Videretur primâ facie per Decret. suprà de Rescriptis.* Si gratiosè. *quòd illo mortuo expiret jurisdictio. Contrarium videtur per hanc decretalem ad hoc suprà de Bapt.* Maiores. *Cod. De Vsufr. l.* Ambiguitatem. *Nec obstat illa decret. quæ in odiosis & restringendis loquitur: hic autem favorabile puto, meliùs est enim hunc Iudicem procedere, quàm novo & incognito causam delegare ff. de Vacat. munc. l.* Prætor §. *ult. argum.* 19. *q.* 3. Monasteriis. *& suprà de Renunt. c.* 1. *& licet hoc videatur æquum, primum videtur verius. ad idem ff. loca. l.* 4. Hactenus Glossa.

De qua hæc lego apud Covar. 3. Variarum c. 15. n. 4. Secundò, hinc etiam deducitur falsum esse, quod Glossa scribit in d. cap. *Si delegatus* in verb. *Morte.* dum juxta Quorumdam sententiam respondet, commissionem jurisdictionis factam, expressim ad voluntatem delegantis, re non integrâ, minimè extingui morte ipsius delegantis, quod jure non probatur; immo eam delegationem morte delegantis finiri constat: atque ita censet eadem Glossa in ultima parte, quam sequuntur Ioan. And. Domin. Franc. & Doctor. ibi. Hæc ille.

235. Sed eam fallam existimat Covarruvias, quò ad primam partem.

Ego autem sequor primam partem istius Glossæ, & eam probo; quia ùt suprà notavi cum Glossa cap. *Quamvis* 6. de Offic. deleg. in 6. Si subdelegatus cœpit uti jurisdictione, delegatus non potest revocare commissionem; adeòque non obstante revocatione potest commissum sibi negotium liberè diffinire. Iam autem per expressam revocationem non minùs extinguitur simplex voluntas delegantis, quàm per mortem ejus beneplacitum.

quam tamen Auctor sequitur & probat.

236. Confessio incepta cum beneplacito delegantis, ampliùs non pendet ab illo beneplacito.

Itaque per mortem omnino extinguitur beneplacitum delegantis; ergo etiam gratia dependens ab illo beneplacito conc. totum: sed dico, Confessionem jam inceptam cum beneplacito delegantis, ampliùs non pendere ab illo beneplacito, sicut ampliùs non dependet à non revocatione, & sicuti non dependet à determinato tempore.

Etenim cum Glossa suprà, favorabile id puto, & meliùs est hunc Iudicem procedere, præsertim in foro sacramentali, qui difficillimus est pœnitentibus, quàm novo & incognito cum maximo rubore eadem peccata aperire: quidquid sit de foro externo, à quo non licet semper argumentari ad forum sacramentale, quod purè putè institutum est in favorem & æternam salutem animarum.

Atque hìc expirasset præsens Conclusio, & Sectio, nisi quis me interrogasset; an delegatus in hoc foro possit jurisdictionem subdelegare? Ut ergo satisfacerem huic interrogationi,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gationi, necesse fuit novam instituere Conclusionem, quæ erit finis Sectionis, & sic sonat:

CONCLUSIO IX.

Delegatus subdelegare non potest, nisi in certis circumstantiis.

237. Probatur Conclus. tum ex jure Civili, quà Canonico.

HÆc propositio duplicem habet exponentem. Prima, Delegatus subdelegare potest in certis circumstantiis. Secunda, Delegatus subdelegare non potest in omnibus circumstantiis. Utraque est certa tam ex jure Civili, quàm Canonico, cap. *Cum causam.* 62. de Appell. ibi: *Cùm non nisi delegatus à Principe, causam alii valeat delegare.* Ergo delegatus Principis potest subdelegare, & delegatus inferioris Principe non potest.

c. 62. de Appell.

Delegatus Principis potest subdelegare. l. 5. C. De Iudic.

Similiter loquitur lex 5. Cod. de Iudiciis: *A Iudice Iudex delegatus, Iudicis dandi potestatem non habet, cùm ipse iudiciario munere fungatur, nisi à Principe Iudex datus fuerit.*

cap. fin. De offic. deleg.

Item cap. fin. de Offic. deleg. ibi: *Si Iudex tertius licet ex officio nostro, vel de assensu partium pro communi à nobis datus eisdem, alii delegaverit vices suas (cùm delegato à Principe id concedatur à jure) delegatio valebit ipsius.*

238. An in omnibus circumstantiis?

Sed nunquid in omnibus circumstantiis? Attende quod sequitur in eodem textu: *Is autem cui injungitur, ut personaliter negotium exequatur, potest (dummodò partes consentiant) hoc aliis delegare* (ergo non potest, si partes dissentiant) *præterquam si inquisitionem fieri, vel Ecclesiis de Prælatis, vel aliis ministris provideri mandaremus, cùm in his omnibus casibus, industriam & fidem personæ, cui talia committimus, eligere videamur.* Ergo delegatus, etiam Principis, quando eligitur industria & fides personæ, non potest subdelegare.

Subjungitur in eodem cap: *Cæterùm (salvâ Legatorum Sedis Apostolicæ auctoritate) nulli cui commissum fuerit prædicare Crucem, excommunicare, vel absolvere aliquos, dispensare cum irregularibus, vel injungere pœnitentias, liceat hæc de cætero aliis demandare: quia non sibi jurisdictio, sed certum ministerium potiùs committitur in hac parte.* Ergo Legatus Sedis Apostolicæ potest hæc aliis demandare; secùs alii delegati.

239. Quare Religiosi, qui ex privilegio audiunt Confessiones, non possint suam potestatem subdelegare.

Ex quo patet, quare Religiosi, qui ex privilegio possunt audire Confessiones omnium fidelium, adeòque habent potestatem delegatam ad universitatem causarum illius generis, nihilominus nequeant subdelegare: quia videlicet non sibi jurisdictio, sed certum ministerium potiùs committitur in hac parte, id est, exercitium talis jurisdictionis, v. g. Absolutio sacramentalis, quæ est actus jurisdictionis; jam autem subdelegatio non est Absolutio sacramentalis, ergo non possunt subdelegare, nisi hoc ipsis expressè concedatur.

240. Ordinarius posset ipsis dare potestatem subdelegandi. Sanchez.

Cæterùm quòd Ordinarius hujusmodi delegatis possit concedere, non ut nomine proprio, sed ut nomine delegantis subdelegent, docet Sanchez lib. 3. de Matrim. disp. 31. n. 6. Quia tunc non videtur ipse delegatus subdelegare, sed Ordinarius delegans; argum. l. *Vnum ex familia.* 67. §. 1. ff. de Legat. 2. *Si falcidia quæratur: perinde omnia servabuntur, ac si nominatim ei, qui postea electus est, primo testamento fidei commissum relictum fuisset, non enim facultas necessariæ electionis propriæ liberalitatis beneficium est. Quid est enim, quod de suo videatur reliquisse, qui, quod relinquit, omnimodo reddere debuit?* Ubi eligens jussu testatoris nullum beneficium confert, quia non ipse, sed testator jubens, conferre censetur.

l. 67. ff. de Legat. 2.

Ad idem facit l. *Non distinguemus* 32. §. 16. ff. de receptis qui arbitr. ibi: *Idque delegari non posse, nisi ad hoc compromissum sit, ut arbiter statueret, cujus arbitratu satisdaretur.* Ubi decernitur arbitrum delegare non posse, nisi hoc commissum sibi sit: sicut ergo arbiter, eò quòd ex consensu partium jurisdictionem recipit, potest ipsimet partibus, quæ sibi jurisdictionem conferunt, consensum præstantibus, alii subdelegare: sic quilibet delegatus, cùm jurisdictionem ex delegatione & consensu Ordinarii habeat, poterit ex ejusdem consensu subdelegare.

l. 32. ff. de Receptis, &c.

241. Objectio.

Si dixeris; quæ lege conceduntur specialiter, seu in privilegium Iudicibus ordinariis, non possunt per eos transferri in alios; argum. l. 1. ff. de Offic. ejus &c. in principio: *Quæcumque specialiter lege vel Senatusconsulto, vel constitutione Principum tribuuntur, mandatâ jurisdictione non transferuntur.* Sed potestas delegandi, specialiter conceditur Ordinariis l. 5. ff. de Iurisdict. *More Majorum ita comparatum est, ut is demùm jurisdictionem mandare possit, qui eam suo jure, non alieno beneficio haberet.* Ergo non possunt hanc facultatem transferre in delegatum, concessâ illi subdelegandi potestate.

l. 1. ff. de Offic. ejus &c.

l. 5. ff. de Iurisd.

242. Solvitur.

Respondeo; ea, quæ specialiter alicui conceduntur, non possunt in alium transferri, quando taliter conceduntur Majoribus, ut minoribus denegentur: at quilibet Ordinarius, quantumvis minimus, potest delegare; ergo etiam alteri concedere potestatem delegandi; argum. leg. 1. ff. de Offic. ejus &c. ibi: *Quæ verò jure Magistratûs competunt, mandari possunt.*

l. 1. ff. de Offic. ejus &c.

Ubi Glossa verb. *Quæ verò. Id est, propter vim Magistratûs cujuslibet: ut infrà de Iudic. l.* Cùm Prætor §. Item. *Dicitur ergo jure Magistratûs aliquid alicui competere, quod competit eo ipso, quòd Magistratus est, hoc est, id haberet etiamsi vilissimus esset Magistratiunculus. Licet ergo & merum & imperium competat cuilibet illustri & clarissimo eo ipso, quòd est in eo Magistratu: non tamen competit*

competit nisi eis Majoribus : nam non minimis. Et in fine sic ait : *Vis ergo facienda est in illo verbo* Specialiter. *q.d. committuntur in privilegium: & quia de Majoribus est.*

243. Nunquid sic Ordinariis committitur in privilegium potestas delegandi? Clarùm est, quòd non.

Et ideo hanc sententiam docet Glossa. fin. in cap. *Is cui.* 12. de Offic. deleg. in 6. ibi : *Et facunt hæc ad quæstionem, quam disputavi : an delegatus ab alio, quàm à Principe habens speciale mandatum subdelegandi, subdelegare possit : & credò quòd sic : quia sicut isti non habent à lege, quòd subdelegare possint : tamen si ad hòc haberent speciale, hoc possent : sic dicam, quòd licet delegatus ab alio, quam à Principe, non habeat hoc à lege, & sic loquuntur contrariæ: tamen si habet hoc ab homine, subdelegare poterit.*

c. 12. de Offic. deleg. in 6.

An sufficiat tacita licentia? Sanchez.

Sed nunquid sufficit tacita licentia? Affirmat Sanchez suprà, n. 7. Hæc autem, inquit ille, est, cùm delegatus Ordinario sciente & patiente delegat. Et sanè si illa scientia & patientia aliquando sufficit, ut Ordinarius censeatur mihi delegare jurisdictionem in hoc foro, ùt superiùs latiùs ostendimus; quid ni etiam sufficiat, ut mihi censeatur dare licentiam subdelegandi? Non est dubium quin aliquando sufficiat.

244. Quando sit tacita licentia.

Nunquid etiam foret tacita licentia subdelegandi, si Episcopus diceret alicui Prælato Regulari : *Communico tibi omnem meam potestatem in ordine ad casus reservatos*, vel quid simile? Affirmat Lugo disp. 19. n. 16.

Lugo.

Quid si tantùm dicat: *Do tibi potestatem absolvendi à casibus mihi reservatis?* Respondet Diana part. 2. tract. 3. Miscell. resol. 53. non posse eandem potestatem subdelegare, nisi habuerit expressam ad hoc licentiam ab Episcopo: delegatus enim ad nudum ministerium; non potest subdelegare: & sic non possunt concedere omnes casus simul alicui Confessario, ut ab eis absolvat toties quoties aeciderit. Potest tamen Absolutionem casùs particularis, in facto occurrentis, alteri committere, v. g. cùm petitur ab aliquo Confessario inferiori, qui asserit se habere pœnitentem cum tali casu reservato.

Diana.

Quod, inquit Lugo suprà, admitti fortasse posset, si facultas esset concessa Superiori in genere, & omnibus successoribus: secùs verò, quando data est huic personæ illam petenti : intelligitur enim personalis, nisi ex verbis concessionis aliud colligeretur. Hæc ille.

Cæterùm nota illa verba : *Ad nudum ministerium.* Nam si aliquis substituatur in officium, vel ei committatur officium, v. g. Parochi, licèt ad breve tempus, hoc ipso conceditur ei potestas subdelegandi, si non in ordine ad totum officium, saltem ad aliquas causas particulares.

245. Quid si aliquis substituatur in Officium?

Idem dicerem, inquit Lugo suprà, quando datur facultas universalis alicui non attentâ personâ, sed officio, ita ut perseveret in successoribus officii : si v. g. Abbas, vel Prælatus Regularis alicujus domûs, habens sibi subordinatam aliam domum vel villam ejusdem conventûs, committat Vicario, quem in illa villa habet, Absolutionem à casibus sibi reservatis : poterunt ii Vicarii committere aliis Religiosis Absolutionem in casu particulari, non generalem, qualem ipsi habent : quia delegatus non potest subdelegare, nisi ad causas particulares. Ita Eminent.

Quid si detur alicui facultas universalis.

Hinc Guardiani, licèt ex vi officii sui non possint absolvere à casibus reservatis, adeòque tantùm sint delegati, tamen in casu particulari possunt Absolutionem committere aliis Confessariis, non tamen concedere licentiam generalem.

246. Guardiani possunt subdelegare potestatem reservatorum in casu particulari.

Similiter Vicarius Parochi, licèt possit subdelegare unam aut alteram causam, non tamen committere totum suum officium; saltem in perpetuum: Quid mirum, cùm nec ipse Parochus id possit inconsulto Episcopo? Argumi. cap. *Extirpandæ.* 30. de Præbendis ibi : *Qui verò parochialem habet licentiam, non per Vicarium, sed per seipsum illi deserviat in ordine, quem ipsius Ecclesiæ cura requirit : nisi fortè dignitati vel præbendæ parochialis Ecclesiæ sit annexa : in quo casu concedimus, ùt qui talem habet præbendam vel dignitatem, cùm oporteat eùm in majori Ecclesia deservire, in ipsa parochiali Ecclesia, idoneum & perpetuum habeat Vicarium canonice institutum.*

Vicarius Parochi non potest committere totum suum officium in perpetuum.

cap. 30. de Præb.

Ubi Glossa verb. *Perpetuum*: sic inquit : *Eo ipso intelligitur perpetuus, quòd auctoritate Episcopi est institutus suprà de Offic. Vicarii.* Ad hæc. *In istis ergo casibus tantùm licitum est constituere Vicarium* (perpetuum) *aliàs non.*

Et cap. *Cùm ex eo.* 34. de Electione. ibi : *Porrò septennio prædicto durante* (quo Episcopus dispensare potest causâ studii, ne Parochus Sacerdotio initietur) *iidem Episcopi & Superiores solicitè providere procurent, ut per bonos & sufficientes Vicarios, ab eis in hujusmodi Ecclesiis deputandos, animarum cura diligenter exerceatur.* Ubi clarè docetur, deputare Vicarium illo septennio, non ad Parochum, sed ad Prælatum spectare. Quantò magìs deputare Vicarium perpetuum?

cap. 34. de Elect.

Cæterùm pro brevi tempore posse deputare justa ex causa, etiam inconsulto Episcopo, docet quotidiana praxis. Idem videtur dicendum de Vicario perpetuo. Et quidem, inquit Dicastillo disp. 10. n. 126. non semel vidi Vicarios etiam non perpetuos delegare officium. Unde in hac re usui & consuetudini standum est. Quòd si agatur de Vicario Episcopi, non semel vidi propter absentiam, aut etiam ægritudinem aliquorum dierum, sibi subrogare alium, qui munera illius exerceret cum eadem plenitudine potestatis, nisi fortè dicamus specialem ad id habuisse facultatem

247. Potest pro brevi tempore cum Parochus, quàm Vicarius perpetuus; fortè etiam non perpetuus. Dicastillo.

tatem à suo vel Archiepiscopo vel Episcopo, quam juxta dicta possunt dare, si velint. Nec video, etiamsi de Vicario temporali agamus, cur non possit per aliquod breve tempus propter absentiam delegare suum officium alteri.

Standum est in hac re consuetudini.

Itaque absolutè loquendo in hac re consuetudini standum esse judico, aut etiam concessioni primi delegantis, qui potest simul, delegando officium, delegare facultatem subdelegandi; sicut & procuratoribus solet dari plenipotentia, cum facultate etiam substituendi alium vel alios, quos judicaverint expedire. Hucusque Dicastillo.

248. Quod sit illud breve tempus.

Si autem quæritur, quod sit illud breve tempus, ad quod Parochus ex justa causa, inconsulto Episcopo, potest officium suum delegare? Respondet Sanchez suprà n. 11. spatium trium hebdomadarum: per cap. *Si quis in clero* 29. 7. q. 1. (desumptum ex Conc. Agathensi c. 64.) ibi: *Similiter Diaconus vel Presbyter, si per tres hebdomadas ab Ecclesia suâ defuerit, huic damnationi succumbat.*

Ille spatium trium hebdomadarum probatur 1. ex c. 29. 7. q. 1. Sanchez.

Sed, ut verum fatear, hic textus parùm videtur probare. Nam, ùt notat Glossa verb. *Per tres.* cap. *Præsentium* 3. eâdem causâ, & q. dicitur de duobus mensibus ibi: *Asserit namq; à Quintiano fratre, & Episcopo nostro in loco suo pro quibusdam se suis ordinandis negotiis relaxatum; ægritudinisq; causâ per duorum mensium spatium suæ se Ecclesiæ defuisse.* Et infrà: *Hortamur itaque fraternitatem vestram, ut causam ejus solicitè perquiras districtèque discutias, & si manifestè ægritudinis, sicut dicitur, causâ Ecclesiæ suæ eum defuisse repereris, nullum ei ex ordinatione alterius Presbyteri permittas præjudicium generari.* Ubi non solùm narratur factum, ùt vult Glossa suprà, sed etiam factum approbatur, ùt patet ex ultimis verbis.

Aliter ergo respondet Glossa suprà: *Idem,* inquit, *est in utroque* (textu) *dum tamen absit de licentia Superioris.*

Prorsùs idem est; sed tunc, sicut dixi, textus ille non probat intentum; nam quæritur de absentia inconsulto Superiore. Deinde, si nequeat Parochus abesse per tres hebdomadas, sinè licentia Superioris; quomodo poterit delegare suum officium per tres hebdomadas, sinè licentia Superioris?

249. Probatur à Concil. Tridenti.

Addit Sanchez secundam probationem ex Trident. sess. 23. cap. 1. de Reform. ibi: *Eadem omninò, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & pœnas de Curatis inferioribus, & aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat & decernit; ita tamen, ut quandocumque eos, causâ prius per Episcopum cognitâ & probatâ, abesse contigerit; Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario probandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisq; concedendam ultra bimestre tempus; nisi ex gravi causa, non obtineant.*

Ubi decernitur, Parochus non posse abesse nisi per duos aut tres menses, & id ex licentia Episcopi, & relicto Vicario idoneo ab ipso Ordinario approbando: ubi clarè per longum tempus, ùt per spatium duorum mensium, non conceditur Parocho assignare Vicarium. Ita Sanchez.

250. Sed inefficaciter.

Sed nec hæc probatio efficax est. Quippe eodem cap. tempus breve dicitur spatium duorum vel trium mensium ibi: *Quoniam autem; qui aliquantisper tantùm absunt; ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reversuri sunt: sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, sive continuum; sive interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere.*

Præterea: estò spatium duorum mensium sit longum tempus, nunquid etiam spatium unius mensis, vel sex hebdomadarum? Cur ergo breve tempus restringitur ad spatium trium hebdomadarum? Denique Concil. requirit Vicarium, ab Ordinario approbandum: quandocumque Parochos abesse contigerit; ergo sinè fundamento hoc limitatur ad spatium duorum mensium.

251. Attendenda hic est consuetudo.

His itaque probationibus prætermissis, sufficiat consuetudo, quæ est optima legum interpres. Illam ergo consule, ac cùm fueris Romæ, romano vivito more; & si sis alibi, vivito sicut ibi. Appositè lex: *Cùm Prætor.* 12. ff. de Iudic. *Iudicem dare possunt, quibus hoc lege vel constitutione, vel Senatusconsulto, conceditur: Lege sicut Proconsuli. Is quoque, cui mandata est jurisdictio, Iudicem dare potest; ùt sunt Legati Proconsulum. Item hi, quibus id more concessum est propter vim imperii, sicut Præfectus Vrbis, cæteriq; Romæ Magistratus.*

l. 12. ff. de Iudic.

Si ergo Parocho aut Vicario ejus, more concessum est (ùt concessum dicitur) substituere ad breve tempus aliquem, qui ministret omnia Sacramenta in Parochia, quicumque substitutus fuerit, etiam sinè licentia expressa Episcopi, Sacramenta administret, & non peccabit; eritque validum quod gestum fuerit. Siquidem Episcopus, instituens Parochos, aut Vicarios Parochorum, & conscius consuetudinis, tacens, videtur tacitè dare licentiam ad eam substitutionem. Vide Sanchez suprà n. 15. ubi plures citat Auctores pro hac doctrina.

252. Substitutus ad universitatem causarum à Vicecurato potest delegare.

Et ex ea infert n. 16. hunc institutum ad universitatem causarum à Vicecurato, ubi est consuetudo, ut absens talis Vicecuratus substituat aliquem ad universam Parochiæ curam, posse delegare licentiam assistendi Matrimonio, aut ministrandi aliud